

PRZEGLĄD RADCOWSKI

ISSN 2391-9159

Kwartalnik Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu

Nr 32/2021
Październik

W NUMERZE

XXV Wrocławski Tenisowy
Turniej Prawników Temida

Ślubowanie radców prawnych

#RadcaPrawnyRadzi

Drogie Koleżanki, Drodzy Koledzy

Chciałoby się zaśpiewać „lato, lato, lato czeka...”, a niestety jesienna aura przypomina nam, że to „lato, lato już po lecie”... Ale co to było za lato!!! Po pandemicznym roku przyszła chwila oddechu, a w naszej Izbie mieliśmy cały wachlarz wydarzeń, które wreszcie miały formułę opartą na bezpośrednim kontakcie. Zaczęliśmy delikatnie od wycieczki rowerowej, później kolorowy Dzień Dziecka, inte-

gracyjny Piknik, fantastyczny Rejs Statkiem, a skończyliśmy na energetyzującym „Friday at Babie Lato Partynice”. Mimo okresu urlopowego Izba nie odpuściła też szkoleniowo. Wiele działań się w obszarze aktywności fizycznej. Po rocznej przerwie odbył się Bieg o Puchar Dziekana oraz jubileuszowa XXV Temida. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyła się akcja #RadcaPrawnyRadzi. W numerze znajdziecie Państwo informacje na temat wydarzeń, które odbyły się w ostatnim kwartale.

Dla naszych radców odbywały się szkolenia, webinaria, spotkania tematyczne oraz warsztaty. Izba systematycznie podpisuje również kolejne porozumienia o współpracy, których efekty pośrednio lub bezpośrednio możemy już odczuć. Szerzej na ten temat mogą Państwo przeczytać w artykułach w rubryce „Z życia samorządu”.

Ten numer jest również pierwszym numerem w nowym składzie Kolegium Redakcyjnego. Od tego numeru „Przegląd Radcowski” również współtworzą r. pr. Bartosz Frydel (będzie odpowiadał przede wszystkim za dział „Współpraca z zagranicą”), r. pr. Radosław Gąsior (przejmie rubrykę „Felieton”) oraz r. pr. Maciej Różewicz (zostanie współtwórcą komunikatów na temat tego, co dzieje się w Radzie). Nowi członkowie to również nowe rubryki. Oprócz wspomnianej już rubryki o funkcjonowaniu Rady OIRP we Wrocławiu (uruchomimy ją w kolejnym wydaniu „Przeglądu”), w tym numerze pojawiła się już rubryka „Kącik językowy”, gdzie znajdą Państwo różne przydatne ciekawostki na temat prawniczego języka angielskiego i niemieckiego.

Ponadto, w szczególności polecam w tym numerze uwadze Państwa wywiad z mec. Ewą Gryc-Zerych (Wiceprezesem KRRP), kolejne artykuły laureatów konkursu w ramach współorganizowanego przez OIRP we Wrocławiu 6. Młodego Forum Prawa Mediów Elektronicznych, artykuł r. pr. Łukasza Deja o e-KRS, felietony członków Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności, tj. r. pr. Jerzego Makowskiego o tymczasowym aresztowaniu oraz r. pr. Filipa Rakoczego-Nazimka na boleśnie aktualny temat wpisu do wykazu cudzoziemców, a także cz. II cyklu o Dyrektywie AML r. pr. Huberta Sarżyńskiego. ●

r. pr. **Anna Zalesińska**
Redaktor Naczelny „Przeglądu Radcowskiego”

Spis treści

05 KALENDARIUM

Z ŻYCIA SAMORZĄDU

06 Wywiad z r. pr. Ewą Gryc-Zerych, Wiceprezesem Krajowej Rady Radców Prawnych

Michał Pyrz

09 Posiedzenia online przed WSA w siedzibie OIRP we Wrocławiu

Maciej Różewicz

11 Evviva l'arte! Niech żyje sztuka! Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP a Operą

Krystian Mularczyk

13 Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP we Wrocławiu a Stowarzyszeniem Business & Law

Krystian Mularczyk

16 Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP we Wrocławiu a Fundacją „Przyszłość pokoleń”

Krystian Mularczyk

18 „Merytorycznie i etycznie – forum wymiany myśli medyków i prawników”. Sprawozdanie ze spotkania przedstawicieli OIRP we Wrocławiu z przedstawicielami DIL

Krystian Mularczyk, Natalia Krej

21 #RadcaPrawnyRadzi, czyli słów kilka o kampanii promującej zawód Radcy Prawnego

Marta Kruk, Martyna Rzechowska

25 Witamy nowych radców prawnych

Beata Kozieł

SENIORZY SENIOROM

26 Czekając na wiosnę

Krystyna Stoga

ZAGADNIENIA PROBLEMOWE

28 AML, cz. II. Obowiązki radców prawnych jako instytucji obowiązanych

Hubert Sarżyński

36 New Competition Tool – (utracona) szansa na rozwiązanie algorytmicznych problemów prawa konkurencji

Filip Wiaderek

44 Zasadność wprowadzenia możliwości złożenia pisma procesowego, stanowiącego informację o ustaniu stosunku pełnomocnictwa poprzez portal informacyjny sądu

Milena Szostak-Kałuska

48 **Czy analiza predykcyjna stanowi zagrożenie dla władzy sądowniczej?**

Paweł Michałak

55 **Portal Rejestrów Sądowych – zmiany związane z funkcjonowaniem KRS i prowadzeniem spraw rejestrowych**

Łukasz Dej

65 **Ostrzeżenie dziekańskie**

Leszek Korczak

68 **APLIKACJA** **Ślubowanie Radców Prawnych**

Agnieszka Poteralska

72 **Sylwetka Aplikanta – Małgorzata Głowacka**

Milena Szostak-Kałużka

73 **SZKOLENIA**

O doskonaleniu zawodowym w kilku liczbach – czyli podsumowanie pracy Centrum Doskonalenia Zawodowego w pierwszym półroczu 2021 roku

Joanna Zimoń-Frankiewicz, Michał Pyrz

75 **Szkolenie z zakresu nowego PZP dla radców prawnych i adwokatów**

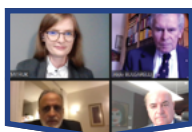
Małgorzata Głowacka

78 **KĄCIK JĘZYKOWY**

O przekładzie prawniczym na przykładzie „from time to time”

Izabela Konopacka

80 **WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ**

Przyszłość zawodów prawniczych w erze sztucznej inteligencji – czy jest czego się bać? Sprawozdanie z webinarium International Association of Lawyers „The Future of the Legal Profession in the Age of AI”

Maria Dymitruk

82 **NOWE TECHNOLOGIE**

Work smart not hard – jak technologia może ułatwić pracę prawnika? Sprawozdanie z Legal Hackathonu 2021

Anna Rzepnicka

85 **Zaproszenie na Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych**

Maria Dymitruk

87 **OKN „Usługi Cyfrowe. Bezpieczeństwo i odpowiedzialność”**

Rafał Skibicki

→
Ciąg dalszy

WYDARZENIA

- 88 **Dzień Dziecka w wiosce indiańskiej Pocahontas!**
Sylwia Filińska
- 90 **Kolorowy, niezwykle energetyczny i radosny – taki był tegoroczny Piknik radcowski!**
Sylwia Filińska
- 93 **Rejs statkiem w stylu szalonych lat 80.!**
Sylwia Filińska
- 94 **Huczne zakończenie wakacji czyli Friday at Babie Lato Partynice!**
Sylwia Filińska
- 96 **Sprawozdanie z Warsztatu Antydyskryminacyjnego (10 lipca 2021 r.)**
Dorota Seweryn-Stawarz
- 98 **Sprawozdanie z Dnia Porad Prawnych organizowanego wspólnie przez Instytut Praw Migrantów oraz OIRP we Wrocławiu**
Krystian Mularczyk

SPORT

- 100 **VIII Drużynowe Mistrzostwa Polski Prawników w Tenisie Ziemnym, Poznań 2021 r.**
Krystian Mularczyk
- 103 **OIRP Wrocław League**
Maciej Różewicz
- 105 **Wakacyjne wyprawy rowerowe za nami!**
Sylwia Filińska
- 107 **XXV Wrocławski Tenisowy Turniej Prawników TEMIDA (3–5.09.2021) za nami**
Maciej Onichimowski

FELIETON

- 109 **Sędziowie wciąż uwielbiają „sanki”**
Jerzy Makowski
- 113 **Wpis do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany jako dodatkowa sankcja karna**
Filip Rakoczy-Nazimek

• PAŹDZIERNIK •						
PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

• GRUDZIEŃ •						
PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

06
października

Konferencja
„Usługi cyfrowe. Bezpieczeństwo i odpowiedzialność”

11
października

Seminarium radcowskie: „Przeгляд istotnego orzecznictwa w sprawach dotyczących zbiorowych praw pacjenta.”

14
października

Szkolenie: „Reformy postępowania cywilnego – zmiany wprowadzone i projektowane. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji.”

15
października

Konferencja o dowodach z lustitą, ORA i WPAiE

16
października

Szkolenie: „ePrivacy i aktualne problemy cookies w świetle wyroku TSUE C-673/17 oraz aktualnego orzecznictwa.”

23
października

Targi aplikanckie / Wycieczka rowerowa (zakończenie sezonu)

25
października

Seminarium radcowskie: „Nowa perspektywa podatkowa według polskiego ładu.”

28
października

Szkolenie: „Strategia ochrony marki i wzorów przemysłowych w firmie.”

• LISTOPAD •						
PN	WT	ŚR	CZ	PT	SB	ND
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

04
listopada

Szkolenie: „Reformy postępowania cywilnego – zmiany wprowadzone i projektowane. Orzeczenia i postępowania odwoławcze.”

05
listopada

Impreza z okazji Halloween

15
listopada

Seminarium radcowskie: „Zadośćuczynienie dla bliskich osoby bezpośrednio poszkodowanej czynem niedozwolonym: aktualne orzecznictwo i zmiany legislacyjne.”

18
listopada

Szkolenie: „Skarga Pauliańska w świetle współczesnego orzecznictwa. Zagadnienia konstrukcyjne.”

20
listopada

Szkolenie: „Umowy IT w praktyce vol.4 – warsztaty z pisania umów.”

29
listopada

Seminarium radcowskie: „Wyzwania dla ustawodawcy w zakresie tworzenia prawa antydyskryminacyjnego w Polsce.”

01
grudnia

Konferencja podatkowa

02
grudnia

Szkolenie: „Radca prawny w postępowaniu karnym – zagadnienia wybrane.”

03–04
grudnia

II Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych

05
grudnia

Mikołajki

11
grudnia

Szkolenie: „Unijny projekt rozporządzenia w sprawie sztucznej inteligencji.”

16
grudnia

Szkolenie: „Perswazja. Przybornik Radcy Prawnego”

Wywiad z r. pr. Ewą Gryc-Zerych, Wiceprezesem Krajowej Rady Radców Prawnych

r. pr. **Michał Pyrz**

W bieżącym numerze przeglądu rozmawiamy z „naszym” człowiekiem w Warszawie – czyli pierwszą kobietą z Wrocławia zajmującą tak wysokie stanowisko w strukturach krajowych mec. Ewą Gryc-Zerych.

M.P.: To na pewno duże wyzwanie, ale zarazem wyróżnienie – reprezentować wrocławski samorząd radców prawnych w strukturach krajowych. Jesteś doświadczonym samorządowcem, gdybyś mogła przybliżyć naszym czytelnikom czym różni się praca w organach krajowych od pracy w okręgowej izbie radców prawnych?

E.G.-Z.: Zasięgiem naszych decyzji. Na szczeblu krajowym podejmujemy decyzje, które z pozycji poszczególnych okręgowej izby mogą mieć zupełnie inną perspektywę. Praca w organach krajowych wymaga szerszego spojrzenia na cały samorząd, w którym przecież jak w każdej wspólnocie zrzeszają się ludzie o różnorodnych poglądach i często sprzecznych wizjach funkcjonowania samorządu. Na szczeblu krajowym powstaje dużo projektów koncepcyjnych czy reformujących

cały samorząd. Ważne, aby w tych koncepcjach i reformach zachować jednolitość standardów dla wszystkich okręgowych izb. Praca w organach krajowych to na pewno większa odpowiedzialność za samorząd

M.P.: Za jakie obszary działalności KIRP odpowiadasz?

E.G.-Z.: W ramach mojej działalności w KIRPie nadzoruję dwie komisje: Alternatywnych metod rozwiązywania sporów i Komisję wspierania rozwoju zawodowego. Jestem także odpowiedzialna za edukację prawną na szczeblu krajowym i współpracę z koordynatorami do spraw edukacji ze wszystkich izb okręgowych

M.P.: To na pewno wymagające obszary, w takim razie idąc dalej Chciałbym się dowiedzieć z jakiego swojego osiągnięcia jesteś najbardziej zadowolona?

E.G.-Z.: Pamiętajmy, że dobiega końca dopiero pierwszy rok z 4 letniej kadencji. Wielkie czyny potrzebują więcej czasu niż rok, więc te zapewne jeszcze przed nami. Stawiamy na duże zmiany w zakresie informatyzacji, aby stać się nowoczesnym

technologicznie i organizacyjnie samorządem. To będzie największe osiągnięcie całego samorządu, którego jestem częścią. Natomiast w zakresie moich obszarów, to chyba z Akademii Wiedzy o Prawie, która zgromadziła blisko 900 uczestników ze szkół podstawowych i średnich z całej Polski. To był dotychczasowy rekord wśród wszystkich edycji.

Finalizujemy także wspólnie z komisją promocji ogólnopolską akcją promującą zawód radcy prawnego wśród naszych najmłodszych obywateli. Rozpoczynamy także duży projekt filmowy, realizowany we Wrocławiu, także poświęcony edukacji. Jestem także bardzo dumna z projektów mediacyjnych, które cieszą się ogromnym zainteresowaniem wśród mediatorów. Pracujemy także intensywnie nad powołaniem Sądu Arbitrażowego przy KRRP i to będzie jedna z ważniejszych inicjatyw, które powstają w nadzorowanych przeze mnie obszarach. Poproszę o to pytanie za rok. Ponieważ w przyszłym roku będziemy świętować 40-lecie naszego samorządu, to na pewno ilość inicjatyw, jak i podążających za nimi osiągnięć będzie pewnie spora.

M.P.: Obiecuje w takim razie, że z tym pytaniem jeszcze do Ciebie wrócimy. Powołanie Sądu Arbitrażowego przy KIRP brzmi naprawdę obiecująco i w pewnym stopniu obrazuje rozmach podejmowany przez Ciebie inicjatyw, już teraz poleciłbym uważniejsze śledzenie tego wydarzenia wszystkim zainteresowanym. Czy mogłabyś zdradzić koleżankom i kolegom z naszego samorządu co nas jeszcze czeka w tym roku?

E.G.-Z.: W zakresie mojej aktywności w tym roku czeka nas jeszcze jesienią I edycja Turnieju arbitrażowego dla aplikantów. Kończymy projekt dotyczący gry

edukacyjnej i rozpoczynamy projekt filmowy. W fazie organizacji jest Forum Młodych Radców, chyba najbardziej lubiana przez młodych radców inicjatywa samorządowa. Na pewno kilka ciekawych szkoleń z obszaru negocjacji i mediacji.

M.P.: Czy w sferze Twojej działalności KIRP planuje jakieś wspólne przedsięwzięcia z OIRP WROCŁAW? Jeżeli tak, to jakie?

E.G.-Z.: W zakresie mojej działalności w KIRP jesteśmy otwarci na współpracę z wszystkimi izbami. Takie obszary jak edukacja czy ADR mają wymiar ogólnopolski i współpraca z każdą izbą jest i pożądana i mile widziana. Tak naprawdę im większe zaangażowanie danej izby w poszczególnych projektach rangi krajowej, tym większa korzyść dla osób skupionych w jej okręgu, a także samej izby. Będzie mi bardzo miło, jeżeli OIRP we Wrocławiu będzie aktywnie zgłaszała się i uczestniczyła we wszystkich inicjatywach krajowych. Gorąco też do tego zachęcam. Rozważamy zaangażowanie Wrocławia w przyszłoroczną konferencję poświęconą arbitrażowi i sądownictwu polubownemu. Planujemy, aby tegoroczne filmy edukacyjne także zachęcały uczniów z całej Polski tłem wrocławskich zabytków, co mogłoby być początkiem pewnego cyklu łączącego walor edukacyjny i promocyjny różnych izb w kraju.

W ostatnim czasie bardzo ciekawą inicjatywą ze strony naszego samorządu była akcja promująca zawód radcy prawnego. Przyznam szczerze, że byłam pod wrażeniem zaangażowania Komisji ds. Promocji Zawodu, komunikacji i mediów. Jest to znakomity przykład tego, jak samorządy mogą wzajemnie od siebie czerpać inspirację do organizacji podobnych wydarzeń. Przekazywanie społeczeństwu informacji o nas za pomocą takich kampanii, jak ta

przygotowana przez Komisję zdecydowanie przybliży nas do potencjalnych klientów i społeczności Wrocławia. Naszym priorytetem jest doprowadzenie do stanu, w którym radcowie prawni staną się pełnomocnikami pierwszego wyboru dla większości osób poszukujących pomocy prawnej. Właśnie w tym celu – realizując zobowiązania wyborcze, powołaliśmy do życia Komisję ds. Promocji Zawodu, komunikacji i mediów. Idąc w ślad za naszym samorządem na pewno zaproponuję swoim koleżankom i kolegom z innych izb, aby zwrócili uwagę na wrocławską inicjatywę.

M.P.: Jakie w Twojej ocenie są najważniejsze wyzwania dla Samorządu Krajowego?

E.G.-Z.: Na ten moment to reforma aplikacji oraz informatyzacja całego samorządu radcowskiego.

M.P.: To zdecydowanie chyba najpilniejsze potrzeby. Kolejne pytanie, a mianowicie kiedy to wszystko robisz będąc jednocześnie Partnerem w Kancelarii, aktywnym członkiem samorządu wrocławskiego, matką oraz żoną?

E.G.-Z.: Robię to z pasją i zaangażowaniem. Zawsze we wszystko co się robi trzeba wkładać serce, to wtedy udaje się dwa razy lepiej. W wieku 13 lat wiedziałam już że będę prawnikiem, to miałam więcej czasu niż inni, żeby się lepiej przygotować do obecnej pracy, oczywiście żartuję, ale prawda jest, że z wyborem zawodu nie miałam problemu. Najważniejsze to dobra organizacja pracy i szybkość podejmowania decyzji. Jednakże nie da się ukryć, że za każdym udanym działaniem stoją ludzie, którzy mnie otaczają i którzy chcą te projekty ze mną współrealizować, za co im bardzo dziękuję. Bez zrozumienia mechanizmów współpracy nie ma szansy na sukces.

Fot. KIRP

M.P.: Jakiej rady udzieliłabyś młodym radczyniom oraz radcom prawnym będącym na początku swojej drogi zawodowej?

E.G.-Z.: Angażujcie się w sprawy samorządu, bo jesteście jego częścią. Dzielcie się z nami swoimi pomysłami, oczekiwaniami, krytykujcie konstruktywnie. Nie wiercie w to, że pierwszy milion należy ukraść. Nie zniechęcajcie się w przypadku porażki, bo to jest w kalkulowane w cenę sukcesu i zawsze pamiętajcie, że to co najlepsze jest jeszcze przed Wami!

M.P.: Serdecznie dziękuję za wywiad mam nadzieję, że powtórzymy nasze spotkanie na półmetku trwającej kadencji!

E.G.-Z.: Dziękuję! •

Posiedzenia online przed WSA w siedzibie OIRP we Wrocławiu

r. pr. **Maciej Różewicz**

Już ponad półtora roku przychodzi nam żyć w erze COVID-19, która przewróciła nasze funkcjonowanie do góry nogami. Każdy z nas miał możliwość skonfrontowania się z nową rzeczywistością i jej przejawami: szczepionkami, maseczkami, odwołanymi wydarzeniami, zakazami i limitami. Dotknęła ona również obszar szczególnie istotny dla wielu z nas, czyli funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości i sądownictwa, przyspieszając działania mające wprowadzić nowe technologie i cyfryzację.

Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom, Okręgowa Izba Radców Prawych we Wrocławiu podejmuje kroki mające ułatwić dostosowanie się Kolegom i Koleżankom do nowych wymogów. Jednym z nich jest udostępnienie pokoju 001 radcowsko-mediacyjnego, w siedzibie Izby, dla celów przeprowadzenia rozprawy przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym we Wrocławiu w formie online.

Tytułem wyjaśnienia wskazać należy, że art. 4 pkt 3 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Z 2021 r. poz. 1090) wprowadził zmiany w art. 15 zzs⁴ ustawy

Fot. Nam Nguyen – Pixabay.com

z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. Poz. 1842 ze zm.). Interesującym nas przepisem będzie art. 15 zzs⁴ ust. 2, który przewiduje, że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich wojewódzkie

sądy administracyjne i Naczelny Sąd Administracyjny przeprowadzają rozprawę przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie jej na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, z tym że osoby w niej uczestniczące nie muszą przebywać w budynku sądu. Jednocześnie w ust. 3 przewidziano uprawnienie dla przewodniczącego, który może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia niejawnego, jeżeli uzna rozpoznanie sprawy za konieczne, a nie można przeprowadzić jej na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

Przytoczone przepisy stanowią w dużym stopniu odejście od rozpraw na rzecz posiedzeń niejawnych, co tłumaczone było chęcią zmniejszenia spraw zalegających w sądach administracyjnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom postępowania sądowoadministracyjnego. W odpowiedzi na powyższą zmianę sądy administracyjne zwróciły się z pisemnym wezwaniem o informację czy strony wyrażają zgodę na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym, a w braku takiej zgody czy jest zgoda na udział w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie jej na

odległość, poza budynkiem Sądu. W pouczeniach wskazany jest komunikator, za pośrednictwem którego ma być przeprowadzona rozprawa oraz adres internetowy, na którym można przeprowadzić test kompatybilności. Dodatkowo Sąd zrywa do wskazania adresu mailowego, na który będzie kierowany link do rozprawy.

Chcąc ułatwić pracę Kolegom i Koleżankom, zwłaszcza wszystkim tym, którzy ze względów technicznych nie mają możliwości zorganizowania udziału w rozprawie zdalnej we własnym zakresie, w siedzibie Izby od maja 2021 r., uruchomiony został bezpłatnie dedykowany do tego celu pokój 001. Informacja o tym fakcie powinna znaleźć się również w pouczeniach otrzymywanych z Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu. Pełnomocnik zainteresowany uczestnictwem w posiedzeniu w siedzibie Izby powinien wskazać ten fakt w odpowiedzi na wezwanie otrzymane z Sądu. W takiej sytuacji pracownik Sądu kontaktuje się z Izbą celem ustalenia terminu i zarezerwowania pokoju na potrzeby rozprawy. Następnie zaś pełnomocnik jest informowany o terminie i miejscu jej przeprowadzenia.

WAŻNE!

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu zapewnia pokój wyposażony w laptopa z głośnikami oraz dostępem do szybkiego połączenia internetowego, ale nie zapewnia pomocy informatycznej. Dlatego ważne jest, by każdy pełnomocnik stawiał się kilkanaście minut wcześniej celem przetestowania sprzętu oraz uruchomienia na nim linku do rozprawy, który otrzymał z Sądu. W tym miejscu bardzo prosimy o nieprzesyłanie pracownikom administracyjnym OIRP we Wrocławiu linków do rozpraw, gdyż każdy pełnomocnik powinien samodzielnie zalogować się na rozprawie, a taki proceder budzi uzasadnione wątpliwości w świetle obowiązujących przepisów o ochronie danych osobowych. ●

Evviva l'arte! Niech żyje sztuka!

Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP a Operą

r. pr. Krystian Mularczyk

Od lewej: Wicedziekan OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, Dyrektor Opery Halina Ołdakowska, Dziekan OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler, mec. Ewa Czapiewska; fot. OIRP we Wrocławiu

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu poszerzyła niedawno obszar współpracy na polu edukacyjno-kulturalnym. W tym celu, w dniu 1 lipca 2021 r., OIRP we Wrocławiu zawarła porozumienie o współpracy z Operą Wrocławską. Naszą Izbę reprezentowali Dziekan Tomasz Scheffler oraz Wicedziekan

Krystian Mularczyk. Po stronie Opery Wrocławskiej sygnatariuszem porozumienia była Dyrektor Opery Halina Ołdakowska.

Przedmiotem współpracy jest zapewnienie Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu wynajmu sal i pomieszczeń Opery Wrocławskiej w celu realizacji

różnego rodzaju wydarzeń organizowanych, bądź współorganizowanych przez OIRP we Wrocławiu oraz udzielanie członkom Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu zniżek w wysokości 10% ceny biletów na wydarzenia kulturalne wystawiane przez Operę. Porozumienie ma na celu propagowanie kultury i sztuki. W ramach współpracy Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu zobowiązuje się do informowania o realizacji wydarzeń kulturalnych organizowanych lub współorganizowanych przez Operę Wrocławską.

Kultura i sztuka stanowią dziedziny niezbędne do prawidłowego rozwoju człowieka. Dziedziny te pozwalają nam na interpretowanie świata i wydarzeń oraz rozwijają kreatywność, która jak wiemy, stanowi element konieczny w wykonywaniu zawodu radcy prawnego. Kultura umożliwia dogłębne zrozumienie elementów otaczającego nas środowiska, przeżycie doznań estetycznych. Sztuka stanowi narzędzie porozumienia, komunikacji, przekazując informację poprzez zastosowanie uniwersalnego języka, bazującego na emocjach, rozumianego przez wszystkich. Wbrew pozorom i powszechnemu przekonaniu, sztuka oraz prawo mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Obie te dziedziny wymagają dyscypliny, a zarazem finezji, która je momentami warunkuje. Opera jest swoistego rodzaju spektaklem – dziełem, które ktoś stara się nam przekazać w przystępny, acz zarazem wyrafinowany sposób. Czy można to do czegoś porównać? Z całą pewnością tak – sztuką oratorską, umiejętność przekonywania do swoich racji to coś, co na co dzień odbywa się na salach sądowych lub na wszelkiego rodzaju spotkania biznesowych. Czy te dwie dziedziny są potrzebne społeczeństwu? Zdecydowanie tak. Czy mogą się przenikać i w swym pięknie trafić skutecznie do odbiorcy? Oczywiście.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Zdając sobie sprawę z potencjału sztuki i jej wpływu na rozwój człowieka oraz jego percepcję, niezbędna staje się współpraca oraz wzajemny rozwój i wsparcie obu tych instytucji, które reprezentują sztukę i prawo. W obecnych czasach prawnicy mierzą się z coraz to bardziej skomplikowanymi sprawami, wymagającymi wielopłaszczyznowej analizy oraz kreatywności. Spotkanie ze sztuką umożliwia rozwój tego elementu, a także stanowi okazję do skupienia czy odświeżenia myśli. Czy kooperacja na takiej płaszczyźnie i w tym zakresie będzie pomocna jej uczestnikom? W naszej ocenie tak i tym samym mocno jej kibicujemy.

Reasumując, porozumienie OIRP we Wrocławiu z Operą Wrocławską opiera się na wzajemnym wsparciu obu instytucji oraz dzieleniu doświadczeń. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach będą zamieszczane na bieżąco na stronie OIRP we Wrocławiu oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych. Zachęcamy Państwa również do śledzenia strony internetowej oraz mediów społecznościowych Opery Wrocławskiej i regularnego brania udziału w organizowanych i współorganizowanych przez nią wydarzeniach. *Evviva l'arte!* •

Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP we Wrocławiu a Stowarzyszeniem Business & Law

r. pr. **Krystian Mularczyk**

W dniu 14 lipca 2021 r. Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu zawarła porozumienie o współpracy ze Stowarzyszeniem Business & Law. Po stronie Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu sygnatariuszami porozumienia byli Dziekan dr hab. Tomasz Scheffler oraz Wicedziekan Krystian Mularczyk. Stowarzyszenie Business & Law reprezentowali Prezes Stowarzyszenia Mateusz Masłowski oraz Wiceprezes Wiktoria Sadowski. Porozumienie zainaugurowało współpracę pomiędzy naszym samorządem a wspomnianym stowarzyszeniem.

W założeniu Sygnatariuszy celem porozumienia jest wieloaspektowa współpraca w zakresie wspólnej organizacji wydarzeń, wymiany doświadczeń oraz promowania edukacji. Strony będą udzielać sobie wzajemnego wsparcia medialnego oraz merytorycznego w odniesieniu do wydarzeń organizowanych przez Business & Law i Okręgową Izbę Radców Prawnych we Wrocławiu. Porozumienie zakłada promowanie działalności obu stron, a także przygotowywanie i realizację wspólnych przedsięwzięć.

Stowarzyszenie Business & Law jest organizacją pozarządową mającą na celu propagowanie postaw obywatelskich, troskę o sprawy społeczne, a także rozwijanie działalności naukowej i edukacyjnej oraz aktywizację środowiska biznesowo-prawniczego. Zostało ono założone wraz z początkiem 2021 r. przez grupę młodych adeptów prawa – najaktywniejszych studentów ostatnich lat prawa na Uniwersytecie Wrocławskim.

Celami Stowarzyszenia są działalność naukowa i edukacyjna, prowadzenie działań w celu wspierania rozwoju świadomości prawnej oraz biznesowej w społeczeństwie, współpraca z instytucjami zewnętrznymi działającymi w obszarze prawa i szeroko pojętego biznesu, wspieranie członków w rozwoju działalności naukowej i naukowo-technicznej, a także organizowanie szkoleń i konferencji naukowych. Stowarzyszenie Business & Law rozwija działalność w dziedzinach takich jak: prawo handlowe, prawo cywilne, publiczne prawo gospodarcze, prawo nowych technologii, prawo międzynarodowe i europejskie, przestępczość gospodarcza, a także biznes oraz analiza rynków finansowych.

Od lewej: Prezes Stowarzyszenia Business & Law Mateusz Masłowski, Wicedziekan OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, Wiceprezes Stowarzyszenia Business & Law Wiktoria Sadowski, Dziekan OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler; fot. OIRP we Wrocławiu

Od początku swojego istnienia Stowarzyszenie aktywnie działa w ramach swojej działalności, z powodzeniem realizując założone przez siebie cele statutowe, czego przykładem jest także omawiane Porozumienie. W zakres statutowej działalności Stowarzyszenia wchodzi m.in. redakcja czasopisma internetowego posiadającego numer ISSN, w którym codziennie publikowane są analizy prawne aktualnych problemów prawnych i okołoprawnych, a także informacje z kraju i ze świata. Zgodnie ze swoimi założeniami, Stowarzyszenie dąży do upowszechniania oraz udostępniania wiedzy z obszaru prawa i biznesu, a także do inspirowania młodych adeptów prawa do rozwoju w zakresie działalności naukowej.

Cele przyświecające Stowarzyszeniu są godne podziwu. Dostęp do wiedzy

z obszaru prawa i biznesu stanowi do dzisiaj problem dla wielu osób. Bariere nie do przeskoczenia powoduje w szczególności skomplikowany język prawny i język prawniczy, niezrozumiały dla przeciętnego odbiorcy, obecny często na wielu portalach informacyjnych. Stowarzyszenie Business & Law aktywnie działa na rzecz uprzystępniania przekazywanych informacji, tak aby stały się ona osiągalne i łatwo przyswajalne dla każdego odbiorcy. Poprzez prowadzenie czasopisma oraz szkoleń edukacyjnych Business & Law stale przyczynia się do podnoszenia wiedzy z zakresu prawa i biznesu w społeczeństwie. Postawa reprezentowana przez młodsze pokolenie, które w przyszłości zapewne stanowić będzie trzon zawodu radcy prawnego, a także wszystkich innych zawodów prawniczych, jest niezwykle motywująca. Młodym adeptom prawa nie brak

Od lewej: Wicedziekan OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, Wiceprezes Stowarzyszenia Business & Law Wiktoria Sadowski, Prezes Stowarzyszenia Business & Law Mateusz Masłowski, Dziekan OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler; fot. OIRP we Wrocławiu

zaangażowania w dążeniu do swoich celów, profesjonalizmu, a także chęci działania na rzecz społeczeństwa oraz edukacji, co – z całą pewnością – jest zestawem cech, które definiują dobrego prawnika.

Pomimo że przedmiotowe porozumienie jest pierwszym pomiędzy OIRP we Wrocławiu a Stowarzyszeniem, nie można mieć wątpliwości, że najbliższa przyszłość przyniesie nam owoce tej kooperacji. Wiaryzmy, że współpraca ze Stowarzyszeniem Business & Law będzie obfitowała w liczne wspólne przedsięwzięcia.

Na efekty porozumienia nie trzeba było czekać. Niedługo po rozpoczęciu przedmiotowej współpracy, tj. we wrześniu 2021 r., odbyła się Youth Law School – Ogólnopolska Akademia Prawa, będąca wydarzeniem skierowanym do przyszłych

studentów prawa, pragnących przygotować się do podjęcia studiów na tym kierunku. Podsumowanie pierwszego wspólnego przedsięwzięcia znajdą Państwo w kolejnym artykule.

Konkludując, zawarte porozumienie opiera się na współpracy, tj. wzajemnym wsparciu, wymianie doświadczeń, wspólnym organizowaniu wydarzeń oraz propagowaniu edukacji w obszarze prawa i biznesu. Informacje na temat wspólnych przedsięwzięć będą na bieżąco pojawiały się na stronie OIRP we Wrocławiu oraz w mediach społecznościowych. Zapraszamy Państwa również do brania udziału w organizowanych wspólnie wydarzeniach, a także do zapoznania się ze stroną internetową Stowarzyszenia Business & Law, na której prowadzone jest czasopismo pod adresem: <https://www.businesslaw.pl/>. ●

Porozumienie o współpracy pomiędzy OIRP we Wrocławiu a Fundacją „Przyszłość pokoleń”

r. pr. **Krzystian Mularczyk**

W dniu 20 sierpnia 2021 r. Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu zawarła porozumienie z Fundacją „Przyszłość Pokoleń”. Po stronie naszej Izby sygnatariuszami porozumienia byli Dziekan dr hab. Tomasz Scheffler oraz Wicedziekan Krzystian Mularczyk. Fundację „Przyszłość Pokoleń” reprezentował Prezes Zarządu Tomasz Wiśliński.

Zgodnie z założeniami Sygnatariuszy porozumienie ma na celu wieloobszarową współpracę w zakresie wzajemnego wsparcia merytorycznego wydarzeń organizowanych przez Fundację lub OIRP, realizowanie wspólnych przedsięwzięć zgodnych z działalnością każdej ze stron oraz wymianę doświadczeń i informacji. Strony będą wzajemnie udzielały sobie wsparcia merytorycznego oraz medialnego. Porozumienie zakłada w szczególności współpracę stron w ramach projektu „Bezpieczny senior” realizowanego przez Fundację w zakresie prowadzenia szkoleń oraz kampanii informacyjnych dotyczących bezpieczeństwa osób starszych.

Fundacja „Przyszłość Pokoleń” jest organizacją pozarządową, działająca od 2014 r. Stawia sobie za zadanie inicjowanie działań na rzecz dobra wspólnego, aktywizację

Od lewej: Wicedziekan OIRP we Wrocławiu Krzystian Mularczyk, Prezes Zarządu Fundacji Przyszłość Pokoleń, Dziekan OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler; fot. OIRP we Wrocławiu

społeczeństwa, upowszechnianie i ochronę wolności oraz swobód obywatelskich, propagowanie postaw obywatelskich, rozwój nauki i edukacji, świadczenie pomocy osobom pokrzywdzonym w wyniku przestępstwa oraz ich bliskim, działanie na rzecz porządku i bezpieczeństwa publicznego, organizowanie i wspieranie działań na rzecz seniorów, a także przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu. Jej

Od lewej: Wicedziekan OIRP we Wrocławiu Krystian Mularczyk, Prezes Zarządu Fundacji Przyszłość Pokoleń, Dziekan OIRP we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler; fot. OIRP we Wrocławiu

misją jest budowanie silnego, dobrze zorganizowanego społeczeństwa, i co za tym idzie, czynienie z Polski miejsca do lepszego życia dla przyszłych pokoleń.

Działalność Fundacji skupia się na opracowywaniu raportów i analiz, przygotowywaniu projektów rozwiązań legislacyjnych, prowadzeniu szkoleń oraz kampanii informacyjnych dotyczących aktualnych problemów społecznych. Jej wolontariusze od lat prowadzą projekty edukacyjne, mające za zadanie uświadamić najbardziej wrażliwe grupy społeczne o istniejących zagrożeniach współczesnego świata. Fundacja aktywnie działa na rzecz wsparcia seniorów oraz integracji pokoleń, w tym celu prowadzi działania mające za zadanie ułatwić wzajemne zrozumienie, a także minimalizować bariery istniejące pomiędzy generacjami. Podejmuje ona współpracę z instytucjami zewnętrznymi, realizując wspólnie liczne przedsięwzięcia. Jednym z czołowych przedsięwzięć Fundacji jest projekt „Bezpieczny Senior”. Zakłada on edukację najstarszego pokolenia na temat

oszustw oraz metod im przeciwdziałania, a także zaktywizowanie najmłodszych, będących dziećmi oraz wnukami, mających stanowić wsparcie w walce z przestępstwami kierowanymi wobec starszych osób. Projekt opiera się m.in. na organizacji szkoleń dla seniorów prowadzonych przez radców prawnych i adwokatów. W jego ramach Fundacja zrealizowała 131 szkoleń na terenie 5 województw, w trakcie których przeszkoliła ponad 2300 seniorów.

Porozumienie opiera się na współpracy obu instytucji, tj. wspólnej organizacji przedsięwzięć, wymianie doświadczeń oraz promowaniu edukacji. Informacje na temat organizowanych przez Fundację wydarzeń wspólnie z Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu będą na bieżąco ukazywały się na stronie internetowej OIRP we Wrocławiu oraz w mediach społecznościowych. Zachęcamy Państwa również do obserwowania strony internetowej oraz mediów społecznościowych Fundacji, a także do regularnego udziału w organizowanych przez nią wydarzeniach. ●

„Merytorycznie i etycznie – forum wymiany myśli medyków i prawników”.

Sprawozdanie ze spotkania przedstawicieli OIRP we Wrocławiu z przedstawicielami DIL

r. pr. **Krystian Mularczyk**

r. pr. **Natalia Krej**

W dniu 31 sierpnia 2021 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu z przedstawicielami Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu.

Naszą Izbę reprezentowali Dziekan dr hab. Tomasz Scheffler, Wicedziekan Krystian Mularczyk, mec. dr Natalia Krej, mec. dr Marek Żalisko, mec. Rafał Demski oraz mec. Piotr Rękas, natomiast przedstawicielami Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu byli Prezes Dolnośląskiej Rady Lekarskiej DIL dr n. med. Paweł Wróblewski i Sekretarz Dolnośląskiej Rady Lekarskiej DIL lek. Małgorzata Niemiec, a także w spotkaniu udział wzięły Koordynator Zespołu Radców Prawnych DIL mec. Beata Kozyra-Łukasiak oraz Kierownik Kancelarii OSŁ DIL mgr Aleksandra Stebel. Spotkanie to jest efektem zawartego niedawno porozumienia, tj. 13 stycznia 2021 r., pomiędzy dwoma wyżej wymienionymi

samorządami. Akt ten zainaugurował wieloobszarową współpracę pomiędzy podmiotami. W jego założeniu znalazła się m.in. wzajemna wymiana doświadczeń, informacji, materiałów oraz publikacji naukowych, a także prowadzenie wspólnych działań naukowych i organizacyjnych oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw zmierzających do popularyzowania wartości ustrojowej samorządności zawodowej zawodów zaufania publicznego.

Jednym z pierwszych owoców tej kooperacji jest spotkanie obu Izb, na którym – realizując postanowienia wspomnianego porozumienia w zakresie wzajemnego wsparcia oraz wymiany doświadczeń i informacji – omówiono w aspekcie prawnym oraz praktycznym szczegółowe zagadnienia związane ze świadczeniem usług medycznych. Wydarzenie to odbyło się w siedzibie Dolnośląskiej Izby Lekarskiej przy ul. Kazimierza Wielkiego 45 we Wrocławiu.

Koordynator Zespołu Radców Prawnych DIL mec. Beata Kozyra – Łukasiak, Kierownik Kancelarii OSŁ DIL mgr Aleksandra Stebel, dr n. med. Paweł Wróblewski – Prezes Dolnośląskiej Rady Lekarskiej DIL, mec. dr Natalia Krej, Wicedziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu Krystian Mularczyk, mec. Piotr Rękas, mec. dr Marek Zalisko, mec. Rafał Demski, lek. Małgorzata Niemiec – Sekretarz Dolnośląskiej Rady Lekarskiej DIL, Dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu dr hab. Tomasz Scheffler; fot. OIRP we Wrocławiu

Podczas spotkania poruszono znaczenie Kodeksu Etyki Lekarzy Dentystów Dotyczącego Handlu Elektronicznego w Unii Europejskiej, przyjętego w Helsinkach w maju 2002 r., na podstawie Dyrektywy 2000/31/WE o handlu elektronicznym, stanowiącego integralną część Kodeksu Etyki Lekarzy Dentystów sformułowanego przez Walne Zgromadzenie Rady Europejskich Lekarzy Dentystów (CED), w praktykowaniu zawodu lekarza dentysty. Zgębiono również, w świetle obowiązujących przepisów, niezwykle aktualny temat możliwości udzielenia pacjentowi dodatkowego świadczenia zdrowotnego, nierefundowanego podczas wizyty przeprowadzanej przez lekarza lub lekarza-dentystę w godzinach zadeklarowanych

w harmonogramie zgłaszanych do Narodowego Funduszu Zdrowia jako godziny przyjęć pacjentów korzystających ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Ponadto, podczas spotkania dotknięto kwestii raportowania zdarzeń medycznych w odniesieniu do świadczeń zdrowotnych udzielanych komercyjnie. Zagadnienie to zostało omówione w świetle ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Poruszono również kwestię elektronicznej dokumentacji medycznej w odniesieniu do jej aspektu formalnego, jak również praktycznego ww. zagadnienia.

Spotkanie to jest pierwszym z wielu planowanych spotkań merytorycznych obu korporacji, podczas których omawiane będą aktualne problemy spotykane w praktyce zarówno radcy prawnego, jak i zawodów medycznych. W ich trakcie strony zamierzają wspólnie analizować zagadnienia pod kątem praktycznym, a także w świetle obowiązujących przepisów prawa oraz wymieniać się poglądami i doświadczeniami.

Powyższe wydarzenie jest dowodem na to, że zawarte porozumienie pomiędzy DIL a OIRP jest realizowane i stanowi formalną podstawę do realnej wymiany poglądów, uwag czy myśli. Tematyka tego spotkania miała charakter merytoryczny, dotyczyła zagadnień ściśle powiązanych z prawem medycznym. Omawiane tematy są szeroko dyskutowane w kręgach medyków, jak również w środowisku prawniczym, specjalizującym się w tej podgałęzi prawa. Omówienie ich w takim gremium pozwala obu grupom zawodowym proponować prawidłowe sposoby działania zarówno na poziomie ustawodawczym, chociażby przy opiniowaniu projektów aktów normatywnych, jak również w praktyce. Z uwagi na wiele wątków, które pojawiły się w kontekście przedstawionych zagadnień, będą one kontynuowane na kolejnych spotkaniach przedstawicieli obu samorządów. Potwierdza to tylko, że zawarte porozumienie po pierwsze było słusznym pomysłem, właściwie wcielonym w życie, formalizującym i ustanawiającym ramy tej współpracy, a po drugie, iż wielość takich spotkań jest kwestią czasu i wspólnego ustalenia kalendarza rzeczonych wydarzeń, ze wskazaniem na ich cykliczny i trwały charakter.

Warte podkreślenia jest to, że przedmiotem dyskusji pomiędzy DIL a OIRP we Wrocławiu będą również kwestie

Fot. fauxels – Pexels.com

funkcjonowania samorządu zawodowego, bowiem w obu przypadkach sposób działania tych struktur ma zbliżony charakter, a wymiana doświadczenia i uwag ze strony korporacji zawodowej pozwoli zrewidować ideę funkcjonowania samorządu w kontekście chociażby prawidłowego wspierania osób wykonujących zawód lekarza, lekarza dentystry czy radcy prawnego.

Reasumując, informacje na temat kolejnych wspólnych przedsięwzięć będą pojawiały się na bieżąco na stronach internetowych Dolnośląskiej Izby Lekarskiej oraz Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu, a także w mediach społecznościowych. Zachęcamy do obserwowania organizowanych wspólnie, przez oba podmioty, wydarzeń. Jesteśmy przekonani, że będzie ich wiele. ●

#RadcaPrawnyRadzi, czyli słów kilka o kampanii promującej zawód Radcy Prawnego

r. pr. **Marta Kruk**
apl. radc. **Martyna Rzechowska**

Fot. OIRP we Wrocławiu

Spoty w środkach komunikacji miejskiej, plakaty, ulotki, filmy promujące w mediach społecznościowych, radio, prasa, telewizja – tak swój zawód promuje samorząd radcowski, a dokładniej wrocławski samorząd radcowski!

Jest to z pewnością pierwsza tego typu kampania Okręgowej Izby Radców we Wrocławiu, zakrojona na tak szeroką skalę, a mowa o kampanii promującej zawód Radcy Prawnego prowadzona pod hasłami przewodnimi #RadcaPrawnyRadzi #TwójCzłowiekWSądzie. Tegoroczna kampania miała,

Fot. OIRP we Wrocławiu

przede wszystkim, wymiar multimedialny, użyto w niej nowe kanały komunikacji – reklamy multimedialne we wrocławskich środkach komunikacji miejskiej czy izbowe media społecznościowe jak Facebook i LinkedIn, a także radio, regionalną prasę oraz na portale internetowe. Kampania prowadzona była na terenie Wrocławia.

Świadomość prawna obywateli Polski, w tym mieszkańców Wrocławia, jak również chęć korzystania z pomocy profesjonalnego prawnika w sytuacjach trudnych jest w dalszym ciągu bardzo niska. Kampania miała charakter informacyjno-społeczny, edukacyjny i promocyjny, bowiem uświadczała potencjalnym klientom radców prawnych to, w jakich sytuacjach pomocny może być radca prawny oraz jakie są jego uprawnienia. Zwrócono w niej uwagę na kompleksowość profesjonalnej pomocy prawnej. Celem kampanii była chęć dotarcia do jak największej liczby mieszkańców regionu z informacjami

propagującymi zawód radcy prawnego. Dużym wyzwaniem jest uświadczenie Wrocławian i szerzej Dolnoślązaków, kim jest radca prawny i jak bardzo jego usługi mogą być pomocne w przeróżnych sytuacjach życiowych. Cel był i jest klarowny – uczynienie radcy prawnego pełnomocnikiem pierwszego wyboru.

Tyle tytułem wstępu. A teraz czas spojrzeć prawdzie w oczy. Zaczynamy.

W dniach 17 i 18 września br., radcowie prawni z naszej Izby udzieliли niemal **180 bezpłatnych porad prawnych** mieszkańcom nie tylko Wrocławia i okolic, ale również Oleśnicy i Trzebnicy. W tym miejscu należą się wielkie podziękowania dla: mecenas Marty Kruk, mecenas Roberta Staszewskiego, mecenas Pawła Kolaka, mecenas Sylwii Filińskiej, mecenas Magdaleny Wasylkowskiej-Michór, mecenas Marzeny Zdyrko-Woźniak, mecenas Marcina Zatorskiego, mecenas Aleksandry Pakuły,

Fot. OIRP we Wrocławiu

mecenas Karoliny Bisek, mecenas Doroty Seweryn Stawarz, mecenas Barbary Smolarz, mecenas Katarzyny Anny Jaskiej, mecenas Marty Kędziory, mecenas Blanki Żak-Madery, mecenas Jacka Grzegorzcyka, mecenas Krystyny Janiak, mecenas Łukasza Szafrana, mecenas Lidii Brzozowskiej, mecenas Anety Arvati, mecenas Radosława Gąsiora, którzy nieustrudzenie przez dwa dni świadczyli nieodpłatnie swoją pomoc.

W tym miejscu należy podkreślić, że porady prawne stanowiły przysłowiową wisienkę na torcie. Wszystko rozpoczęło się od *idei fix* rzeczniczki prasowej naszej Izby i jednocześnie Przewodniczącej Komisji ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów – mecenas Marty Kruk, która wraz z zespołem Komisji, podjęła szereg inicjatyw w zakresie urzeczywistnienia pomysłu kampanii promującej niebieski żąbot. Mowa w szczególności o pomysle, koncepcji działania, produkcji, realizacji,

a zwłaszcza medialnych działaniach dzięki, którym informacje o #radcaprawnyradzi dotarły nie tylko do mieszkańców Wrocławia, ale również Trzebnicy i Oleśnicy.

Kluczowy element kampanii stanowił film promujący zawód radcy prawnego, a dokładniej kilka jego odsłon. Film powstał dzięki współpracy z agencją „John Weston Grup”, ale co warto zaakcentować, jego realizacja nie byłaby możliwa, gdyby nie zaangażowanie i udział w filmie członków naszego wrocławskiego samorządu oraz uprzejmość Sądu Okręgowego we Wrocławiu, polegająca na umożliwieniu wykonania zdjęć i nagrania scen w pięknych salach, czytelni oraz korytarzach w gmachu Sądu. W tym miejscu wielkie podziękowania za zaangażowanie i poświęcenie swojego czasu dla: Dziekana Tomasza ScheffleraSzefflera, mecenas Jana Łozińskiego, mecenas Krystyny Skotowskiej, mecenas Michała Pyrza, mecenas Marka Zielisko, mecenas Łukasza Szafrana, mecenas

Piotra Rękasa, mecenas Marty Kruk, mecenas Aleksandry Pakuły, mecenas Doroty Seweryn-Stawarz, mecenas Sylwii Filińskiej, apl. r. pr. Marty Rzechowskiej, mecenas Jerzego Makowskiego, mecenas Roberta Staszewskiego, mecenas Katarzyny Gomółki, mecenas Joanny Łabędziej, mecenas Radosława Gąsiora, mecenas Aleksandry Kuleczko-Tomczak, mecenas Magdaleny Wiśniewskiej. Dzięki uprzejmości MPK we Wrocławiu spot reklamowy, podczas prowadzonej we wrześniu akcji promocyjnej, prezentowany był w **212** pojazdach wrocławskiej komunikacji miejskiej – w autobusach i tramwajach.

Co więcej, dzięki przekazanym komunikatom prasowym informacja o wydarzeniu publikowana była na portalach internetowych m.in.: TVP Wrocław, wp.pl, Gazecie Wrocławskiej, miejscawwroclawiu.pl, Radio Eska, Radio RMF FM, Radio Wrocław, Radio Rodzina, biuletyn wroclaw.pl, a ponadto film promujący kampanię prezentowany był na oficjalnej stronie internetowej Miasta Wrocław. Ale to nie wszystko – o kampanii rzecznik prasowa Izby opowiadała podczas programu „Dzieje się we Wrocławiu” w Radio Rodzina. Natomiast relacje z kampanii pojawiły się w radio RMF FM, Radio Wrocław, telewizji TVP3 Wrocław.

Nadszedł czas na szczególne podziękowania! W pierwszej kolejności dla Dziekana Tomasza Schefflera, Wicedziekana Krystiana Mularczyka, Przewodniczącego Komisji ds. rozwoju rynku usług prawniczych i edukacji prawnej – mecenas Roberta Staszewskiego – za nieocenione wsparcie i zaufanie. Mecenas Marcie Kruk – rzecznik prasowej Izby oraz Przewodniczącej Komisji ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów oraz członkom Komisji ds. promocji zawodu, komunikacji i mediów oraz Komisji ds. rozwoju

Fot. OIRP we Wrocławiu

rynku usług prawniczych i edukacji prawnej za organizację i koordynowanie całej akcji i zaangażowanie.

Bez Was wszystkich i bez każdego z Was z osobna ta kampania wizerunkowa by nie powstała i nie zostałyby zrealizowana.

Co istotne, działania radców prawnych spowodowały uśmiech na wielu twarzach osób, którym nieodpłatnie pomoc prawna została udzielona. W rewanżu radcowie prawni otrzymali liczne uściski dłoni oraz serdeczne podziękowania od mieszkańców Wrocławia, Trzebnicy, Oleśnicy i okolic. Jest to dla Nas wszystkich największa nagroda i zachęta do kolejnych działań w niedalekiej przyszłości...

Nie rozdawaliśmy swoich wizytówek, nie podawaliśmy swoich nazwisk, mimo że nas o to proszono. Promowaliśmy nie siebie, a **Nasz Zawód Radcy Prawnego**. Informowaliśmy, w jaki sposób i gdzie można znaleźć radców prawnych, gdzie szukać pomocy prawnej.

Czy będziemy zbierać żniwo zasianego ziarna w postaci świadomego prawnie społeczeństwa? Czas pokaże, ale satysfakcja ze wspaniałe wykonanej misji jest bezcenna! Kolejny raz wrocławscy radcowie udowodnili, że w zintegrowanej grupie siła i moc! ●

Witamy nowych radców prawnych

Beata Kozieł

W ostatnim czasie **do grona radców prawnych dołączyli:**

- » mec. Tomasz Chłopecki,
- » mec. Joanna Kalinowska,
- » mec. Sylwia Uniatowicz,
- » mec. Wojciech Lamik ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Czekając na wiosnę

r. pr. **Krystyna Stoga**

Czekaliśmy z utęsknieniem na upragnioną, symboliczną wiosnę, a tu jeszcze „chwila i jesień przyleci” (jak mówi stara piosenka).

Pandemia, która całkowicie przemodelowała nasze życie i plany, nie mogła ominąć i naszego Klubu Seniora. Po czasowym oszołomieniu musieliśmy szukać innych form prowadzenia działalności i zaspakajania niezbędnych kontaktów, jeżeli nie osobiście, to telefonicznie. Oczywiście z wielką nadzieją oczekiwaliśmy powrotu do normalności, dając temu wyraz także w naszej rubryce, opisującej nowe, wymuszone pandemią, formy działania. Krótki oddech, jaki przyniosła trwająca aktualnie przerwa w naporze pandemii, niesie nadzieję, aczkolwiek płonną w świetle prognoz profesjonalistów od zdrowia, że uda się nam wrócić do naszych planów wyjazdowych i imprezowych, które nie zostały zrealizowane w ubiegłym roku. No ale jesteśmy niepoprawnymi **optymistami**. Większość z nas jest zaszczepiona, oswoiliśmy się z zagrożeniem, a rygorystyczne zasady higieniczne jakoś do nas przyłgnęły. Dlatego z ufnością wracamy powoli do swoich wieloletnich nawyków i zbiorowej aktywności naszej senioralnej wspólnoty, a Prezes Henryk przygotował, jak zwykle, bogaty program na rok 2021/22 (w większości niezrealizowany z przyczyn obiektywnych w minionym okresie).

W początkach roku 2020, z planowanych na ten rok imprez, udało się do chwili

Fot. cottonbro – Pexels.com

ogłoszenia epidemicznej izolacji zrealizować w styczniu wycieczkę w lasy milickie, tradycyjnie zakończoną degustacją smażonego karpia. W lutym, zgodnie z planem, zrealizowano czterodniową wycieczkę do uzdrowiska termalnego Karlova Studanka, która cieszyła się dużym powodzeniem, gdyż niezależnie od poznania nowych terenów – taki nawet krótki relaks w leczniczych źródłach – dla wszystkich grup wiekowych, daje niezbędne, specjalne wytchnienie i dawkę potrzebnych każdemu endorfin.

Już w maju br. wróciliśmy do kultywowania naszych comiesięcznych spotkań, powitanych z ogromną radością, z uwagi na „pocovidowe wyposzczenie” z osobistych kontaktów.

Była już wspólna tradycyjna wizyta w teatrze Komedia, trzykrotna wycieczka do lasu, z wizytą w lasach milickich. Po prostu cieszyliśmy się z wzajemnej obecności i rozmów, które to okoliczności docenia się, co wszyscy wiemy, szczególnie wtedy, kiedy ich długo brakowało, a wszystko wraca do tej niedocenianej codzienności.

Oczywiście wszystkich ekscytuje powrót do wspaniale planowanych przez Prezesa wycieczek zagranicznych, gwałtownie przerwanych przez pandemię w ostatnim tygodniu lutego 2020 r., tuż przed załadowaniem już wyjazdem nad Morze Martwe i do Ziemi Świętej.

Wycieczki te organizowane są także przez inne izby, ale nasze cieszą się powszechnym powodzeniem wśród radców oraz ich rodzin w kraju i nie tylko (także wśród innych zawodów prawniczych i lekarzy) z uwagi na ich umiarkowaną cenę, dobrą organizację i atrakcyjny program. Stąd masa telefonów i pytań kiedy, i czy w ogóle, są jeszcze planowane. Otóż **tak!!!**

Według zaprezentowanego planu, jeżeli kolejna fala pandemii nie zniweczy tych zamierzeń, to przedstawia się on następująco.

Ogólna zasada: niezrealizowane w latach poprzednich plany wyjazdów – zwłaszcza te, które cieszyły się wyjątkowym wzięciem chętnych – zostaną zrealizowane, jeżeli tylko warunki epidemiczne pozwolą. Jeszcze we wrześniu odbędzie się 5-dniowy wyjazd na Podlasie – region mało znany, ale niezwykle ciekawy, a wręcz ostatnio modny z uwagi na swoje walory przyrodnicze

i specyficzną, cenioną odrębność i regionalne smakołyki.

W październiku i listopadzie planowany jest wyjazd do Egiptu – statkiem po Nilu – 8-dniowa wycieczka ze zwiedzaniem światowych zabytków. Ilość chętnych była tak znaczna, że zaplanowano 2 grupy uczestników.

W nowym roku 2022 planowane są wyjazdy zagraniczne niezrealizowane w roku 2020 i 2021, a więc:

- » marzec – Palestyna, Ziemia Święta i Morze Martwe,
- » kwiecień – Maroko,
- » maj – włoska Apulia i Bari,
- » czerwiec – Mediolan i jeziora Alpejskie, Włochy i Szwajcaria,
- » lipiec – Norweskie Fiordy,
- » listopad – Emiraty Arabskie.

Oczywiście nadal będziemy realizowali swoje stałe, sprawdzone punkty programu. Comiesięczne spotkania członków Klubu w początkach każdego miesiąca – najbliższe 1 października, udział w imprezach kulturalnych i tradycyjne wyjazdy na grzyby w zależności od pogody, sprzyjającej owocnym zbiorom. Jak zwykle zapraszamy naszych członków z rodziną i przyjaciółmi, a także młodszych członków Izby, dla relaksu i wzajemnej integracji generacyjnej. Nigdy nie wiadomo czy znów nie będziemy musieli przejść na wymuszoną samotność i zadowolić się kontaktami telefonicznymi, jak też porozumiewaniem się i oglądaniem siebie „zdalnie” (nowy epidemiczny termin).

Planowane jest także oczywiście tradycyjne spotkanie wigilijne seniorów, o ile nie spotka nas znów jakaś obiektywna przeszkoda, wtedy wyuczonym i praktykowanym w ubiegłym roku zwyczajem, ograniczymy się do obdarowania seniorów drobnymi upominkami. ●

AML, cz. II.

Obowiązki radców prawnych jako instytucji obowiązanych

r. pr. **Hubert Sarżyński**¹

Ustawa o przeciwdziałaniu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu zawiera kompletny katalog obowiązków, które instytucje obowiązane są zobowiązane do wykonywania, stanowiące jednocześnie podstawę do oceny działalności instytucji obowiązanych jako wystarczających do realizacji celów ustawowych.

Niniejszy artykuł stanowi przedstawienie obowiązków wskazanych w ustawie, wraz z ich krótkim opisem. Zakres obowiązków wskazanych w Ustawie oraz artykule będzie stanowił podstawę do rozważań w kolejnych artykułach, zwłaszcza w zakresie obowiązków radców prawnych jako instytucji obowiązanych, z którymi mogą wiązać się największe wątpliwości, kontrowersje lub niejasności.

Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za wykonanie obowiązków ustawowych

Artykuły od 6 do 9 Ustawy zawierają obowiązki związane z wyznaczaniem osób odpowiedzialnych za wykonywanie

¹ Radca prawny w BSO Prawo & Podatki Bramorski Szymach i Partnerzy Radcowie Prawni i Adwokaci.

Fot. Alexas Fotos – Pixabay.com

zobowiązań ustawowych, jak również zawierają kryteria doboru tych osób. Niemniej, dla precyzyjnego określenia osób odpowiedzialnych za wdrażanie i wykonywanie obowiązków ustawowych, musimy sięgnąć do słowniczka ustawowego oraz definicji legalnych zawartych w art. 2 Ustawy.

Art. 6. przewiduje konieczność wyznaczenia kadry kierowniczej wyższego szczebla odpowiedzialnej za wykonywanie obowiązków określonych w Ustawie. Art. 2 ust. 2 pkt 9) określa kadrę kierowniczą wyższego szczebla jako członka zarządu, dyrektora lub pracownika instytucji obowiązanej posiadającego wiedzę z zakresu ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego z działalnością instytucji obowiązanej oraz podejmującego decyzje mające wpływ na

to ryzyko. O ile członek zarządu nie będzie często obecny w praktyce wykonywania zawodu przez radcę prawnego (chyba, że zostanie ustanowiony zarząd w spółce partnerskiej), o tyle osoby zajmujące stanowisko dyrektora lub pracownicy zatrudniani przez radców prawnych mogą stanowić powszechny element struktury organizacyjnej działalności prowadzonej przez radców prawnych, niezależnie od ich formy. Dla istoty wyznaczenia kadry kierowniczej wyższego szczebla zasadnicze znaczenia mają dwa warunki, których łączne zaistnienie pozwala przypisać ten status określonej osobie. Musi to być osoba posiadająca odpowiednią wiedzę oraz podejmująca decyzje mające wpływ na to ryzyko. Nie wystarczy zatem formalne wyznaczenie danej osoby, która jest wyposażona w odpowiednie kwalifikacje, aby obowiązek został spełniony. Członek kadry zarządzającej wyższego szczebla będzie prawidłowo wyznaczony wyłącznie wtedy, gdy obok posiadanych wiedzy i kwalifikacji, będzie miał umocowanie w strukturze organizacyjnej instytucji obowiązanej do podejmowania wiążących decyzji wpływających na ryzyko związane z AML/CFT (np. akceptacja nawiązania albo kontynuacji relacji z osobą zajmującą eksponowane stanowisko polityczne, wyrażanie zgody na nawiązanie relacji z podmiotem o zidentyfikowanym wysokim ryzyku).

Art. 7. mówiący o konieczności wyznaczenia członka organu zarządzającego będzie miał zastosowanie wyłącznie w przypadku, w którym w spółce partnerskiej radców prawnych został powołany zarząd. Wówczas jeden z członków zarządu będzie odpowiedzialny za wdrożenie, a więc przedsięwzięcie wszelkich wymaganych kroków wymaganych dla spełnienia obowiązków ustawowych, i który będzie sprawował względnym zarządu wykonane działania oraz ich skutki.

Art. 8. zobowiązuje instytucje obowiązane do wyznaczenia pracownika zajmującego stanowisko kierownicze odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności instytucji obowiązanej oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz tej instytucji obowiązanej z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a także do przekazywania informacji przewidzianych w Ustawie Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej. Instytucja obowiązana ma większą swobodę przy wyznaczeniu pracownika nadzorującego prowadzone działania pod kątem obowiązków ustawowych. Ma to być pracownik, który zajmuje stanowisko kierownicze, a więc w zakresie posiadanych kompetencji musi on mieć możliwość władczego wpływania na działania wykonywane przez innych pracowników lub osoby współpracujące z instytucją obowiązaną, przynajmniej w zakresie AML/CFT. Treść przepisu nie stoi na przeszkodzie, aby pracownikiem wyznaczonym została osoba, która co prawda nie zajmuje stanowiska kierowniczego w strukturze organizacyjnej, ale decyzją pracodawcy zostanie nadany jej taki status w ramach obowiązków związanych z wykonywaniem ustawy.

Art. 9. jest istotny dla radców prawnych prowadzących indywidualne kancelarie, gdyż stanowi wprost o wykonywaniu obowiązków osób wskazanych powyżej przez samego radcę prawnego. W doktrynie istnieje pogląd, że treść tego przepisu nie powinna być rozumiana w taki sposób, który wyłącza możliwość łączenia wszystkich powyższych funkcji w innych podmiotach, a więc członek zarządu odpowiedzialny za wdrożenie może być jednocześnie pracownikiem wyznaczonym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla. W mojej ocenie takie działanie

stanowiłoby naruszenie celu omawianych rozwiązań, jako podział zadań pomiędzy różne osoby i mogłoby stanowić podstawę do podważenia rzetelności działań podejmowanych przez instytucję obowiązaną, choć pozostawałoby teoretycznie w pełnej zgodności z prawem. Wyznaczenie różnych osób na funkcję pracownika wyznaczonego, kadry kierowniczej wyższego szczebla oraz ewentualnego przedstawiciela organu zarządzającego jest swoistym mechanizmem *check and balance* w instytucji obowiązanej, stanowi wewnętrzne strukturalne zabezpieczenie przed naruszeniami przepisów Ustawy i pozwala tym osobom na niezależne od siebie monitorowanie działalności instytucji obowiązanej. W przypadku połączenia wszystkich funkcji w osobie jednego pracownika, może to doprowadzić do całkowitego wypaczenia kontroli nad faktyczną zgodnością działalności instytucji obowiązanej z Ustawą.

Wewnętrzna ocena ryzyka instytucji obowiązanej

Wewnętrzna ocena ryzyka musi zostać sporządzona przez każdą instytucję obowiązaną, z uwzględnieniem charakteru i wielkości instytucji obowiązanej, o czym mówi art. 27 ust. 1 Ustawy. Instytucje obowiązane identyfikują i oceniają ryzyko związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu odnoszące się do ich działalności, z uwzględnieniem czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw. Jak widzimy, powołany przepis stanowi również podstawowy zakres wewnętrznej oceny ryzyka, która musi uwzględniać powyższe czynniki oraz wskazywać takie elementy lub okoliczności, jakie dana instytucja obowiązana uznaje za świadczące

o wysokim bądź niskim ryzyku. Tożsamy zakres wskazuje również art. 34 Ustawy, który mówi o ocenie ryzyka jako podstawy do zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Skoro wewnętrzna ocena ryzyka oraz metodologia ewaluacji ryzyka będzie przedmiotem odrębnego artykułu, na potrzeby krótkiego omówienia tego obowiązku należy wskazać, że ustawodawca oraz organizacje międzynarodowe (FATF, Unia Europejska, ONZ) sporządzają lub aktualizują dokumenty podlegające uwzględnieniu w wewnętrznych ocenach ryzyka. Przykładowo za czynnik wysokiego ryzyka, związany z obszarem geograficznym lub państwem, i mogą zostać uznane transakcje, które mają miejsce w państwach objętych sankcjami międzynarodowymi. Za czynnik wysokiego ryzyka – związany z klientem – można przyjąć nadmiernie rozbudowaną strukturę własnościową klienta, która nie odpowiada skali oraz charakterystyce prowadzonej działalności, zaś za czynniki ryzyka niezwiązane z powyższymi (gdyż jest to katalog otwarty i każda instytucja obowiązana sporządza własną ocenę ryzyka opartą o własne spostrzeżenia oraz profil działalności) można uznać presję stron na przeprowadzenie transakcji w sposób anonimowy. Ponadto ust. 2 powołanego artykułu wskazuje wprost, że instytucje obowiązane mogą uwzględniać krajową ocenę ryzyka sporządzaną przez GILF oraz sprawozdanie Komisji Europejskiej, o której mowa w art. 6 ust. 1–3 IV dyrektywy AML (2015/849).

Wewnętrzne oceny ryzyka są sporządzane w formie papierowej lub elektronicznej i aktualizowane w razie potrzeby, nie rzadziej jednak niż co 2 lata. Aktualizacja ma w szczególności uwzględniać zmianę czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów

ich dostaw. Aktualizacja może być też związana z aktualizacją krajowej oceny ryzyka lub sprawozdaniem Komisji Europejskiej.

Wewnętrzne oceny ryzyka mogą być również udostępniane organom samorządów zawodowych, co w przypadku radców prawnych może mieć szczególne znaczenie. Okręgowe Izby Radców Prawnych lub Krajowa Rada Radców Prawnych mogą się bowiem zwrócić do radców prawnych o udostępnienie wewnętrznych ocen ryzyka. Zasadnym wydaje się, aby na podstawie tak zebranych ocen ryzyka dla radców prawnych, która potem mogłaby być udostępniana członkom samorządu do dostosowania w ramach wykonywania zawodu, a także stopniowo aktualizowana w oparciu o doświadczenia członków samorządu związane ze stosowaniem Ustawy.

Stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego

Ustawa nie zawiera definicji środków bezpieczeństwa finansowego, a w art. 33 – 46 wskazuje jedynie ich zakres oraz przesłanki stosowania. Środki bezpieczeństwa finansowego można określić jako całość działań podejmowanych przez instytucję obowiązującą względem klienta, które towarzyszą ocenie ryzyka, stanowią podstawę oceny ryzyka, stanowią czynności wykonywane w związku ze zidentyfikowanym ryzykiem oraz pozwalają na rozwiązanie stosunków gospodarczych z klientem.

Przed wszystkim instytucje obowiązane dokumentują rozpoznane ryzyko transakcji lub stosunków gospodarczych, jak również dokumentują zastosowane środki bezpieczeństwa finansowego. Jest to

element niezbędny dla prawidłowego i rzetelnego realizowania obowiązków ustawowych, a w szczególności stanowi dowód przeprowadzonych czynności na wypadek kontroli uprawnionych organów. Instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego w zakresie i z intensywnością uwzględniającymi rozpoznane ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną i jego ocenę. W praktyce oznacza to, że w zależności od wysokości rozpoznanego ryzyka, jesteśmy uprawnieni do poprzestania na prostej weryfikacji danych klienta lub transakcji albo jesteśmy zobowiązani do dogłębnej analizy transakcji, lub stosunków gospodarczych w oparciu o kilka niezależnych źródeł.

Art. 34 Ustawy zawiera katalog stosowanych środków bezpieczeństwa finansowego, w skład których wchodzi:

- » identyfikacja klienta oraz weryfikacja jego tożsamości (zakres kontrolowanych danych oraz sposób kontrolowania zostały określone w art. 36 i 37 Ustawy);
- » identyfikacja beneficjenta rzeczywistego oraz podejmowanie uzasadnionych czynności w celu ustalenia jego tożsamości i ustalenia struktury własnościowej (ponownie zastosowanie znajdują art. 36 i 37 Ustawy; uzasadnione czynności powodują, że nie zawsze naszym zadaniem będzie dogłębne badanie struktury kapitałowej klienta, o czym szerzej będzie w artykule dotyczącym identyfikacji beneficjenta rzeczywistego);
- » ocena stosunków gospodarczych i, stosownie do sytuacji, uzyskanie informacji na temat ich celu i zamierzonego charakteru;
- » bieżące monitorowanie stosunków gospodarczych.

Art. 34 pozwala instytucjom obowiązany na przetwarzanie danych z dowodów tożsamości klienta, tworzyć kopie tych dokumentów, ale jednocześnie zobowiązuje instytucje obowiązane do przedstawienia klientowi informacji o przetwarzaniu danych osobowych.

W art. 35 Ustawy wskazane zostały przesłanki stosowania środków bezpieczeństwa finansowego, z których dla wykonywania zawodu radcy prawnego znaczenie mają:

- » nawiązywanie stosunków gospodarczych;
- » przeprowadzanie transakcji okazjonalnej o wartości EUR 15.000 lub większej;
- » podejrzenie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
- » wątpliwość co do prawdziwości lub kompletności dotychczas uzyskanych danych identyfikacyjnych klienta;
- » stosowanie środków wobec klientów, z którymi nawiązane zostały stosunki gospodarcze, a których charakter lub okoliczności uległy zmianie.

Pozostałe przepisy, dotyczące środków bezpieczeństwa finansowego, regulują zakres ich stosowania oraz ich intensywność w zależności od rozpoznanego ryzyka, postępowanie w przypadku stosunków gospodarczych z osobami zajmującymi eksponowane stanowiska polityczne, a także uprawnienia instytucji obowiązanej w zależności od rozpoznanego ryzyka. Na potrzeby niniejszego artykułu należy jeszcze wskazać, że w przypadku niemożności zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego (np. klient nie przedstawia żądanych przez nas dokumentów identyfikacyjnych lub odmawia przedstawienia informacji), art. 41 zobowiązuje instytucje obowiązane do rozwiązania stosunków gospodarczych lub odmowy

przeprowadzenia transakcji. Z punktu widzenia radców prawnych krytyczny jest ust. 4 tego artykułu, który stanowi, że konieczność rozwiązania lub odmowy nawiązania stosunków gospodarczych nie znajduje zastosowania do radców prawnych / adwokatów, którzy ustalają sytuację prawną klienta w związku z postępowaniem sądowym, wykonywaniem obowiązków polegających na obronie, reprezentowaniu lub zastępowaniu klienta w postępowaniu sądowym albo udzielaniu klientowi porady prawnej dotyczącej wszczęcia postępowania sądowego, lub uniknięcia takiego postępowania.

Procedury wewnętrzne oraz grupowe, przechowywanie dokumentacji, szkolenia oraz poufność

Każda instytucja obowiązana funkcjonuje w ramach wyznaczonych przepisami Ustawy, ale każdy z podmiotów ma własną specyfikę oraz charakterystykę działalności. Art. 50 stanowi podstawę do sporządzenia wewnętrznej procedury instytucji obowiązanej w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Zgodnie z ust. 2, wewnętrzna procedura instytucji obowiązanej określa, z uwzględnieniem charakteru, rodzaju i rozmiaru prowadzonej działalności, zasady postępowania stosowane w instytucji obowiązanej i obejmuje w szczególności określenie:

- » czynności lub działań podejmowanych w celu ograniczenia ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu i właściwego zarządzania zidentyfikowanym ryzykiem prania pieniędzy, lub finansowania terroryzmu;
- » zasad rozpoznawania i oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania

terrorystycznym związanego z danymi stosunkami gospodarczymi lub transakcją okazjonalną, w tym zasad weryfikacji i aktualizacji uprzednio dokonanej oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terrorystycznego;

- » środków stosowanych w celu właściwego zarządzania rozpoznany ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terrorystycznego związanym z danymi stosunkami gospodarczymi, lub transakcją okazjonalną;
- » zasad stosowania środków bezpieczeństwa finansowego;
- » zasad przechowywania dokumentów oraz informacji;
- » zasad wykonywania obowiązków obejmujących przekazywanie Generalnemu Inspektorowi informacji o transakcjach oraz zawiadomieniach;
- » zasad upowszechniania wśród pracowników instytucji obowiązanej wiedzy z zakresu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terrorystycznego;
- » zasad zgłaszania przez pracowników rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terrorystycznego;
- » zasad kontroli wewnętrznej lub nadzoru zgodności działalności instytucji obowiązanej z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terrorystycznego i zasadami postępowania określonymi w wewnętrznej procedurze.

Procedura wewnętrzna ma zatem stanowić swoiste kompendium dla pracowników oraz współpracowników instytucji zobowiązanej, która pozwoli prawidłowo wykonać wszystkie obowiązki związane z AML/CFT. W praktyce procedura ma pozwolić na identyfikację kolejnych kroków związanych z obsługą klienta – od

nawiązania stosunków gospodarczych, poprzez sposoby i zakres identyfikacji, podstawy weryfikacji informacji pochodzących od klienta, po zakończenie stosunków, postępowanie z dokumentacją, czy zgłaszanie informacji do odpowiednich organów. W tym miejscu zwracam szczególną uwagę, że przepisy ustawowe nie zawierają zamkniętego katalogu informacji czy też nośników informacji, na których opiera się analiza instytucji obowiązanych, jak również nie określa sposobów analizy ryzyka czy stosowania środków. Wszystkie te informacje muszą znaleźć się w procedurze wewnętrznej, ażeby w pełni oddać specyfikę organizacyjną oraz branżową danej instytucji obowiązanej. Dodatkowo art. 53 przewiduje sporządzenie procedury anonimowego zgłaszania naruszeń związanych z przepisami ustawowymi, która stanowi zapewnienie ochrony osobom, które zgłaszają odpowiednim osobom nieprawidłowości w funkcjonowaniu instytucji obowiązanych, a które mogłyby zostać z tego powodu dotknięte negatywnymi sankcjami na gruncie zawodowym (np. mobbing, działania odwetowe lub dyskryminujące).

Art. 49 określa zasady przechowywania dokumentacji związanej z wykonywaniem działań AML/CFT. Instytucje obowiązane przechowują przez okres 5 lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym zakończono stosunki gospodarcze z klientem lub w którym przeprowadzono transakcje okazjonalne, kopie dokumentów i informacje uzyskane w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz dowody potwierdzające przeprowadzone transakcje i ewidencje transakcji, obejmujące oryginalne dokumenty lub kopie dokumentów konieczne do identyfikacji transakcji. Analizy ryzyka transakcji okazjonalnych bądź stosunków gospodarczych

są przechowywane przez okres 5 lat, liczonych od pierwszego dnia roku następującego po roku ich przeprowadzenia. Ust. 3 zawiera specjalne uprawnienie GILF do żądania dłuższego przechowywania dokumentacji, jednakże ust. 4 wyłącza radców prawnych z grupy podmiotów, do których takie żądanie może zostać skierowane. W przypadku połączenia, przekształcenia, podziału bądź likwidacji instytucji obowiązanej, dokumentacja powinna zostać przechowywana przez wyznaczony do tego podmiot lub przez jednostkę kontynuującą działalność.

Obowiązek szkoleniowy, uregulowany w art. 52, znajduje również zastosowanie do instytucji obowiązanych, które są prowadzone jako jednoosobowa działalność gospodarcza. Instytucje obowiązane zapewniają udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków. Oznacza to, że radcowie prawni muszą uczestniczyć w szkoleniach z zakresu AML/CFT, jeżeli prowadzą indywidualne kancelarie, a także powinni umożliwić uczestnictwo w szkoleniach każdej osobie, która wykonuje czynności z tego zakresu, niezależnie od zajmowanego stanowiska. Jeżeli dana osoba choćby częściowo wykonuje obowiązki z zakresu AML/CFT, powinna mieć możliwość uczestnictwa w szkoleniach.

Każda instytucja obowiązana ma obowiązek zachować w poufności wszelkie wykonywane analizy, a także fakt przekazania informacji o powziętych podejrzeniach lub innych wypadkach przewidzianych przepisami do uprawnionych organów. Wyjątek w tym zakresie dotyczy m.in. radców prawnych, którzy mogą w ograniczonym zakresie informować klientów

o wykonanych analizach, jeżeli jednocześnie informacja ta zmierza do zaprzestania wykonywania działań przez klienta. Szerzej o relacjach obowiązków informowania odpowiednich organów oraz zachowania poufności będzie w artykule dotyczącym tajemnicy zawodowej radców prawnych w kontekście przepisów Ustawy.

Przekazywanie i gromadzenie informacji

W stosunku do GILF oraz niekiedy innych uprawnionych organów instytucje obowiązane mają obowiązki informacyjne związane z podejrzeniem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz w przypadku zaistnienia zdarzeń wskazanych w Ustawie. Obowiązek informacyjny, wskazany w art. 72, dotyczy wyłącznie transakcji przekraczających kwotę EUR 15.000 i nie jest związany z analizą ryzyka lub stosowaniem środków bezpieczeństwa finansowego przez instytucję obowiązaną. Każda transakcja podlegająca zgłoszeniu na gruncie art. 72 powinna mieć indywidualne identyfikatory oraz być odpowiednio udokumentowana.

Obowiązek informacyjny, uregulowany w art. 74, jest związany z dokonaną analizą ryzyka i dotyczy okoliczności, które mogą wskazywać na podejrzenie przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Zawiadomienie jest przekazywane niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych od dnia potwierdzenia przez instytucję obowiązaną podejrzenia. Poza danymi identyfikacyjnymi dotyczącymi transakcji / stosunków oraz jej uczestników instytucja obowiązana musi przesłać do GILF uzasadnienie podejrzeń. Przekazywanie informacji do GILF następuje w formie elektronicznej, za pośrednictwem wzorów

zawiadomień udostępnianych przez ministra właściwego do spraw finansów.

Równocześnie z przesłaniem pierwszej informacji lub zawiadomienia do GILF, instytucja obowiązana przesyła również formularz identyfikacyjny dotyczący zawiadamiającej instytucji obowiązanej. Oprócz standardowych danych identyfikujących dany podmiot (nazwa, firma, NIP, adres), instytucja obowiązana przesyła również dane kontaktowe osób odpowiedzialnych za realizację obowiązków ustawowych (nazwiska, nazwy stanowisk, numery telefonów oraz adresy poczty elektronicznej). Jakakolwiek zmiana powyższych danych jest związana z obowiązkiem ich niezwłocznego uaktualnienia.

GILF jest również uprawniony do przyjmowania zgłoszeń dotyczących potencjalnego lub rzeczywistego naruszenia przepisów Ustawy od byłych pracowników instytucji obowiązanych, a także osób wykonujących czynności na rzecz instytucji obowiązanych na innej podstawie niż stosunek pracy. Z tego względu szczegółowe uregulowanie wewnętrznej procedury anonimowego zgłaszania naruszeń z uwzględnieniem narzędzi kontroli i korekty nieprawidłowości pozwoli na załatwienie sprawy bez angażowania organów kontroli.

Wstrzymywanie transakcji i szczególne środki ograniczające

Ostatnim aspektem funkcjonowania radcy prawnego jako instytucji obowiązanej może być konieczność dokonania wstrzymania transakcji lub blokady rachunku. O ile narzędzie blokady rachunku jest skierowane przede wszystkim do instytucji zarządzających rachunkami rozliczeniowymi, które mają realne narzędzia wpływania na wykonanie operacji pomiędzy

rachunkami, o tyle radca prawny ma realną możliwość wstrzymania transakcji, którą on sam wykonuje, w imieniu swoim bądź klienta. Instytucja obowiązana niezwłocznie zawiadamia Generalnego Inspektora, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. Po przesłaniu zawiadomienia transakcja zostaje z mocy Ustawy wstrzymana na 24 godziny, chyba że GILF prześle informację o zwolnieniu transakcji albo żądanie o dalszym jej wstrzymaniu do 96 godzin. GILF może również zobowiązać instytucję obowiązaną do przeprowadzenia transakcji i zwolnieniu jej wstrzymania, gdy jej wstrzymanie mogłoby negatywnie wpłynąć na pracę organów sprawiedliwości i utrudnić wykrycie przestępstwa lub jego sprawców.

W art. 117 i n. zostały uregulowane szczególne środki ograniczające, a więc całkowite zamrożenie majątku, a także nieudostępnianie jakichkolwiek wartości majątkowych osobom, których dotyczą te środki. Osoby oraz podmioty, którym mogą zostać zamrożone środki, to podmioty wskazane na liście GILF sporządzanej na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ dotyczącej terrorystów, a także listy AML przygotowywanej przez GILF obejmującej osoby zaangażowane w działalność terrorystyczną bądź zmierzającą do zamachu na konstytucyjne organy RP.

Wskazane w niniejszym artykule obowiązki instytucji obowiązanych zostaną omówione szczegółowo w kolejnych artykułach, z uwzględnieniem specyfiki świadczenia pomocy prawnej przez radców prawnych i charakterystyki wykonywania zawodu. ●

New Competition Tool – (utracona) szansa na rozwiązanie algorytmicznych problemów prawa konkurencji

Filip Wiaderek (Doktorant w Katedrze Europejskiego Prawa Gospodarczego)

Praca zajęła II miejsce w ramach konkursu ogłoszonego w trakcie „6 Młodego Forum Prawa Mediów Elektronicznych”, kategoria: doktoranci i aplikanci Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

Wprowadzenie

W czerwcu 2020 r. Komisja Europejska powiadomiła, że rozpoczyna pracę nad nową inicjatywą ustawodawczą, której celem jest „dostosowanie polityki konkurencyjności i przepisów w tej dziedzinie do realiów nowoczesnej gospodarki”¹. Zdając sobie sprawę z tego, że obecnie obowiązujące instytucje unijnego prawa antymonopolowego nie stanowią adekwatnego remedium na wszystkie problemy nowoczesnej gospodarki, Komisja zaczęła prace nad nowymi narzędziami ochrony konkurencji, przy pomocy których byłaby

w stanie wypełnić istniejące luki w systemie unijnego prawa antymonopolowego.

Omawiana w niniejszym opracowaniu inicjatywa została nazwana „New Competition Tool” (dalej jako: „NCT”). Stanowi ona projekt instytucji zorientowanej na identyfikowanie i zwalczanie strukturalnych zagrożeń i braków konkurencji. Jednym z nich jest podejmowany od wielu lat przez przedstawicieli literatury przedmiotu problem milczącej koordynacji zachowań rynkowych (ang. *tacit collusion*). Coraz bardziej powszechne stosowanie rozwiązań cyfrowych, opartych na automatycznym przetwarzaniu rozległych zbiorów danych sprawia, że problem ten zaczyna stawać się coraz bardziej powszechny i z większą intensywnością oddziałuje na sprawność działania mechanizmu konkurencji na rynkach nim dotkniętych.

Pierwotny projekt zakładał cztery możliwe scenariusze rozwoju tej inicjatywy,

¹ Komisja Europejska, *Jednolity rynek – nowe uzupełniające narzędzie służące skuteczniejszemu egzekwowaniu reguł konkurencji*, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12416-Jednolity-rynek-nowe-uzupelniajace-narzedzie-s%20uzaczenie-skuteczniejszemu-egzekwowaniu-regu%20-82-konkurencji_pl (dostęp: 10.08.2021).

różniące się od siebie przedmiotowym (nieograniczony zakres horyzontalny albo ograniczenie do sektora cyfrowego) oraz podmiotowym zakresem stosowania (przedsiębiorcy zajmujący pozycję dominującą albo przedsiębiorcy działający na rynkach, na których występują strukturalne problemy konkurencji)². Ostatnie wypowiedzi przedstawicieli Komisji sugerują, że zakres przedmiotowej inicjatywy zostanie ograniczony do rynków cyfrowych i zostanie powiązany z inną inicjatywą unijną, nad której projektem prace toczą się równolegle – Digital Markets Act³. W mojej ocenie tego rodzaju rozwiązanie jest zmarnowaniem szansy na wyposażenie Komisji w narzędzie, za pomocą którego mogłaby rozwiązywać problemy, wobec których od lat pozostaje bezsilna, a które wraz z nastaniem cyfrowej rzeczywistości coraz intensywniej oddziałują na konkurencję.

Milcząca koordynacja zachowań rynkowych (ang. *tacit collusion*)

Milcząca koordynacja zachowań rynkowych to zjawisko polegające na tym, że kilku konkurentów na podstawie wzajemnej obserwacji swoich zachowań jest w stanie doprowadzić do ich koordynacji, nie zawierając jednocześnie formalnego porozumienia w tym przedmiocie. Tradycyjnie w literaturze zwraca się uwagę, że zjawisko to będzie występowało, jeżeli pojawią się sprzyjające ku temu warunki

rynkowe⁴. Ich zaistnienie powoduje, że koordynacja zachowań rynkowych staje się możliwa w wyniku pojawienia się możliwości wzajemnego rozpoznania swoich strategii rynkowych przez konkurentów. Jak pokazuje praktyka obrotu gospodarczego, problem *tacit collusion* zaczyna występować na coraz większą skalę. Oprócz postępujących procesów koncentracji na wielu rynkach⁵ swój udział ma w tym coraz częstsze wykorzystywanie przez przedsiębiorców oprogramowania, pozwalającego na monitorowanie zachowań konkurentów i dostosowywanie do nich swoich cen. Skutkiem popularności przywołanych rozwiązań jest to, że istotne w perspektywie możliwości powstania zjawiska milczącej koordynacji cechy rynku, zaczynają pojawiać się na nim nie jako bezpośrednia konsekwencja jego struktury, ale jako rezultat stosowania omówionych rozwiązań informatycznych.

Tacit collusion a stosowanie algorytmów

Słownik języka polskiego definiuje pojęcie algorytmu jako: „ściśle określony ciąg czynności, których wykonanie prowadzi

⁴ R. Whish, D. Bailey, *Competition law*, Oksford 2011, s. 559.

⁵ Zgodnie z dokumentem „How Can the New Competition Tool Help Bridge the Gap Between Sustainability and EU Competition Law? *Discussion Paper by Fair Trade Advocacy Office*” strukturalne problemy konkurencji, wynikające z wysokiego poziomu koncentracji dotyczą nie tylko tzw. „sektora cyfrowego”, ale również licznych rynków „tradycyjnych”. Autorzy dokumentu podają następujące przykłady: rynek rolno-spożywczy, biotechnologii, energetyczny, usług finansowych, usług zdrowotnych i farmaceutyczny, maszyn, dziennikarski i medialny, transportu (w szczególności morskiego transportu liniowego), nieruchomości, telekomunikacji i in. mediów.; Cf. *Factual summary of the contributions received in the context of the open public consultation on the New Competition Tool*, s. 18.

² The New Competition Tool, Inception Impact Assessment, (Ares(2020)2877634), s. 3.

³ Komisja Europejska, *The Digital Markets Act: ensuring fair and open digital markets*, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-markets-act-ensuring-fair-and-open-digital-markets_en (dostęp: 10.08.2021).

do rozwiązania jakiegoś zadania”⁶. W rzeczywistości każdy usystematyzowany sposób wykonywania określonej czynności możemy nazwać „algorytmem”⁷. Wraz z nastaniem rzeczywistości cyfrowej pojęcie to zaczęło kojarzyć przede wszystkim ze sposobem działania programów komputerowych. W istocie, działanie każdego programu komputerowego oparte jest na stosowaniu określonych algorytmów postępowania. W perspektywie analizowanego w niniejszej pracy zagadnienia istotny jest jednak nie sposób działania programów komputerowych, ale funkcja, jaką pełnią one w strukturach przedsiębiorstw. Programy oparte na stosowaniu technik algorytmicznych stosowane są bowiem m.in. w celu monitorowania zachowań rynkowych konkurentów, a także inteligentnego dostosowywania do nich własnej strategii rynkowej.

Mając świadomość ekonomicznej opłacalności zastępowania konkurencyjnych działań koordynacją, przedsiębiorcy podejmują niekiedy działania nakierowane na umożliwienie konkurentom poznania realizowanych przez siebie strategii rynkowych. Dotyczy to w szczególności sektora *e-commerce*, w którym zaawansowane technologicznie rozwiązania są wykorzystywane powszechnie. W przypadku sklepów internetowych może to przykładowo polegać na umieszczeniu aktualizowanej w czasie rzeczywistym informacji o liczbie sprzedanych sztuk danego towaru we wskazanym okresie lub informacji o aktualnym stanie magazynowym. Z wymienionych danych, konkurenci

są w stanie oszacować, jak kształtuje się popyt na dane dobro, co w połączeniu z powszechnie dostępną informacją o cenie pozwala na szybkie zrozumienie strategii rynkowej konkurenta. Przykładowo, wprowadzanie okresowych stałych obniżek w sytuacji niskiego popytu nie będzie rodzilo podejrzenia, że konkurent zamierza rozpocząć wojnę cenową, ale zostanie uznane za naturalną reakcję na zachowania konsumentów.

Konsekwencją coraz bardziej powszechnego występowania tego rodzaju rozwiązań jest wyraźne przesunięcie się granic występowania zjawiska *tacit collusion*. Podczas obrad Komitetu Konkurencji OECD w 2017 r., które poświęcone były związkom stosowania algorytmów oraz koordynacji zachowań rynkowych, zauważono, że powszechne stosowanie algorytmów prowadzi do fundamentalnej zmiany charakterystyki rynku i panujących na nich warunków konkurencji. W efekcie powstanie efektów skoordynowanych staje się możliwe nie tylko w warunkach wysokiej koncentracji siły rynkowej, ale w praktycznie każdej strukturze rynkowej.

Co więcej, wyposażenie przedsiębiorców w narzędzia, przy pomocy których są oni w stanie zautomatyzować proces wzajemnego monitorowania swoich działań, a także sugerować i wdrażać w życie strategię rynkową nakierowaną na osiągnięcie najkorzystniejszego dla wszystkich uczestników rynku rezultatu sprawia, że efekt w postaci skoordynowanych zachowań przedsiębiorców jest równie stabilny, jak w przypadku tradycyjnego porozumienia ograniczającego konkurencję⁸.

⁶ Słownik języka polskiego PWN, *Algorytm*, <https://sjp.pwn.pl/sjp/algorytm;2549455.html> (dostęp: 15.07.2021).

⁷ Postępowaniem zgodnie z określonym algorytmem będzie chociażby przepis kulinarny, będący w rzeczywistości ciągiem poleceń, które powinien zrealizować kucharz.

⁸ Background Note by the Secretariat, *Algorithms and Collusion*, (DAF/COMP(2017)), s. 49 i n., [https://one.oecd.org/document/DAF/COMP\(2017\)4/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/COMP(2017)4/en/pdf) (dostęp: 19.07.2021).

Stary problem w nowej odsłonie

Wpływ stosowania rozwiązań korzystających z technik algorytmicznych na zjawisko milczącej koordynacji zachowań rynkowych był przedmiotem wspomnianego już spotkania Komitetu ds. Konkurencji OECD w 2017 r. Od tamtej pory czołowe europejskie organy antymonopolowe oraz ciała doradcze podjęły się zbadania zagrożeń dla konkurencji, jakie mogą wynikać z coraz bardziej powszechnego wykorzystywania algorytmów.

W 2018 r. działająca przy niemieckim rządzie Komisja Monopolowa (niem. *Monopolkommission*) opublikowała raport: „Algorytmy i zмова” (ang. *Algorithms and collusion*), w którym ostrzegano, że coraz częstsze stosowanie rozwiązań opartych na technikach algorytmicznych będzie prowadzić do rozwoju zjawiska milczącej koordynacji zachowań rynkowych w dwójki sposób⁹. W konkluzjach Komisja wskazała potrzebę uzupełnienia dostępnych obecnie organom antymonopolowym instytucji o narzędzia zorientowane na zwalczanie negatywnych dla konkurencji skutków działań przedsiębiorców¹⁰.

W 2019 r. organy antymonopolowe Niemiec i Francji opublikowały obszerny, wspólny raport „Algorytmy i Konkurencja” (ang. *Algorithms and Competition*). Przywołane zostały w nim opinie przedstawione podczas spotkania Komitetu Konkurencji OECD, zgodnie z którymi rozwój omawianego zjawiska może prowadzić do poszerzenia się „szarej strefy” pomiędzy dozwolonym działaniem

paralelnym a niedozwoloną koordynacją zachowań rynkowych¹¹. W tym samym roku swój raport opublikował także portugalski organ ochrony konkurencji¹².

W poszukiwaniu rozwiązań w ustawodawstwach krajowych

Mając na uwadze, że przy pomocy obecnie obowiązujących instytucji prawa antymonopolowego przedstawione powyżej problemy nie mogą być skutecznie rozwiązane, Komisja podjęła prace nad projektem nowej instytucji, przy pomocy której wskazana luka zostanie zapełniona. Inspiracją dla działań Komisji była obowiązująca w kliki krajowych ustawodawstwach antymonopolowych instytucja badań rynku¹³.

W najbardziej rozwiniętej formie jest ona dostępna brytyjskiemu organowi antymonopolowemu. Jej materialnoprawną podstawą jest brytyjska ustawa antymonopolowa z 2002 r. – Enterprise Act, która wprowadziła liczne zmiany w tamtejszym systemie prawa antymonopolowego¹⁴. W ramach omawianej procedury krajowemu organowi ochrony konkurencji przyznana została kompetencja do prowadzenia tzw. śledztw rynkowych (ang. *market investigation*), w ramach których jest on uprawniony do prowadzenia z przedsiębiorcami negocjacji w sprawie

¹¹ Autorite de la Concurrence, Bundeskartellamt, *Algorithms and Competition – Working paper*, 2019, s. 56.

¹² Autoridade da Concorrência, *Digital ecosystems, Big Data and Algorithms – Issues Paper*, 2019.

¹³ Mowa tutaj w szczególności o Wielkiej Brytanii. Podobne instytucje znane są również w ustawodawcom: Greckiemu, Islandzkiemu, Meksykańskiemu, Południowo-Afrykańskiemu.

¹⁴ Enterprise Act, UK Public General Acts 2002 c. 40, <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/40/contents> (dostęp: 07.08.2021).

⁹ Monopolkommission, *Main Report XXII – Algorithms and Collusion*, s. 10 (pkt 197–199).

¹⁰ Obecnie obowiązujące instytucje prawa antymonopolowego mają charakter behawioralny.

Fot. Christina Morillo – Pexels.com

ewentualnych zobowiązań oraz nakładania behawioralnych, a nawet strukturalnych środków zaradczych. Śledztwo poprzedzone jest zwykle badaniem rynku (ang. *market study*), które może być prowadzone zarówno przez organ antymonopolowy, jak i jednego z regulatorów ministerstwo¹⁵.

Możliwość jej wszczęcia uwarunkowana jest wystąpieniem sytuacji rynkowej, którą można określić jako: „negatywny skutek dla konkurencji” (ang. *adverse effect on competition*). Art. 134(2) przedmiotowej ustawy definiuje ten stan jako sytuację, w której warunki rynkowe zapobiegają, ograniczają lub zaburzają konkurencję. Powyższą definicję uzupełniają wytyczne w sprawie stosowania przepisów ustawy, które wprowadzają specjalny „test AEC”,

¹⁵ Może ono zostać również wszczęte w wyniku tzw. super compliant, złożonego przez grupę interesariuszy.

pozwalający określić, czy przedmiotowe warunki zostały spełnione¹⁶.

Analizowaną procedurę charakteryzuje subsydiarność. Oznacza to, że badane zachowania przedsiębiorców nie mogą zostać zakwalifikowane jako naruszenie zakazu kolektywnych lub indywidualnych praktyk ograniczających konkurencję. W związku z tym niemożliwe jest nałożenie na przedsiębiorców kary¹⁷. Jeżeli zaś analizowany problem dotyczy rynku regulowanego, regulator nie ma możliwości jego rozwiązania przy pomocy

¹⁶ Guidelines for market investigations: Their role, procedure, assessment and remedies, CC3, January 2014, revised July 2017 r., Part III, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/284390/cc3_revised.pdf (dostęp: 07.08.2021).

¹⁷ R. Whish, *New Competition Tool – Legal comparative study of existing competition tools aimed at addressing structural competition problems with a particular Focus on the UK’s market investigation tool – Expert study*, s. 7.

przysługujących mu kompetencji. Jednocześnie, przeprowadzone przez organ ochrony konkurencji analizy prowadzą do wniosku, że uwarunkowania rynkowe, stoją na przeszkodzie osiągnięcia konkurencyjnych rezultatów.

Interesującym rozwiązaniem było wprowadzenie do procedury licznych elementów koncyliacyjnych, które pozwalają na skrócenie jej przebiegu. Jeszcze przed wszczęciem śledztwa rynkowego organ antymonopolowy może podjąć decyzję o zaniechaniu jego przeprowadzenia, jeżeli przedsiębiorcy zdecydowali się na przedstawienie zobowiązań, będących w stanie zapobiec zidentyfikowanym zagrożeniom dla konkurencji¹⁸.

Jedynie nieliczne kraje świata wyposażyły swoje organy antymonopolowe w podobne narzędzia, za pomocą których są one w stanie rozwiązywać problemy wykraczające poza zakres stosowania konwencjonalnych instrumentów prawa antymonopolowego. Najbardziej podobny do brytyjskiego system funkcjonuje na gruncie ustawodawstwa południowoafrykańskiego. W odniesieniu do krajów europejskich podobne rozwiązania możemy znaleźć w ustawodawstwach Grecji oraz Islandii. Kolejnym, oprócz RPA pozaeuropejskim krajem, którego ustawodawstwo znana jest procedura badań rynkowych, jest Meksyk. Specyfiką tej procedury jest jej procesowy charakter, którego nabiera wraz ze zidentyfikowaniem przez organ ochrony konkurencji konkretnych problemów w obszarze konkurencji¹⁹.

Problem *tacit collusion*, jako uwarunkowany strukturalnie brak konkurencji stanowi jeden z potencjalnych obszarów

¹⁸ *Ibidem*, s. 14.

¹⁹ *Ibidem*, s. 44.

wykorzystania przedstawionych procedur. Stąd też mogą one znaleźć zastosowanie w przypadku stosowania rozwiązań technologicznych prowadzących do rozwoju wspomnianego zjawiska²⁰. Jeżeli zatem powszechne stosowanie przez przedsiębiorców działających na danym rynku rozwiązań technologicznych prowadzi do antykonkurencyjnych rezultatów, krajowy organ ochrony konkurencji ma możliwość wszczęcia procedury, dzięki której jest on w stanie przywrócić prawidłowe funkcjonowanie mechanizmu konkurencji, pomimo że żaden z przepisów ustawy antymonopolowej nie został naruszony.

(Utracona) szansa na rozwiązanie algorytmicznych problemów prawa konkurencji

Jak zostało wspomniane na początku opracowania, utworzenie na gruncie unijnego prawa konkurencji procedury podobnej do tej, którą dysponuje m.in. brytyjski organ ochrony konkurencji, pozwoliłoby Komisji na stawienie czoła wyzwaniom, rzuconym przed nią przez przedsiębiorców, coraz chętniej korzystających w ramach swojej działalności z pomocy zaawansowanych technologicznie programów komputerowych. Tym niemniej, zgodnie z oficjalnymi doniesieniami ze strony Komisji Europejskiej, projekt „NCT”, który został przywołany we wprowadzeniu do niniejszego opracowania, ulegnie znaczącemu ograniczeniu – kompetencje przyznane unijnemu organowi nie będą tak szerokie jak te, którymi dysponuje brytyjski organ

²⁰ Przykładowo art. 2(a) wytycznych do islandzkiej ustawy antymonopolowej wskazuje wprost, że tamtejsza procedura badań rynku znajdzie zastosowanie do działań, które mogą przyczynić się do rozwoju milczącej koordynacji zachowań rynkowych.

antymonopolowy²¹. Zakres zastosowania projektowanej procedury zostanie prawdopodobnie ograniczony do rynków cyfrowych.

Krytykę opisanego rozwiązania należy rozpocząć od odwołania się przez unijnego legislatora do nieadekwatnego oraz niejasnego podziału na rynki cyfrowe i rynki tradycyjne. Po pierwsze, w dzisiejszej rzeczywistości gospodarczej trudno jest jednoznacznie określić, gdzie miałyby on przebiegać²². Pogląd o jego sztuczności podzielają autorzy dwóch z czterech raportów eksperckich towarzyszących omawianemu projektowi²³. Powszechność stosowania rozwiązań biznesowych opartych na algorytmicznych technikach wyceny stanowi domenę nie tylko rynków cyfrowych, ale również tych tradycyjnych. Jako przykład można wskazać chociażby rynki rolnicze, na których obserwuje się rosnącą popularność tego rodzaju narzędzi²⁴. W tym przypadku algorytmy wykorzystywane są zarówno po stronie popytowej, jak i podażowej.

²¹ Global Competition Review, *New competition tool will be „more targeted” than CMA powers, Vestager says*, <https://globalcompetitionreview.com/digital-markets/new-competition-tool-will-be-more-targeted-cma-powers-vestager-says> (dostęp: 10.08.2021).

²² Widać to doskonale na przykładzie orzeczenia TS w sprawie Uber z 2017 r., w którym usługi świadczone przez to przedsiębiorstwo zostały zakwalifikowane jako usługi transportowe, a nie usługi społeczeństwa informacyjnego.

²³ „Interplay between the New Competition Tool and Sector-Specific Regulation in the EU”, Expert study prepared by de Streeck and Larouche; „Intervention triggers and underlying theories of harm”, Expert study prepared by Mootta and Peitz.

²⁴ Fair Trade Advocacy Office, *How Can the New Competition Tool Help Bridge the Gap Between Sustainability and EU Competition Law? Discussion paper by Fair Trade Advocacy Office*, <https://fairtrade-advocacy.org/wp-content/uploads/2020/12/NCT-discussion-FTAO.pdf> (dostęp: 11.08.2021) s. 8.

W pierwszym przypadku mowa jest najczęściej o podmiotach skupujących produkty spożywcze i organizujących ich sprzedaż hurtową. Konsekwencją powszechnego wykorzystywania algorytmów jest pogłębianie się przewagi kontraktowej pomiędzy kupującymi a sprzedawcami, co prowadzi do narzucania producentom rolnym (sprzedawcom) nieuczciwych warunków transakcyjnych²⁵. Przekłada się to na odchodzenie przez producentów rolnych od mało zyskowych upraw, co prowadzi do osłabienia różnorodności towarów dostępnych na rynku oraz wywierania presji na poszukiwanie oszczędności w procesie produkcyjnym, które dokonują się często kosztem ekologii, czy też warunków pracy²⁶.

Drugi przypadek odnosi się natomiast do podmiotów organizujących detaliczną sprzedaż produktów spożywczych. Rynek ten obecnie staje się coraz bardziej skoncentrowany, a popularność programów komputerowych, które za pomocą algorytmów cenowych pozwalają na ustalanie obowiązujących na sklepowych półkach cen, ułatwia wzajemną obserwację strategii rynkowych przedsiębiorców i skraca czas potrzebny, aby reagować na zachodzące zmiany.

Podsumowanie

NCT jest inicjatywą, w której wiele osób widziało szansę na wypełnienie licznych luk w europejskim systemie prawa antymonopolowego, które wraz z nastaniem rzeczywistości cyfrowej zaczęły się coraz szybciej rozszerzać²⁷. Jak zostało już

²⁵ W szczególności chodzi tutaj o wywierane presji na sprzedawców, aby obniżyli ceny.

²⁶ Fair Trade Advocacy Office, *How Can the Competition Tool...* s. 8.

²⁷ Potwierdzają to liczne głosy aprobujące przyjęcie projektu NCT w najszerszej możliwej formie,

Fot. Gerd Altmann – Pixabay.com

wspomniane, zgodnie z oficjalnymi doniesieniami ze strony Komisji Europejskiej, zakres NCT zostanie najprawdopodobniej ograniczony do rynków cyfrowych. Spotkać można również głosy, że NCT zostanie włączone w ramy innej inicjatywy unijnej – Digital Markets Act (dalej jako: „DMA”), jednakże jak dotychczas informacja ta nie znalazła potwierdzenia w opublikowanym w połowie grudnia projekcie DMA²⁸.

jako narzędzia horyzontalnego, o nieograniczonym sektorowo zakresie stosowania; Jednolity rynek – nowe uzupełniające narzędzie służące skuteczniejszemu egzekwowaniu reguł konkurencji – Konsultacje publiczne, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12416-Single-Market-new-complementary-tool-to-strengthen-competition-enforcement/public-consultation_pl (dostęp: 23.08.2021).

²⁸ Projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym (akt o rynkach cyfrowych) (COM/2020/842 final); Należy wskazać, że projekt DMA zawiera wprawdzie narzędzie w postaci badania rynku, jednakże celem jego prowadzenia ma być wyznaczenie strażnika dostępu, systematycznego niewypełniania obowiązków przez

Chociaż koncepcja NCT wzbudziła wiele zainteresowania w doktrynie prawa antymonopolowego oraz wśród przedstawicieli świata biznesu, niewiele wiemy na temat tego, jak dalej potoczą się losy projektu. Niezależnie od tego, czy Komisja zdecyduje się sfinalizować rozpoczęte przez siebie przedsięwzięcie, czy też nie, na bok można prawdopodobnie odłożyć marzenia o powstaniu, wzorowanej na ustawodawstwie brytyjskim, europejskiej procedury śledztw rynkowych o nieograniczonym zasięgu sektorowym. Podzielałam głosy, które widzą w tym wielką stratę dla europejskiego systemu ochrony konkurencji. Przywołane w tytule niniejszego opracowania algorytmiczne problemy prawa konkurencji nie stanowią bowiem problemu, którego istnienie ogranicza się do świata cyfrowego, ale wraz ze światem cyfrowym przenikają do różnych sektorów gospodarki, odgrywając w nich coraz większą rolę oraz pogłębiając nierozwiązane od lat problemy. ●

strażnika dostępu, określenia nowych usług i praktyk, które powinny zostać dodane do katalogu praktyk strażników dostępu.

Zasadność wprowadzenia możliwości złożenia pisma procesowego, stanowiącego informację o ustaniu stosunku pełnomocnictwa poprzez portal informacyjny sądu

r. pr. **Milena Szostak-Kałużka**

Zmiany przepisów, wprowadzone w życie tzw. ustawą covidową w dniu 3 lipca 2021 r., wprowadziły rewolucję w sposobie doręczania pism sądowych w procesie cywilnym. Wprowadzono je niemalże natychmiastowo, co może być problemem dla tych pełnomocników procesowych, którzy nie mieli realnej możliwości poinformować o ustaniu umocowania w sprawach prowadzonych na rzecz byłych pracodawców.

Problem zakończenia współpracy z radcą prawnym

Wprowadzona nowelizacja nie przewidywała rozwiązania sytuacji, które zdarzały się w praktyce zawodowej pełnomocników, a nawet bywały zgodne ze zwyczajem panującym w tzw. podmiotach masowych, ze względu na uwarunkowania rynkowe. Problem zakończenia stosunków umownych i wypowiedzenia pełnomocnictw, z równoczesną utratą

dostępu do akt uprzednio prowadzonych spraw, czy także – z uwagi na ilość prowadzonych spraw – brakiem możliwości finansowych dla masowego przesłania korespondencji do sądów o ustaniu stosunku pełnomocnictwa po stronie pełnomocnika procesowego – przerzuca ciężar finansowy i ryzyko gospodarcze na osobę radcy prawnego.

Zgodnie z art. 8 ustawy o radcach prawnych, radca prawny może wykonywać zawód w ramach stosunku pracy, na podstawie cywilnoprawnej, w kancelarii radcy prawnego, w formie spółki cywilnej lub określonej formie spółki prawa handlowego.

Pracodawcą radcy prawnego, wykonującego zawód w ramach stosunku pracy, może być nie tylko Klient, rozumiany jako osoba, na rzecz której radca prawny świadczy usługi prawne, ale także „Kancelaria Prawna” czy też inny podmiot prawa gospodarczego. W praktyce często inny podmiot formalnie zawiera umowy o obsługę prawną z Klientami, a więc występuje

w procesie sądowym jako pełnomocnik na podstawie udzielonego przez Klienta pełnomocnictwa. Zatem z formalnego punktu widzenia, w praktyce duża część radców prawnych nie jest bezpośrednio związana stosunkiem umownym z reprezentowaną stroną w procesie sądowym, ale stosunkiem pełnomocnictwa, zaś zasady świadczenia usług prawnej uregulowane są w umowach zawieranych przez pracodawcę i Klienta.

Realnym problemem, jaki powstaje w związku z powyższym, jest ustanie stosunku pracy/współpracy. W praktyce zdarzały się sytuacje, w których radca prawny kończąc stosunek zatrudnienia, otrzymywał oświadczenie pracodawcy o zwolnieniu z obowiązku świadczenia pracy na podstawie art. 36² kodeksu pracy wraz z obowiązkiem rozliczenia się z wszelkiej dokumentacji, oraz narzędzi pracy. Podobnie także w przypadku natychmiastowego zakończenia współpracy przez radcę prawnego–przedsiębiorcę, który współpracował z kancelarią prawną, będąc osobą samozatrudnioną.

Niestety, wymienione powyżej przypadki zakończenia współpracy nie zawsze następowały równocześnie z wypowiedzeniem pełnomocnictwa przez Klienta, w rozumieniu art. 94 § 1 k.p.c. Osoba, która dotąd świadczyła usługi prawne, w tym występowała jako pełnomocnik w procesie sądowym, staje przed koniecznością zwrotu wszelkiej dokumentacji i narzędzi pracy, na rzecz swojego pracodawcy lub podmiotu, który nie był stroną w postępowaniu sądowym. Równocześnie staje przed koniecznością dokonania wypowiedzenia pełnomocnictw klientowi, nie mając jednak realnej szansy na złożenie stosownej informacji do sądów powszechnych, w zawisłych sprawach, w których pracownik występował jako pełnomocnik

procesowy. Czasem bywa, że jest to problem realny, z uwagi na ilość spraw, których liczba wzrasta przy wieloletniej współpracy. Zwłaszcza w przypadku tzw. podmiotów masowych, takich jak kancelarie odszkodowawcze, kancelarie windykacyjne, gdzie mowa o kilkuset tysiącach spraw sądowych.

Pomimo ustania stosunku zobowiązaniowego pomiędzy radcą prawnym a pracodawcą, a nawet pomimo ustania stosunku pełnomocnictwa, bywało, że pełnomocnicy procesowi nie mieli realnej możliwości wykonać obowiązku wynikającego z art. 94 par. 2 k.p.c., z uwagi na fakt utraty dostępu do danych na temat prowadzonych spraw (danych informatycznych czy też akt prowadzonych spraw). Istniała w tym zakresie, zwyczajowa praktyka na sukcesywnym „wstępowaniu” do sprawy nowego pełnomocnika, w miejsce radcy prawnego, z którym zakończono współpracę. W takich przypadkach, wraz ze wpływem korespondencji pocztowej w sprawie sądowej, zgłaszał się nowy pełnomocnik, równocześnie informując o wygaśnięciu umocowania dla poprzedniego. Takie postępowanie wynikało z ciężaru finansowego. O ile w przypadku ilości spraw sądowych na poziomie 200 obsługiwanych rocznie w kancelarii prawnej, przesłanie korespondencji tylko do sądów powszechnych, przesyłką poleconą ekonomiczną w kwocie 5,90 zł (najtańsza) będzie wydatkiem rzędu 1180 zł, o tyle w przypadku podmiotów masowych, mowa jest o kwotach znacznie wyższych. Przykładowo 10 000 spraw sądowych, to wydatek rzędu 59 000 zł. Nadto, równocześnie wraz ze zgłoszeniem się nowego pełnomocnika, powstaje obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej od dokumentu pełnomocnictwa w każdej sprawie, w kwocie 17 zł (zgodnie z ustawą art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z 16

listopada 2006 r. o opłacie skarbowej). Zatem w przypadku klientów/pracodawców, szczególnie podmiotów masowych, jednorazowy wydatek z tytułu opłaty skarbowej, mógł przekraczać możliwości finansowe. Przykładowo przy 10 tys. spraw sądowych to wydatek rzędu 170 tysięcy złotych i co najmniej 59 tysięcy złotych, przy założeniu spełnienia obowiązku informacyjnego wyłącznie względem Sądu powszechnego. W związku z powyższym także i w przypadku radców prawnych, samodzielne skierowanie informacji do sądów powszechnych o ustaniu umocowania w każdej sprawie, oraz poinformowanie pełnomocników przeciwników procesowych, mogło znacznie przewyższać możliwości finansowe „zwolnionego” pełnomocnika procesowego.

W konsekwencji powyższego nie jest obca sytuacja, w której wszystkie zainteresowane podmioty godziły się na sukcesywne informowaniu o wygaśnięciu umocowania, w odpowiedzi na wpływającą korespondencję sądową, kierowaną na adres działalności Klienta/pracodawcy, na nazwisko (byłego) pracownika/współpracownika – radcę prawnego. Za szczególnie istotne należy wskazać przypadki pełnomocników procesowych, którzy kończąc stosunek umowny z pracodawcą lub Klientem masowym, pozostają nadal, formalnie, pełnomocnikiem procesowym w kilkuset tysiącach spraw.

Radcowie prawni stają przed realnym problemem, oznaczającym pozyskanie znacznych środków finansowych na realizację obowiązku informacyjnego o wygaśnięciu stosunku pełnomocnictwa (m.in. na znaczki pocztowe), zwłaszcza w przypadku, gdy były pracodawca czy Klient, uchyla się od tego obowiązku. Jest to szczególnie widoczne obecnie, biorąc pod uwagę zmianę przepisów o doręczeniach i szczególnie obciążające tych pełnomocników, który

Fot. Gerd Altmann – Pixabay.com

świadczyli usługi prawne na podstawie stosunku pracy. Niewątpliwie, wraz z wejściem w życie nowelizacji, dotychczasowa praktyka straci aktualność. Pozostaje kwestia radców prawnych, którzy zakończyli stosunki umowne z pracodawcami, czy też umowę współpracy z podmiotami gospodarczymi **przed wejściem w życie nowelizacji o doręczeniach**, a formalnie nadal nie złożono do sądów powszechnych informacji o ustaniu stosunku pełnomocnictwa. Faktycznie będzie to oznaczać przerzucenie części działalności operacyjnej (jak np. obsługa korespondencji) klientów, na osobę radcy prawnego. Formalnie także, może oznaczać niebezpieczeństwo polegające na braku realnej możliwości podejmowania jakiegokolwiek reakcji procesowej na pisma sądowe, z uwagi na ilość spraw opublikowanych w portalu informacyjnym. Może także oznaczać paraliż działania i poważne konsekwencje dla tych spraw, do których nie zawnioskowano o dostęp do portalu. Problem będzie szczególnie widoczny w przypadku byłych pracowników/współpracowników świadczących niegdyś usługi prawne na rzecz podmiotów masowych.

Rozwiązaniem powyższej sytuacji, przynajmniej w zakresie „finansowym”, byłoby wprowadzenie możliwości technicznych dla pełnomocnika występującego w sprawie sądowej, do złożenia w sposób elektroniczny, za pośrednictwem systemu

teleinformatycznego tj. portalu informacyjnego pełnomocnika procesowego, pisma procesowego stanowiącego „informację o ustaniu stosunku pełnomocnictwa”, w każdej sprawie sądowej ujawnionej na koncie pełnomocnika w portalu, a w konsekwencji także wprowadzenie przepisu szczególnego umożliwiającego opisane działanie.

Zgodnie z art. 125 § 21a k.p.c. dokonanie wyboru wnoszenia pism procesowych oraz dalsze wnoszenie pism procesowych jest dopuszczalne, gdy z przyczyn technicznych, leżących po stronie sądu, jest to możliwe. W doktrynie ugruntował się pogląd, że art. 125 § 21a k.p.c. umożliwia nie tylko komunikację zdalną w określonym typie spraw, ale również w określonym typie dokumentów. Już teraz w Portalu Informacyjnym można złożyć pismo procesowe opatrzone podpisem elektronicznym, tj. wniosek o rozprawę odmiejscowioną. Informacja o rozpatrzeniu wniosku również wysyłana jest elektronicznie. Zatem Portal Informacyjny, jako system obsługujący postępowania sądowe, umożliwia złożenie pisma procesowego.

Poinformowanie sądów na piśmie w kilkuset sprawach jest procesem już pracochłonnym i kosztochłonnym. Natomiast poinformowanie w kilkudziesięciu tysiącach sprawach może być już nierealne. W EPU taki wniosek można złożyć. Informacja jest automatycznie odnotowywana po stronie sądu, tj. bez udziału człowieka.

Z uwagi na analogiczne, już funkcjonujące rozwiązanie, należy przypuszczać, że wprowadzenie podobnego oprogramowania nie powinno nastroczać trudności, natomiast jego wprowadzenie wydaje się posiadać same zalety:

1. Pozwoli przeciwdziałać paraliżowi sądowemu, do którego z dużym prawdopodobieństwem dojdzie w przypadku

kierowania przez znakomitą liczbę radców prawnych, a także podmiotów gospodarczych, korespondencji skierowanej do Sądu, z informacją o ustaniu stosunku pełnomocnictwa (co dotyczy także spraw, w których występuje więcej niż jeden pełnomocnik).

2. Ograniczy ryzyko wydatkowania znacznych środków finansowych, przeznaczonych na korespondencję w każdej poszczególnej sprawie, tak w przypadku pełnomocników obsługujących w przeszłości podmioty masowe (a występujących nadal jako pełnomocnik procesowy w sprawie), jak także samych Klientów – jako podmiotów rynku gospodarczego, które są stroną postępowań sądowych i mimo porozumienia z radcą prawnym – nie złożyły dotychczas informacji o wypowiedzeniu pełnomocnictwa. Zważyć należy, że szczególnie w przypadku podmiotów masowych, koszty podjęcia się takiego działania mogą doprowadzić nawet do upadłości podmiotu.

3. Przeciwdziała narażeniu uczestników postępowania cywilnego na zarażenie wirusem COVID-19, do którego może dojść w przypadku konieczności masowego wysyłania przesyłek pocztowych u Operatora Publicznego, przez dużą ilość pełnomocników czy stron postępowania, w celu złożenia informacji o ustaniu stosunku pełnomocnictwa, szczególnie w przypadku masowych podmiotów.

Wprowadzenie technicznej możliwości, aby za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, jednym przyciskiem, dokonanym w portalu informacyjnym, pełnomocnik czy strona posiadała możliwość poinformowania Sądu o ustaniu stosunku pełnomocnictwa wydaje się być wyjątkowym wyjściem z sytuacji opisanych poniżej. ●

Czy analiza predykcyjna stanowi zagrożenie dla władzy sądowniczej?

Paweł Michałak (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Szczeciński)

Praca zajęła II miejsce w ramach konkursu ogłoszonego w trakcie „6 Młodego Forum Prawa Mediów Elektronicznych”, kategoria: studenci.

Analiza predykcyjna to jeden ze sposobów wykorzystywania sztucznej inteligencji w pracy prawników, mający za zadanie usprawnić ich pracę. Nie wszyscy jednak uważają, że analizę predykcyjną w wymiarze sprawiedliwości można stosować bez ograniczeń.

W niniejszym opracowaniu autor podejmie próbę odpowiedzi na pytanie, czy analiza predykcyjna stanowi zagrożenie dla realizacji prawa do sądu nie tylko dla podmiotów poszukujących ochrony prawnej w procesie cywilnym, ale także dla społeczeństwa, które sprawuje publiczną kontrolę nad działalnością wymiaru sprawiedliwości. Podstawą rozważań będzie art. 33 francuskiej ustawy nr 2019–222 z dnia 23 marca 2019 roku w sprawie programowania i reformy wymiaru sprawiedliwości na lata 2018–2022, akty prawa międzynarodowego publicznego, a także Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i Kodeks postępowania cywilnego – z uwagi na możliwość wykorzystywania tego narzędzia w polskim systemie prawnym

przez tzw. powodów masowych, co jednak wymaga właściwej interpretacji obowiązujących przepisów prawa.

Wstęp

Analiza predykcyjna jest narzędziem coraz częściej stosowanym przez zagranicznych prawników. Jest to rodzaj analizy danych polegający na przewidywaniu prawdopodobieństwa nastąpienia określonych zdarzeń w przyszłości na podstawie danych historycznych. W przypadku prawa dany mi historycznymi są decyzje procesowe wydawane przez sądy w tej samej kategorii spraw.

Nie można stwierdzić, że jest to nowe narzędzie w pracy prawników, gdyż umiejętność analizy orzecznictwa jest jedną z podstawowych umiejętności, które uczą się już studenci pierwszych lat studiów prawniczych. Umiejętność ta rozwijana jest przez całe zawodowe życie prawników. Możliwość określenia szansy wygrania sprawy, a nawet określenie

Fot. Gerd Altmann – Pixabay.com

szacunkowej wartości odszkodowania, stanowi niewątpliwie pożądane narzędzie w rękach prawników. Przedstawiając klientowi taką analizę, prawnicy skutecznie mogą zachęcić klienta do wdania się długotrwały spór sądowy lub też skutecznie go zniechęcić, gdy wygranie sprawy jest mało prawdopodobne. Natomiast wskazać należy, że nowością są programy oparte na sztucznej inteligencji, które dokonują automatycznie analizy predykcyjnej.

Jednym z najbardziej popularnych narzędzi jest funkcjonujący we Francji „Predictice”, który oprócz przedstawienia decyzji procesowych zapadłych w sprawach podobnych, dokonuje określenia szansy pozytywnego rozstrzygnięcia sporu, a nawet określa szacunkową kwotę odszkodowania. System ten jest chętnie wykorzystywany przez wiele korporacji

(np. ubezpieczeniowych i prawnych) działających na rynkach globalnych, które są narażone na masowe spory sądowe¹.

Duże zainteresowanie systemem nie mogło umknąć uwadze francuskiego prawodawcy. „Predictice” – jak wskazuje M. Dymitruk – testowany był w dwóch francuskich sądach apelacyjnych w 2018 roku². Celem programu była weryfikacja przydatności analizy predykcyjnej w poprawie przewidywalności i przejrzystości orzeczeń sądowych. Przyjęto wstępne założenie, że sędzia rozstrzygający daną sprawę, przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji, będzie

¹ Z systemu tego korzystają m.in. Allianz SE, Proskauer Rose LLP, August Debouzy. <https://predictice.com/> (dostęp 1.04.2021 r.).

² M. Dymitruk, *Sztuczna inteligencja w wymiarze sprawiedliwości?* [w:] *Prawo sztucznej inteligencji*, red. L. Lai, M. Świerczyński, Warszawa 2020, Legalis.

dział do utrwalenia linii orzeczniczej. Jednak francuskie Ministerstwo Sprawiedliwości po zakończeniu testów, zrezygnowało z szerszego wykorzystywania „Predictice” w sądownictwie, nie dostrzegając wpływu na prace sędziów³.

Francuski prawodawca postanowił jednak określić granice stosowania analizy predykcyjnej przez prawników poprzez wprowadzenie art. 33 do ustawy nr 2019–222 z dnia 23 marca 2019 roku w sprawie programowania i reformy wymiaru sprawiedliwości na lata 2018–2022 (dalej: Loi)⁴. Wskazany przepis określa, że danych dotyczących tożsamości sędziów nie można ponownie wykorzystać w celu oceny, analizy, porównania lub przewidywania ich rzeczywistych, lub domniemanych praktyk zawodowych. Co oznacza, że we Francji *de facto* można dokonywać analizy predykcyjnej pod warunkiem anonimizacji danych dotyczących tożsamości sędziów.

Przedmiotem niniejszego artykułu jest próba przybliżenia problematyki dopuszczalności stosowania analizy predykcyjnej przy zastosowaniu sztucznej inteligencji w Polsce jako narzędzia mającego za zadanie usprawnić proces decyzyjny podmiotów występujących w sprawach cywilnych. Wskazane zostaną unormowania prawne obowiązujące obecnie w polskim i francuskim porządku prawnym, a także w prawie międzynarodowym. Podjęta zostanie przede wszystkim próba odpowiedzi na pytanie, czy analiza predykcyjna stanowi zagrożenie dla wymiaru sprawiedliwości, w tym dla osób, które sprawują urząd sędziego.

³ *Ibidem*.

⁴ LOI n° 2019–222 du 23 mars 2019 de programmation 2018–2022 et de réforme pour la justice, <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFARTI000038261761> (dostęp: 1.04.2021 r.).

Analiza predykcyjna a ochrona prawa do prywatności sędziego

Pierwszym zagadnieniem mającym związek z wprowadzeniem art. 33 Loi jest prawo do prywatności sędziego, rozumiane jako prawo do anonimizacji nazwiska sędziego przy publikacji orzeczenia w ogólnodostępnych bazach orzeczniczych. Rozważając tę kwestię, należy zwrócić uwagę, że prawo do prywatności stanowi jedno z podstawowych praw człowieka. Uregulowane zostało m.in. w art. 12 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 roku⁵ i w art. 17 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych z dnia 19 grudnia 1966 roku⁶. Przepisy te zakazują ingerencji władz państwowych w sferę życia prywatnego każdego człowieka i nakazują władzom państwowym chronić to prawo. Podobne uregulowania znajdują się w art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku⁷.

Jak wskazuje się w doktrynie, nie ma jednej zupełnej definicji prawa do prywatności. K. Chałubińska-Jentkiewicz i M. Nowikowska definiują prywatność jako prawo do pozostawienia w spokoju, a także prawo do zachowania w tajemnicy informacji o życiu prywatnym⁸. Bogate orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego określa, że prywatność odnosi się do ochrony informacji dotyczących danej

⁵ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 217 A (III), https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/Powszechna_Deklaracja_Praw_Czlowieka.pdf (dostęp: 2.04.2021 r.).

⁶ Dz.U. z 1977 r., nr 38, poz. 167.

⁷ Dz.U. z 1997 r., nr 78, poz. 483.

⁸ K. Chałubińska-Jentkiewicz, M. Nowikowska, *Prawo do prywatności w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego* [w:] *Bezpieczeństwo, tożsamość, prywatność – aspekty prawne*, K. Chałubińska-Jentkiewicz, M. Nowikowska, Warszawa 2020, Legalis.

osoby, gwarantuje pewien stan niezależności, w ramach którego jednostka może decydować o zakresie udostępniania i komunikowania innym osobom informacji o swoim życiu⁹.

Prawo do prywatności przysługuje również osobom publicznym tj. osobom, które sprawują funkcje publiczne lub odgrywają rolę w różnych dziedzinach życia publicznego, takich jak polityka, życie społeczne, kultura i sztuka¹⁰. Natomiast zakres tego prawa jest zdecydowanie węższy niż w przypadku osoby niepublicznej, gdyż obywatele mają zagwarantowane prawo do uzyskiwania pewnych informacji na temat tych osób. Niewątpliwie za osobę publiczną można uznać sędziego, z racji piastowanego przez niego urzędu, gdyż upoważniony jest do wydawania decyzji procesowych w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Zestawiając prawo do anonimizacji nazwiska sędziego wydającego orzeczenie z prawem do jawnego procesu, należy zwrócić uwagę na postanowienia art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 roku¹¹. Przepis ten wskazuje, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia sprawy, a postępowanie przed sądem jest jawne. Ponadto, jak wskazuje się w doktrynie, polska wersja językowa różni się w tym zakresie od pozostałych wersji językowych, w których uregulowane jest

także prawo do publicznego ogłoszenia orzeczenia¹². Publiczne ogłoszenie wyroku ma za zadanie poinformować strony i zainteresowanych obywateli o wyniku procesu. Jawność orzeczenia zapewnia społeczeństwu kontrolę nad działalnością sądów, a niedopełnienie tego obowiązku niesie za sobą konsekwencje prawne. Jak wskazał Sąd Najwyższy wyrok podlegający ogłoszeniu, a nie ogłoszony, jest wyrokiem nieistniejącym w znaczeniu prawnoprocesowym¹³.

Jeżeli zatem art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności nakazuje publiczne ogłoszenie wyroku w całości, nie można uznać, że orzeczenie – po dokonaniu czynności ogłoszenia – może zostać zmodyfikowane w ten sposób, że zostaną z niego usunięte nazwiska sędziów biorących udział w wydaniu wyroku.

Przyjmując za E. Milczarek koncepcję prawa do prywatności S.D. Warrena oraz L.D. Brandeisa, wskazać należy, że „prawo do prywatności nie zabrania publikowania materii w interesie publicznym”¹⁴. Oczywiście opublikowane orzeczenia w ogólnodostępnej bazie orzeczniczej nie mogą ujawniać danych osobowych stron postępowania bez ich wyraźnej zgody, jeżeli nie zachodzi konieczność publikacji tych danych ze względu na ważny interes społeczny. Bezpodstawne ujawnienie danych stron postępowania mogłoby być

⁹ Zob. wyrok TK z dnia 24 czerwca 1997 roku, K 21/96, OTK-A 1997, Nr 2, poz. 23; wyrok TK z dnia 19 maja 1998 roku, U 5/97, OTK 1998, Nr 4, poz. 46; wyrok TK z dnia 27 stycznia 1999 roku, K 1/98, ZU 1999, Nr 1, poz. 3.

¹⁰ M. Romańska, *Prywatność osób publicznych i pełniących funkcje publiczne* [w:] *Dobra osobiste i ich ochrona*, red. M. Romańska, Warszawa 2020, Legalis.

¹¹ Dz.U. z 1993 r., nr 61, poz. 284.

¹² L. Garlicki, P. Hofmański, A. Wróbel, *Komentarz do art. 6 [w:] Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz do artykułów 1–18. Tom I: Komentarz*, L. Garlicki, P. Hofmański, A. Wróbel, Warszawa 2010, Legalis.

¹³ Postanowienie SN z dnia 17 listopada 2005 roku, I CK 298/05, OSNC 2006 nr 9, poz. 152, s. 63.

¹⁴ E. Milczarek, *Kształtowanie się prawa do prywatności [w:] Prywatność wirtualna. Unijne standardy ochrony prawa do prywatności w Internecie*, Warszawa 2020, Legalis.

traktowane jako naruszenie prawa do prywatności. Natomiast nie można uznać, że przy anonimizacji danych stron w wyroku można także zanonimizować nazwisko sędziego wydającego orzeczenie. Sędzia w przeciwieństwie do stron postępowania występuje w procesie jako przedstawiciel władzy sądowniczej. W związku z tym ujawnienie jego personaliów nie może stanowić naruszenia prawa do prywatności, gdyż korzysta on z węższego zakresu ochrony prywatności niż inni uczestnicy procesu, z uwagi na wykonywaną funkcję publiczną.

Jak wskazał L. Garlicki, „prawo do jawnego postępowania chroni strony przed niejawnym działaniem wymiaru sprawiedliwości bez publicznej kontroli. Jest także jednym ze środków, które pozwalają na utrzymanie zaufania do sądów wyższej i niższej instancji. Jawność postępowania przyczynia się do osiągnięcia celu określonego w art. 6 ust. 1, a mianowicie rzetelnego (sprawiedliwego postępowania), którego zagwarantowanie jest jedną z podstawowych zasad społeczeństwa demokratycznego”¹⁵. Publiczna kontrola działalności wymiaru sprawiedliwości powinna być przeciwieństwem jak najszersza i powinna obejmować działalność orzeczniczą konkretnego sędziego, gdyż pozwoli to uniknąć insynuacji na temat działalności wymiaru sprawiedliwości, a także przyczyni się do kształtowania społeczeństwa obywatelskiego.

Utrwalanie linii orzeczniczej a niezawisłość sądu

Drugim zagadnieniem związanym z wprowadzeniem ograniczenia w stosowaniu analizy predykcyjnej, jest niezawisłość

¹⁵ *Ibidem*.

sądu. Niezawisłość sądu stanowi jeden z fundamentów władzy sądowniczej wynikającej z trójpodziału władzy. Zagwarantowana jest ona między innymi w art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, art. 14 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, czy na poziomie krajowym w art. 178 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej niezawisłość sędziowska obejmuje dwa aspekty¹⁶. Aspekt zewnętrzny zakłada, że organ wykonuje swe funkcje całkowicie niezależnie, bez podlegania żadnej hierarchii służbowej lub podporządkowania komukolwiek, i nie otrzymuje nakazów czy wskazówek z jakiegokolwiek źródła, przez co jest chroniony przed ingerencją i naciskami zewnętrznymi, mogącymi zagrozić niezależności osądu jego członków przy rozpatrywaniu przez nich sporu¹⁷. Aspekt wewnętrzny łączy się z pojęciem bezstronności i dotyczy jednakowego dystansu do stron sporu i ich odpowiednich interesów w odniesieniu do jego przedmiotu. Aspekt ten wymaga przestrzegania obiektywizmu oraz braku wszelkiego interesu w rozstrzygnięciu sporu poza ścisłym stosowaniem przepisu prawa¹⁸.

Na poziomie prawa polskiego L. Garlicki wskazuje, że istnieją dwa aspekty niezawisłości sędziowskiej – subiektywny i obiektywny¹⁹. Aspekt subiektywny określa wewnętrzne poczucie sędziego, który w sprawowaniu urzędu musi czuć się

¹⁶ Wyrok TSUE z dnia 16 lutego 2017 roku, C-503/15, *Panicello v. Martinez*, ECLI:EU:C:2017:126. Legalis nr 1564606.

¹⁷ *Ibidem*.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ L. Garlicki, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. I, Warszawa 1997, s. 9.

Fot. herbinisaac – Pixabay.com

wolny od jakichkolwiek – bezpośrednich bądź pośrednich – nacisków zewnętrznych. Aspekt obiektywny wskazuje na zewnętrzne postrzeganie działań sędziego, tak aby w odbiorze społecznym istniało przeświadczenie o istnieniu niezawisłości. Autor zwraca także uwagę, że „nawet takie działania wewnętrzne, które nie zachowują subiektywnej niezawisłości sędziego, mogą perswadować opinii publicznej, że sprawa nie została rozstrzygnięta w warunkach niezawisłego orzekania²⁰. To oznacza, że same pozory naruszenia niezawisłości mogą okazać się wystarczające, by doszło do naruszenia art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jeżeli zatem wskazuje się, że sędzia musi być wolny od jakichkolwiek nacisków, to analiza predykcijna mogłaby wywierać na takiego sędziego nacisk zewnętrzny w postaci oczekiwania przez społeczeństwo wydania orzeczenia, wyłącznie na podstawie przyjętej linii orzeczniczej, nieuwzględniającej wszystkich aspektów danej sprawy, co miałyby negatywne konsekwencje w sprawach zawiłych, które trwają długi czas, a linia orzecznicza mogła się zmienić. Natomiast nacisk wewnętrzny mógłby być wywierany w postaci przeświadczenia, że dany sędzia będzie

musiał wydać orzeczenie zgodnie z przyjętą linią orzeczniczą. W sytuacji takiej sędzia nie miałby możliwości dokonania rzetelnie samodzielnej wykładni przepisów prawa.

Co istotne, we Francji Ministerstwo Sprawiedliwości w 2018 roku, a więc przed wprowadzeniem art. 33 Loi do systemu prawnego, prowadziło badania, czy sędziowie wspomagani przez „Predictice” będą dążyć do utrwalenia linii orzeczniczej, z których wynika, że takie zachowania sędziów nie mają miejsca²¹. Świadczy to o nieuzasadnionej obawie, że analiza predykcijna mogłaby doprowadzić do naruszenia niezawisłości sądu poprzez wywieranie nacisków na sędziów.

Wyłączenie sędziego na podstawie praktyki orzeczniczej

Rozważając kwestię dopuszczalności stosowania analizy predykcijnej w polskim prawie cywilnym procesowym, należy zwrócić uwagę na ewentualną możliwość wyłączenia sędziego na podstawie jego dotychczasowej praktyki orzeczniczej. Podstawą wyłączenia sędziego, w tym przypadku, mógłby być art. 49 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 17 listopada 1964 roku (dalej: k.p.c.)²². Przepis ten określa, że sędzia może być wyłączony na swoje żądanie lub na wniosek strony, jeżeli zachodzi okoliczność mogąca wywołać uzasadnioną obawę co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Znaczący należy, że zgodnie z § 2. wskazywanego artykułu, podstawy do wyłączenia sędziego nie stanowi wyrażenie przez sędziego poglądu co do prawa i faktów przy wyjaśnianiu stroną czynności sądu lub nakłanianiu do ugody.

²¹ M. Dymitruk, *Sztuczna inteligencja...*, op. cit.

²² Dz.U. z 1964 r., nr 43, poz. 296.

²⁰ *Ibidem*.

Sąd Najwyższy uznał, że podstawę do wyłączenia sędziego na podstawie art. 49 k.p.c. może stanowić niechętny stosunek sędziego okazywany stronie w toku postępowania²³. Jednak w przypadku dokonania analizy predykcyjnej, w stosunku do konkretnego sędziego, nie mamy do czynienia z okazywaniem niechętnego stosunku względem strony, a jedynie z analizą rozstrzygnięć, jakie dany sędzia wydawał w sprawach podobnych. Istotnym wydaje się również stanowisko, w którym Sąd Najwyższy wskazał, że okoliczność reprezentowania przez sędziego niekorzystnego dla strony poglądu prawnego nie stanowi podstawy do jego wyłączenia²⁴. Należy zatem rozróżnić jawną niechęć albo nadmierną sympatię, okazywaną przez sąd w stosunku do jednej ze stron, podyktowaną na przykład stosunkiem emocjonalnym zarówno pozytywnym, jak i negatywnym, mogącą stanowić podstawę do wyłączenia sędziego.

Wnioski

Stosowanie analizy predykcyjnej, wykonywanej przez sztuczną inteligencję, budzi pewne obawy dotyczące możliwości realizacji rzeczywistego prawa do bezstronnego sądu, a także ingerencji w prawo do prywatności sędziego. Dokładna analiza elementów składających się na prawo do bezstronnego sądu nie pozwala jednak uznać, że programy podobne do „Predictice” mogą się przyczynić do tego rodzaju ograniczeń. Analiza predykcyjna może jednak wspomóc obywateli w realizacji ich uprawnień kontrolnych względem wymiaru sprawiedliwości, gdyż każdy

może zweryfikować jak sądy, a nawet poszczególne sędziowie czy ławnicy orzekają w sprawach danego rodzaju.

Wskazać należy, że analiza predykcyjna – na gruncie obecnie obowiązujących przepisów ustawy procesowej – nie stworzy podstaw do wyłączenia sędziego tylko z powodu tego, że we wcześniejszych sprawach pojawiał się odmienny pogląd co do tej konstrukcji. Możliwość wyłączenia sędziego na podstawie raportu z analizy predykcyjnej stanowiłaby istotny problem, który prowadziłby do przedłużenia postępowania.

Rozważając kwestię wprowadzenia art. 33 Loi do francuskiego systemu prawnego, należy uznać, że przepis ten ma za zadanie chronić prawo do prywatności sędziów poprzez niedopuszczalność analizy orzeczeń konkretnego sędziego. Wskazać należy, że w świetle obowiązujących przepisów prawa międzynarodowego, prawo do jawności całego postępowania, w tym do publicznego ogłoszenia orzeczenia jest nadrzędne w stosunku do prawa do anonimizacji nazwiska sędziego, dlatego też polski prawodawca nie powinien wprowadzać podobnych rozwiązań do krajowego systemu prawnego.

Analiza predykcyjna niewątpliwie jest narzędziem, które ma za zadanie wspomóc prawników w ich codziennej pracy. Może być wykorzystywane przez zawodowych pełnomocników i organy administracji publicznej, a także przez przedstawicieli doktryny. Nie można jednak traktować analizy predykcyjnej jako instrumentu nieomylnego. Każdy stan faktyczny jest inny, a za sprawami, które trafiają do rozpatrzenia przez sąd, stoją ludzie oczekujący, że ich problem zostanie rozstrzygnięty w sposób zindywidualizowany i niezawisły. ●

²³ Postanowienie SN z dnia 7 listopada 1984 roku, II CZ 117/84, Legalis nr 24456.

²⁴ Postanowienie SN z dnia 20 lutego 1976 roku, II CZ 8/76, Legalis nr 19293.

Portal Rejestrów Sądowych

– zmiany związane z funkcjonowaniem KRS i prowadzeniem spraw rejestrowych

r. pr. **Łukasz Dej**

SZANOWNI PAŃSTWO!

Powstanie Portalu Rejestrów Sądowych oraz dokonane niedawno zmiany legislacyjne związane z nowym sposobem funkcjonowania Krajowego Rejestru Sądowego są na tyle istotne dla obrotu prawnego i praktyki zawodowej radców prawnych, że Komisja Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu postanowiła przygotować dla Państwa **pełny cykl informacyjny na temat praktycznych aspektów funkcjonowania eKRS**. Skupia się on na szerokim omówieniu wprowadzonych zmian oraz technicznych wskazówkach korzystania z Portalu Rejestrów Sądowych. Cykl przygotowują dla Państwa r. pr. Łukasz Dej oraz r. pr. Marta Cempel. Plansze cyklu informacyjnego są publikowane co tydzień na kontakt Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej na portalach społecznościowych: Facebook (<https://www.facebook.com/Komisja-Zagraniczna-i-Komisja-ds-Nowych-Technologii-OIRP-we-Wroc%C5%82awiu-2195992573984070>) oraz LinkedIn (<https://www.linkedin.com/company/komisja-ds-nowych-technologii-i-transformacji-cyfrowej/>). Zachęcamy Państwa do regularnego ich obserwowania.

Początek lipca bieżącego roku przyniósł nam dwie duże zmiany w postępowaniach prowadzonych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego. Pierwszą z nich było utworzenie Portalu Rejestrów Sądowych (dalej, w skrócie, „PRS”) i związanych z tym zmian w postępowaniu rejestrowym oraz funkcjonowaniu samego

Krajowego Rejestru Sądowego (dalej, w skrócie, „Rejestr”).

Wydaje się jednak, że zmiana ta pozostała w cieniu drugiej zmiany, jaką było wprowadzenie dokonywania doręczeń profesjonalnym pełnomocnikom z wykorzystaniem Portalu Informacyjnego. Na taką sytuację złożyły się, przede wszystkim,

liczne wątpliwości związane z wykorzystaniem Portalu Informacyjnego do realizacji doręczeń sądowych, bardzo krótkie *vacatio legis* wprowadzanych zmian oraz częste błędy, jakie pojawiały się w działaniu samego Portalu. Zamieszanie związane z nową rolą Portalu Informacyjnego niewątpliwie pokazują statystki szkoleń organizowanych przez naszą Izbę, w których uczestniczyło nawet po kilkaset osób. Powyższe spowodowało, że zmiany związane z wprowadzeniem Portalu Rejestrów Sądowych pozostały trochę na uboczu i nie mówiło się o nich tak często, jak o zmianach związanych z Portalem Informacyjnym.

Zmiany te, moim zdaniem, nie są jednak mniej istotne niż te dotyczące wykorzystania Portalu Informacyjnego do realizacji doręczeń sądowych. Ich wprowadzenie niewątpliwie przyczyni się bowiem do ułatwienia prowadzenia spraw rejestrowych. Pozwolą one również na pełne wykorzystanie innych dostępnych zasobów elektronicznych, jak chociażby zasobów notarialnych, dostępnych w Centralnym Repozytorium Elektronicznych Wypisów Aktów Notarialnych (dalej, w skrócie, „CREWAN”), które, dla przypomnienia, działa już przecież od 9 kwietnia 2018 r.

Czym jest Portal Rejestrów Sądowych?

Portal Rejestrów Sądowych to nowy serwis internetowy (dostępny pod adresem: www.prs.gov.pl), który umożliwi, z wykorzystaniem drogi elektronicznej (online), m.in. składanie wniosków i innych dokumentów do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzenie korespondencji z sądem rejestrowym oraz przegląd prowadzonych – w formie elektronicznej – akt rejestrowych (zapewnia on dostęp do

Centralnej Informacji KRS, która odpowiedzialna jest m.in. za udostępnienie i wydawanie odpisów takich dokumentów).

Na stronie PRS znajdziemy również – jako odnośnik do poszczególnych serwisów, w których znajdują się te zasoby – znane do tej pory rozwiązania związane z funkcjonowaniem Krajowego Rejestru Sądowego (rozwiązania dostępne online), takie jak chociażby: wyszukiwarkę podmiotów wpisanych do Rejestru, moduł zgłaszania dokumentów finansowych podmiotów wpisanych do Rejestru oraz odnośnik do portalu s24. Jak zatem widać, strona Portalu Rejestrów Sądowych stanowi swoistego rodzaju klamrę, która spina w sobie szereg rozwiązań dostępnych online, związanych z funkcjonowaniem Krajowego Rejestru Sądowego. Zasoby te nie są jednak połączone ze sobą w sensie technicznym, w związku z czym w dalszym ciągu konieczne jest korzystanie z nich w sposób oddzielny – i tak np. uchwała podjęta z pomocą portalu s24 wymaga odrębnej rejestracji z wykorzystaniem e-formularzy KRS dostępnych w PRS.

Samo wprowadzenie PRS nie miaoby jednak większego sensu, gdyby nie zmiana przepisów poszczególnych ustaw,

a w szczególności przepisów Ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 2021, poz. 112 ze zmianami) (dalej, w skrócie, „**u.k.r.s.**”) oraz przepisów Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2020, poz. 1575 ze zmianami) (dalej, w skrócie, „**k.p.c.**”), które to zmiany dały pełną możliwość wykorzystania nowego Portalu.

Wprowadzenie zmian w życie

Podstawę do wprowadzenia omawianych zmian w życie dała Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 398) (dalej jako „**Ustawa nowelizująca**”). W Ustawie nowelizującej przyjęto szereg zmian związanych z działaniem Krajowego Rejestru Sądowego w celu dostosowania tego Rejestru do funkcjonowania w sposób elektroniczny.

Przyjęto przy tym, że nowelizowane przepisy wejdą w życie z dniem 15 marca 2018 r., jednak z licznymi wyjątkami od tej reguły – w tej kwestii por. art. 55 Ustawy nowelizującej, który zawiera wiele wyjątków odnośnie daty wejścia w życie poszczególnych przepisów Ustawy.

Przykładowo, wyjątkowo potraktowano chociażby jedną z najważniejszych zmian, jaka została wprowadzona na mocy Ustawy nowelizującej, tzn. zmianę dotyczącą składania wniosków o wpis do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (składania tych wniosków wyłącznie drogą elektroniczną). Pierwotnie regulacja dotycząca tej kwestii miała wejść w życie z dniem 1 marca 2020 r., jednak wejście tych przepisów opóźniono – najpierw do 1 marca 2021 r. (to opóźnienie

związane było oczywiście z ogłoszeniem w Polsce stanu epidemii koronawirusa), a następnie do 1 lipca 2021 r., kiedy to ostatecznie przepisy te weszły do naszego porządku prawnego.

Nie można przy tym pominąć ważnych przepisów przejściowych dotyczących przede wszystkim rozstrzygnięcia kwestii stosowania nowych przepisów do postępowań rejestrowych wszczętych przed wejściem w życie Ustawy nowelizującej (których, z uwagi na tempo prowadzenia spraw rejestrowych, jest jeszcze na pewno spora liczba). Kwestię tę reguluje norma art. 33 Ustawy nowelizującej, która stanowi:

Do postępowań przed sądem rejestrowym wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ustalenie stosowania znowelizowanych przepisów do już wszczętych postępowań uzależnione jest zatem od ustalenia daty wejścia w życie konkretnego przepisu Ustawy nowelizującej (stosownie do brzmienia art. 55 tej Ustawy).

Z powyższego można wyczytać chociażby to, że w sprawach wszczętych przed 1 lipca 2021 r. komunikacja z sądem rejestrowym w dalszym ciągu odbywać się będzie z wykorzystaniem metod dotychczasowych, tzn. w formie pisemnej (wnioskując po brzmieniu art. 55 pkt 3) w zw. z art. 33 Ustawy nowelizującej). Jako datę wszczęcia postępowania powinniśmy przy tym przyjąć, stosownie do brzmienia art. 165 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, datę, w której pismo zawierające wniosek o wpis zostało nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu Ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi

powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Datą wszczęcia postępowania będzie również oczywiście data złożenia pisma w sądzie rejestrowym. Co do zasady bowiem, w postępowaniu rejestrowym nie wydaje się żadnego orzeczenia, które mogłoby stanowić o innej dacie wszczęcia postępowania niż daty wskazane powyżej. Jeżeli zatem pismo zostało nadane na pocztę przed 1 lipca 2021 r. lub przed tą datą zostało złożone na biurze podawczym sądu rejestrowego, to w takim wypadku do postępowania wszczętego na mocy takiego pisma nie znajdują zastosowania przepisy Ustawy nowelizującej (oczywiście tylko te, dla których datą wejścia w życie był 1 lipca 2021 r.).

Co się zmieniło?

Wśród najważniejszych zmian, które weszły w życie od początku lipca bieżącego roku, znajdziemy:

1) Prowadzenie akt rejestrowych podmiotów wpisanych do rejestru

przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wyłącznie w systemie informatycznym – zmieniony art. 9 ust. 1 u.k.r.s.

Powyższe nie oznacza przy tym, że akta prowadzone do tej pory w formie papierowej zostaną przetworzone na formę elektroniczną (akta te nie będą digitalizowane). Podobnie będzie z aktami prowadzonymi w formie elektronicznej – akta prowadzone w tej formie (w tym dokumenty wpływające do Rejestru drogą elektroniczną, z wykorzystaniem Portalu Rejestrów Sądowych) nie będą drukowane i składane do akt rejestrowych prowadzonych w formie papierowej – będą one miały jedynie postać cyfrową.

Od 1 lipca 2021 r. mamy zatem pewnego rodzaju dualizm formy prowadzenia akt rejestrowych, ponieważ część z nich w dalszym ciągu będzie miała formę papierową – akta prowadzone do 1 lipca 2021 r., a część z nich będzie miała wyłącznie formę elektroniczną – akta prowadzone od 1 lipca 2021 r. Zapoznanie

The screenshot shows the 'Portal Rejestrów Sądowych' (Court Register Portal) interface. At the top, it identifies the system as 'System teleinformatyczny Ministerstwa Sprawiedliwości' (IT system of the Ministry of Justice) for the 'Portal Rejestrów Sądowych' (Court Register Portal). The main navigation area includes several service cards:

- Wyszukiwarka KRS** (KRS Search): Allows searching for information about companies registered in the KRS, including details like address and identification number.
- e-formularze KRS** (KRS Forms): Provides electronic forms for registration, amendments, and cancellations, which are submitted to the court register via the portal.
- Przeglądarka akt rejestrowych KRS** (KRS Register Act Viewer): Allows viewing electronic register acts for companies, such as registration or cancellation records.
- Bezpłatne zgłaszanie dokumentów finansowych** (Free financial document submission): Enables the free submission of financial statements and other documents to the register.
- Przeglądarka dokumentów finansowych** (Financial document viewer): Allows searching and viewing financial documents submitted to the register.
- S24 - Rejestracja Spółki, inne wnioski** (S24 - Company registration, other requests): Provides information and forms for company registration and other requests to the court register.

się z pełnymi aktami rejestrowymi podmiotów wpisanych do Rejestru będzie wymagało zatem zarówno wizyty w sądzie (w celu przejrzenia papierowych akt rejestrowych), jak i sprawdzenia tych akt drogą elektroniczną (z wykorzystaniem przeglądarki akt rejestrowych dostępnej w PRS). Co jednak istotne, stosownie do dodanego art. 10 ust. 1a pkt 2) u.k.r.s., sądy rejestrowe będą miały obowiązek udostępnienia w swojej siedzibie stanowiska, za pomocą którego możliwe będzie przeglądanie elektronicznej postaci akt rejestrowych.

Od powyższej zasady przewidziano jednak wyjątek w postaci prowadzenia akt podmiotów wpisanych wyłącznie do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (dalej, w skrócie, „**Rejestr stowarzyszeń**”) (por. znowelizowany art. 9 ust. 5 u.k.r.s.). Akta te prowadzone będą wyłącznie w postaci papierowej, nawet jeżeli wniosek o wpis zmian w Rejestrze stowarzyszeń wpłynął drogą

elektroniczną. Omawiane zmiany dotyczą zatem jedynie rejestru przedsiębiorców.

Z prowadzeniem akt rejestrowych w postaci elektronicznej wiąże się również to, że wszelkie odpisy i kopie dokumentów znajdujących się w tych aktach będą mogły zostać wydane również w formie elektronicznej. Tyczy się to również dokumentów, które mają postać papierową (znajdują się w aktach rejestrowych prowadzonych w formie papierowej) (por. znowelizowany art. 10 ust. 6 u.k.r.s.).

Również wszelkie czynności sądu rejestrowego będą dokonywane i utrwalane wyłącznie w systemie informatycznym (por. dodany art. 694^{2a} Kodeksu postępowania cywilnego). Oznacza to, że nie tylko akta rejestrowe będą prowadzone w sposób cyfrowy, ale również samo postępowanie rejestrowe będzie prowadzone w takiej właśnie formie. Dotyczy to również składania środków zaskarżenia w tej formie (poza środkami rozpoznawanymi przez Sąd Najwyższy), które, w przypadku niezachowania tego wymogu, zostaną przez

PRS
Portal Rejestrowe Sądowe

LOGOWANIE

e-formularze KRS

Złóż wniosek lub pismo

Wnioski Pismo

Wnioski o rejestrację

Wnioski o zmianę

Wnioski o wykreślenie z KRS

Wnioski o wykreślenie z Rejestru Przedsiębiorców

Zaległości/Wynagrodzenia

Inne wnioski

Sprawy w toku

Wnioski o rejestrację: 0 Reklam, 3 Wyprac

Pismo: 0 Reklam, 1 Wyprac

Dokumenty w podpisie: 0 Podpisane, 0 Oczekujące

Zmowa/umowa: 4 Tworzone, 6 Wyprac

Kiermasz/uczniowie z upła: 0 Reklam, 0 Wyprac

© 2021 Wszystkie prawa zastrzeżone | Data wydania: 17.08.2021 | Wersja: 1.02.013 | Pomoc

sąd odrzucone (por. art. 694^{3a} § 4 k.p.c.). Natomiast samo postępowanie przed sądem II instancji może toczyć się w sposób dotychczasowy, tzn. poza systemem rejestrowym (por. art. 694^{6a} k.p.c.). W praktyce oznaczać to będzie, że sprawy rozpatrywane przez sąd II instancji będą toczyły się w sposób tradycyjny ze względu na to, że sądy te nie mają dostępu do PRS; oczywiście nie dotyczy to wniesienia środka zaskarżenia, jak wskazano powyżej, który wnoszony będzie drogą elektroniczną.

2) Wprowadzenie obowiązku składania wniosków do Rejestru wyłącznie w drodze elektronicznej – znowelizowany art. 19 ust. 2 u.k.r.s.

Do 1 lipca 2021 r. istniały w praktyce dwie formalne drogi zgłoszenia wniosków do Rejestru, tzn. (1) droga pisemna / papierowa (z wykorzystaniem formularzy sporządzonych na piśmie) oraz (2) droga elektroniczna. W praktyce jednak większość wniosków składana była w formie papierowej (wydrukowanych i podpisanych odręcznie formularzy), co związane było z brakiem

przystępnych i czytelnych narzędzi do składania tego typu wniosków drogą elektroniczną. Od 1 lipca 2021 r. statystyki w tej kwestii ulegną zmianie, ponieważ przepisy znowelizowanej ustawy wymuszają na podmiotach wpisanych do Rejestru składanie wniosków wyłącznie drogą elektroniczną (z wyjątkami, o których mowa w dalszej części). Od początku lipca nie jest zatem możliwe składanie wniosków w sposób dotychczasowy, tj. w formie wydrukowanych i podpisanych formularzy, ponieważ takie wnioski będą podlegały zwrotowi (por. znowelizowany art. 19 ust. 7 u.k.r.s.). Oczywiście, w przypadku zwrotu takiego wniosku istnieje możliwość jego ponownego wniesienia do sądu (w prawidłowej formie, tj. elektronicznie), a jeżeli nastąpi to w terminie 7 dni od daty doręczenia zwrotu pierwotnego wniosku, to w takim wypadku wniosek wywoła skutki prawne od dnia jego pierwotnego wniesienia (por. art. 19 ust. 10 u.k.r.s.).

Ustawodawca w dalszym ciągu traktuje wyjątkowo Rejestr stowarzyszeń (podmioty wpisane wyłącznie do tego Rejestru),

The screenshot shows the PRS (Portal Rejestru Sądowych) search interface. At the top, there is a navigation bar with the PRS logo and a 'LOGOWANIE' button. Below the navigation bar, there is a search bar with the text 'Wyszukiwarka spraw' and a magnifying glass icon. To the left of the search bar, there are several tabs: 'Wnioski', 'Pisma', 'Wnioski i pisma w podpisie', 'Wyszukiwarka spraw', 'Powiadomienia', and 'Korespondencja z sądu'. Below the search bar, there is a section for searching by company name, with a form for 'Wprowadź dane firmy' and a 'Szukaj' button. The form has two input fields: 'Numer KRS' and 'Nazwa typ firma'. Below the form, there is a table with columns: 'Rozbud', 'Wybrane przez', 'Nazwa własna', 'Identyfikator (ID)', 'Zarejestrowano w sądzie', 'Dostępność z sądu', 'Sygnatura sprawy', and 'Data'. The table is currently empty, showing '0 z 0 zapytań'. On the right side of the page, there is a 'Filtry' section with various input fields for filtering results, including 'Nazwa', 'Wybierz status', 'Nazwa własna', 'Identyfikator (ID)', 'Zarejestrowano od', 'Zarejestrowano do', 'Dostępność od', 'Dostępność do', and 'Sygnatura sprawy'. There is a 'Filtruj' button and a 'wyczyść filtry' button at the bottom of the filters section.

ponieważ składanie wniosków do tego Rejestru może odbywać się w sposób dotychczasowy, tj. z wykorzystaniem papierowych formularzy (por. art. 19 ust. 3 u.k.r.s.). Wniosek o wpis do Rejestru stowarzyszeń może nastąpić jednak również z wykorzystaniem drogi elektronicznej (w ten sam sposób, co wniosek składany do rejestru przedsiębiorców).

Złożenie wniosku o wpis w postaci elektronicznej obliguje przy tym prowadzenie dalszej korespondencji z sądem właśnie w tej postaci (mam tutaj na myśli przede wszystkim składanie odpowiedzi na różnego rodzaju wezwania sądu rejestrowego; por. dodany art. 694^{3a} § 1 Kodeksu postępowania cywilnego).

3) Brak obowiązku dołączania do wniosku dokumentów znajdujących się w systemie CREWAN (dokumentów w postaci aktów notarialnych) – dodany art. 19d u.k.r.s.

Wejście w życie tego przepisu niewątpliwie ułatwi składanie wniosków do Rejestru. Od

1 lipca nie jest bowiem konieczne składanie, jako załączników do wniosku, aktów notarialnych, w których ujęto treść, mającą zostać ujawnioną w Rejestrze (np. aktu notarialnego zawierającego zmianę umowy sp. z o.o.). W zamian tego konieczne jest jednak podanie numeru dokumentu w systemie CREWAN (będzie to numer Repertorium N.). Numer ten znajdziemy w zawiadomieniu o zarejestrowanym elektronicznym dokumencie notarialnym przekazywanym przez notariusza przy wydawaniu wypisów aktu notarialnego. Zawiadomienie jest odrębnym dokumentem od aktu – numeru CREWAN nie znajdziemy na samym dokumencie aktu notarialnego (jego wypisie).

Jest to niewątpliwie jedna z najkorzystniejszych zmian związanych z omawianą nowelizacją, ponieważ pozwoli ona na pełne wykorzystanie systemu CREWAN, który, notabene, co wspomniano już powyżej, był wykorzystywany przez notariuszy od 2018 r. Podanie numeru CREWAN będzie zatem wystarczające do wypełnienia obowiązku dołączenia do wniosku aktu

PRŚ
Portal Rejestrowe Sądowych

Wniosek o zmianę danych podmiotu w rejestrze przedsiębiorców - SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Zakres informacyjny objęty zmianą

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA FORMULARZA
Wskazaj zakres informacyjny, którego dotyczy zmiana. Na podstawie Twojego wskazania zostanie ugenerowany formularz zawierający tylko zamaskowane sekcje wymagające wypełnienia. W dowolnym momencie możesz wrócić do tego ekranu i dokonać zmian.

WSKAZ ZAKRES INFORMACYJNY, KTÓREGO DOTYCZY ZMIANA

- I. INFORMACJE O SPÓŁCE I WSPÓLNIKACH
- II. ORGAN REPREZENTACJI / ORGAN NADZORU / PROKURENCJI
- III. PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI POZYTYWU PUBLICZNEGO
- IV. LIKWIDACJA, ROZWIĄZANIE / UNIEWAŻNIENIE
- V. POŁĄCZENIE / PODZIAŁ / PRZEKSZTAŁCENIE
- VI. ZAWIESZENIE / WZNOWIENIE WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI

Nawigacja po dokumencie

- Nazwa wniosku
- Dane podmiotu
- Odwolanie spki
- Wniosek o zmianę danych
- Spł
- Zakres informacyjny objęty zmianą
- Załączniki

Działania:

- Wzrosty zmian
- Przebieg zmian
- Rejestr
- Zakończ zmianę
- Sprawy powiązane

© 2021 Wszelkie prawa zastrzeżone | Data wydania: 17.08.2021 | Wersja: 1.02.019 | Pomoc

notarialnego zawierającego zmianę powodującą obowiązek wpisu do Rejestru, ponieważ PRS automatycznie pobierze wskazany przez nas dokument z systemu CREWAN i dołączy go do składanego przez nas wniosku (por. art. 19d ust. 2 u.k.r.s.). Nie będzie zatem konieczne składanie do wniosku skanów aktu notarialnego.

4) Obowiązek złożenia załączników w postaci elektronicznej – dodany art. 694^{3b} Kodeksu postępowania cywilnego

Składając wniosek w postaci elektronicznej, powinniśmy przedstawić do niego załączniki w tej samej postaci (sporządzone elektronicznie). Co prawda, w dalszym ciągu podstawą dokonania wpisu przez sąd rejestrowy jest oryginał lub poświadczony urzędowo odpis lub wyciąg dokumentu (por. znowelizowany art. 694⁴ § 1 k.p.c.), to jednak ustawodawca znacznie ułatwił pracę profesjonalnym pełnomocnikom, ponieważ wskazał że:

Jeżeli dokumenty, o których mowa w § 1, zostały sporządzone w postaci papierowej, do wniosku dołącza się: 1) odpisy elektroniczne poświadczone przez (...) występującym w sprawie pełnomocnika, będącego adwokatem lub radcą prawnym (...).

Jeżeli zatem dany dokument, wymagany do złożenia w Rejestrze, został sporządzony w formie pisemnej (np. dokument listy współników przy sprzedaży udziałów sp. z o.o.), to w takim wypadku wystarczające jest dołączenie jego odpisu, który został przez tego pełnomocnika elektronicznie poświadczony.

Elektronicznie poświadczanie odpisu dokumentu przez radcę prawnego jest natomiast tak samo proste, jak poświadczanie dokumentu w sposób tradycyjny

(w postaci papierowej). Kodeks postępowania cywilnego stanowi bowiem, że do elektronicznego poświadczania odpisu dokumentu przez radcę prawnego, występującego w sprawie jako pełnomocnik, dochodzi z momentem wprowadzenia przez pełnomocnika tego dokumentu do systemu teleinformatycznego (por. art. 129 § 2¹ k.p.c.). Oznacza to, że wczytanie przez radcę prawnego skanu dokumentu sporządzonego w formie papierowej do PRS będzie równoznaczne z jego poświadczaniem elektronicznym, spełniając tym samym przesłankę z art. 694⁴ § 1 k.p.c. (w takim wypadku nie będzie konieczne przesłanie do sądu oryginału lub urzędowo poświadczonego odpisu dokumentu). Moim zdaniem przepis art. 694⁴ § 1 k.p.c. w zw. z art. 129 § 2¹ k.p.c. jest na tyle jasny, że radca prawny nie będzie musiał podejmować jakichkolwiek dodatkowych czynności związanych z uwierzytelnieniem załączników, poza ich wczytaniem do systemu, w tym nie będzie musiał ich dodatkowo podpisywać, chociażby z wykorzystaniem posiadanego podpisu kwalifikowanego lub Profilu Zaufanego (z wykorzystaniem strony rządowej).

Powyższe tyczy się również samego dokumentu pełnomocnictwa udzielonego radcy prawnemu do występowania w sprawie rejestrowej. Ustawodawca wyłączył przy tym zastosowanie art. 89 § 1¹ k.p.c. (por. art. 694³ 3² k.p.c.), w związku z czym radca prawny, korzystając z PRS, nie będzie mógł jedynie powołać się na udzielone mu pełnomocnictwo – konieczne będzie zamieszczenie dokumentu pełnomocnictwa w systemie (jego poświadczanie nastąpi przy tym z chwilą wczytania tego dokumentu do systemu).

Powyższe, w zestawieniu z automatycznym wczytywaniem dokumentów przez PRS z notarialnego systemu CREWAN,

jest niewątpliwie bardzo dużym ułatwieniem dla radców prawnych prowadzących sprawy rejestrowe. Wielokrotnie bowiem kompletowanie dokumentów potrzebnych do złożenia wniosku o wpis było dla profesjonalnych pełnomocników sporym wyzwaniem, a to w szczególności z uwagi na niezrozumienie przez klientów wymogu składania dokumentów do Rejestru w oryginałach lub notarialnie poświadczonych kopiach.

Portal Rejestrów Sądowych w praktyce

Korzystanie z PRS w przypadku składania tzw. e-formularzy KRS (zgłaszania zmian drogą elektroniczną) wymaga założenia konta na tym portalu. Nie jest to jednak trudne, o ile posiadamy kwalifikowany podpis elektroniczny, Profil Zaufany lub e-dowód. Posiadanie jednego z tych narzędzi jest konieczne (a zarazem wystarczające) do założenia konta i logowania się na tym Portalu. Natomiast korzystanie z przeglądarki akt rejestrowych (akt dostępnych online) nie wymaga utworzenia konta – przeglądarka dostępna jest dla każdego, po podaniu numeru KRS podmiotu, którego akt szukamy lub po podaniu sygnatury akt konkretnej sprawy rejestrowej, z którą związany jest dany dokument.

Samo składanie wniosków za pomocą PRS możemy tak naprawdę podzielić na pięć kroków, tj.:

1) wypełnienie dostępnego formularza – w zależności od rodzaju wniosku mamy możliwość wyboru i wypełnienia poszczególnych komórek wniosku lub napisanie wniosku swoimi słowami (zaznaczam przy tym, że na moment pisania tego artykułu w PRS nie działa w ogóle funkcja „wklej”, w związku z czym wszystkie informacje muszą być

przez nas wpisane ręcznie (mam przy tym nadzieję, że ma to związek jedynie z kwestiami bezpieczeństwa, a nie jest przeoczeniem autorów Portalu),

- 2) dodanie załączników – system umożliwia wybór poszczególnych załączników lub dodanie własnych załączników; możliwe jest również dodanie treści pisma do sądu jako załącznika do wniosku (jest to rozwiązanie polecane, ponieważ PRS posiada jedynie podstawowy edytor tekstu, z pomocą którego nie wykonamy żadnej skomplikowanej edycji treści wniosku),
- 3) podpisanie wniosku – z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego, Profilu Zaufanego lub e-dowodu),
- 4) opłacenie wniosku – w tym wypadku mamy do wyboru dwie opcje, tj. dokonanie płatności z wykorzystaniem modułu dostępnego w PRS lub dokonanie płatności w sposób tradycyjny, co wymaga jednak dołączenia dowodu dokonania płatności; w przypadku dokonania płatności nastąpiła również inna istotna zmiana – wszelkie płatności dokonywane są obecnie na konto Sądu Apelacyjnego w Krakowie, a nie na rachunki poszczególnych sądów rejonowych, tak jak było to dotychczas,
- 5) złożenie wniosku – w praktyce czynność ta sprowadza się do jednego kliknięcia; system uniemożliwi nam przy tym wysłanie wniosku niekompletnego, wskazując na czynności, które zostały przez nas ominięte, a które są niezbędne do złożenia wniosku.

Podsumowanie

Z PRS skorzystałem do tej pory dwukrotnie, przy czym udało mi się to dopiero w sierpniu, a więc miesiąc po wprowadzeniu zmian. Sama obsługa systemu jest

moim zdaniem niezwykle prosta i intuicyjna, a szata graficzna Portalu jest przejrzysta i pozwala w łatwy sposób znaleźć interesujące nas kwestie. Dostęp do Portalu jak do tej pory funkcjonował w sposób poprawny – nie zauważyłem jakichkolwiek przerw w dostępie do Portalu, tak jak to jeszcze do niedawna bywało często z wyszukiwarką Krajowego Rejestru Sądowego.

Nie obyło się jednak bez dość licznych błędów (jak na ponad trzyletnie *vacatio legis* wprowadzonych przepisów). Najpoważniejszym błędem, na jaki do tej pory natrafiłem, był brak zapisania wersji roboczej przygotowanego przeze mnie wniosku, który to wniosek napisałem wprost w edytorze tekstu dostępnym w Portalu (był to jednocześnie wniosek, dla którego nie jest gotowy żaden e-formularz). Trudno mi przy tym ocenić, skąd wziął się ten błąd, pomimo użycia przeze mnie dostępnej w PRS funkcji „Zapisz kopię roboczą”. Kopia ta niestety nie zapisała się, więc przyszło mi pisać wniosek od nowa. Z doświadczeń znajomych pełnomocników można również przytoczyć błędy związane z funkcjonowaniem modułu płatności oraz błędy związane z dodawaniem załączników.

Oczywiście z czasem działania PRS zauważone błędy będą naprawiane, to jednak po raz kolejny powstaje pytanie, czy wprowadzanie tak istotnych zmian w życie nie mogło być poprzedzone ich skutecznym przetestowaniem lub wprowadzeniem

swoistego rodzaju rozwiązania hybrydowego, tj. połączenia możliwości składania wniosków z wykorzystaniem PRS, przy jednocześnie funkcjonujących dotychczasowych zasadach składania wniosków do Rejestru. Takie rozwiązanie zapewne pozwoliłoby znaleźć przetestować system (na zdecydowanie szerszą skalę niż to mogło mieć miejsce podczas testów „produkcyjnych”), a w razie wykrycia jakichkolwiek błędów pozwoliłoby na prowadzenie postępowania w sposób dotychczasowy.

Oczywiście zmiany wprowadzone z dniem 1 lipca wnoszą wiele nowości do samego Rejestru, jak i prowadzenia spraw rejestrowych, i nie da się przy tym kwestionować niewątpliwego ułatwienia prowadzenia spraw z wykorzystaniem Portalu. Oczywiście nie jest jednak przy tym tak, że wprowadzone zmiany nie niosą ze sobą żadnych negatywnych konsekwencji, chociażby w postaci wykluczenia cyfrowego starszych pełnomocników, dla których obowiązek korzystania z przygotowanych narzędzi oznaczać będzie albo potrzebę poświęcenia sił i środków na doszkolenie się w tej kwestii, albo całkowitą rezygnację z prowadzenia tego typu spraw. Wszak do dziś zdarzają się pełnomocnicy, którzy pisma do sądu formułują odręcznie lub z wykorzystaniem maszyny do pisania. Wydaje się jednak, że postęp w tej sferze jest nieunikniony, a przyszłość przyniesienie nam jeszcze więcej zmian związanych z cyfryzacją Krajowego Rejestru Sądowego i postępowania prowadzonych przed sądami rejestrowymi. ●

ŁUKASZ DEJ

Radca prawny, Associate w kancelarii Dotlaw Kancelaria Radcy Prawnego Michał Skrzywanek sp. k. we Wrocławiu, członek Komisji Nowych Technologii i Transformacji Cyfrowej Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu.

Ostrzeżenie dziekańskie

r. pr. Leszek Korczak

Niniejszy artykuł poświęcony instytucji ostrzeżenia dziekańskiego nie tylko bazuje na dorobku nauki i judykatury, ale również naczynony jest doświadczeniami wyniesionymi z osobistego stosowania. Po zaadoptowaniu do naszego postępowania dyscyplinarnego przepisów kodeksu postępowania karnego, środek ten może wydawać rozwiązaniem anachronicznym. Aczkolwiek w moim odczuciu jest on przydatny i wart stosowania.

Instytucja ostrzeżenia dziekańskiego uregulowana jest w art. 66 ustawy o radcach prawnych. Zgodnie z ust. 1 powołowanego artykułu „jeżeli przewinienie dyscyplinarne jest mniejszej wagi albo w świetle okoliczności sprawy będzie to wystarczającym środkiem dyscyplinującym radcę prawnego lub aplikanta radcowskiego bez potrzeby wymierzenia kary dyscyplinarnej, dziekan rady okręgowej izby radców prawnych, na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, może poprzestać na udzieleniu ostrzeżenia radcy prawnemu lub aplikantowi radcowskiemu. Rzecznik dyscyplinarny może wystąpić z wnioskiem po uprawomocnieniu się postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego albo o umorzeniu tego postępowania”. Jak widać z zacytowanego przepisu ewentualne udzielenie ostrzeżenia dziekańskiego musi zostać poprzedzone postępowaniem przed rzecznikiem dyscyplinarnym Izby. Rzecznik

Fot. Tingey Injury Law Firm – Unsplash.com

dyscyplinarny odmawiając wszczęcia postępowania bądź je umarzając może skierować wniosek do dziekana o udzielenie ostrzeżenia dziekańskiego. Etap „rzecznikowski” jest niezbędny. Dziekan nie może udzielić ostrzeżenia dziekańskiego niejako sam z siebie konieczny jest uprzedni stosowny wniosek technika dyscyplinarnego.

Rzecznik decyduje się na skierowanie takiego wniosku w dwóch przypadkach: po pierwsze gdy ocenia, że delikt dyscyplinarny jest deliktem mniejszej wagi, a po drugie – gdy, w ocenie rzecznika, udzielenie ostrzeżenia będzie wystarczającym środkiem dyscyplinującym. Wydając stosowne postanowienie winien w jego uzasadnieniu wskazać, że jest to przewinienie mniejszej wagi, bądź środek w postaci ostrzeżenia będzie wystarczający w przedmiotowym wypadku. Sentencja takiego postanowienia powinna zawierać jedynie punkt o umorzeniu postępowania. Nie ma potrzeby, aby już w sentencji jako jej drugi punkt zaznaczyć, że po uprawomocnieniu się postanowienia rzecznik skieruje wniosek do dziekana o udzielenie ostrzeżenia. W praktyce często w sentencjach postanowień rzecznicy zamieszczają zapowiedź złożenia takiego wniosku. Praktyka taka nie wydaje się być prawidłową. Na takim stanowisku stanął też Wyższy Sąd Dyscyplinarny w postanowieniu z dnia 6 września 2021 r. (sygn. akt WO16/21) wskazując, że rzecznik w sentencji postanowienia o umorzeniu nie powinien zamieszczać zapowiedzi złożenia wniosku od dziekana. Powinno to wynikać jedynie

z uzasadnienia postanowienia. Stanowisko takie wynika wprost z brzmienia przepisu art. 66 ust. 1 ustawy, z którego wynika następstwo czasowe obu instytucji. Czyli w pierwszej kolejności postanowienie, a po dopiero po jego uprawomocnieniu wniosek. Poza tym czynnością procesową rzecznika jest, co do zasady umorzenie postępowania (względnie odmowa jego wszczęcia). Zatem w jego sentencji powinno się znaleźć to, co wynika z przepisu ustawy, czyli rozstrzygnięcie procesowe.

Dziekan po otrzymaniu takiego wniosku ma dwie możliwości albo udziela ostrzeżenia, albo odmawia jego udzielenia. W pierwszym wypadku ostrzeżonemu radcy prawnemu przysługuje odwołanie do okręgowego sądu dyscyplinarnego, który może utrzymać ostrzeżenie w mocy albo je uchylić. Powodem, dla którego sąd może uchylić udzielone ostrzeżenie dziekańskie, jest okoliczność, że – w ocenie Sądu – w danej sprawie zachowanie radcy prawnego nie było przewinieniem nawet mniejszej wagi. Z tych samych przyczyn dziekan może odmówić udzielenia ostrzeżenia dziekańskiego pomimo otrzymania wniosku od rzecznika dyscyplinarnego.

Fot. Narcis Ciocan – Pixabay.com

Ustawowa regulacja instytucji ostrzeżenia dziekańskiego posiada lukę polegającą na braku proceduralnej możliwości zwrócenia sprawy rzecznikowi w celu skierowania jej do okręgowego sądu dyscyplinarnego, jeżeli w ocenie Dziekana czyn radcy prawnego nie był przewinieniem mniejszej wagi. Na etapie wydawania ostrzeżenia postanowienie o umorzeniu postępowania wydane przez rzecznika jest już bowiem prawomocne.

Odchodząc od kwestii proceduralnych wskażę kilka przykładów, w których doszło do udzielenia ostrzeżenia dziekańskiego w naszej Izbie w okresie, kiedy miałem zaszczyt pełnić funkcję dziekana:

- » złożenie przedwczesnego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku – to znaczy złożenie go przed wydaniem wyroku,
- » żucie gumy przez pełnomocnika w trakcie rozprawy,
- » próba zamazania danych osobowych innego klienta omyłkowo przesłanych do sądu na odwrocie właściwego pisma (przy czym radca prawny dopuścił się tego w trakcie przeglądania akt w czytelni sądu);
- » brak niewielkiej ilości punktów koniecznych do zebrania w cyklu szkoleniowym w połączeniu z niespodziewanymi zdarzeniami losowymi,
- » przypadkowe pozostawienie w projekcie pisma wulgarnego określenia komornika w kontekście jego powołnego zamierzonego działania (w sprawie chodziło o to że celem i zamiarem radcy prawnego nie było znieważenie funkcjonariusza publicznego, posłał on tylko do sądu przedostatnią wersję pisma z poczynionymi tylko na wewnętrznym użytek notatkami).

To tylko niektóre przykłady spraw, w których – w moim głębokim przekonaniu nie istniała potrzeba kierowania sprawy na

drogę postępowania sądowego, a udzielone ostrzeżenie było dla radcy prawnego całkowicie wystarczające.

Instytucja ostrzeżenia dziekańskiego ma jeszcze tą zaletę że zgodnie z ustępem drugim art. 66 ustawy o radcach prawnych „Udzielając ostrzeżenia, dziekan może jednocześnie zobowiązać radcę prawnego lub aplikanta radcowskiego do przeproszenia pokrzywdzonego lub do innego stosownego postępowania”. Możliwość zobowiązania do przeproszenia stanowi pożądane uzupełnienie instytucji ostrzeżenia. W szczególności w przypadku drobnych utarceń słownych pomiędzy radcami prawnymi, jak również w przypadku przekroczenia przez radcę prawnego rzeczowej potrzeby przy korzystaniu wolności słowa w relacji z klientem. Jak wynika z postanowienia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego we Wrocławiu z dnia 7 grudnia 2020 r. (OSD/20) – możliwość zobowiązania przez dziekana do określonego zachowania nie daje mu możliwości obciążenia radcy prawnego kosztami postępowania przed rzecznikiem dyscyplinarnym. Nad czym trochę ubolewam, ale orzeczeń sądu należy przestrzegać.

Podsumowując, uważam możliwość udzielenia ostrzeżeń dziekańskich za przydatną i pożądaną instytucję pozwalającą w wielu wypadkach zwrócić radcy prawnemu czy aplikantowi uwagę na niestosowność jego zachowania bez potrzeby angażowania sądu dyscyplinarnego i obciążenia radcy prawnego karami dyscyplinarnymi (uniemożliwiającymi przecież kandydowanie na określone funkcje w samorządzie, uczestnictwa w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej, czy też wykonywanie obowiązków patrona aplikanta radcowskiego). Oczywiście każdorazowe wykorzystanie tej instytucji winno być poprzedzone szczegółową analizą konkretnego zachowania danego radcy prawnego. ●

Ślubowanie Radców Prawnych

r. pr. Agnieszka Poteralska

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniu 11 września 2021 r. miało miejsce ślubowanie radców prawnych Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu. Uroczystość, która odbyła się w budynku Opery Wrocławskiej, wienczyła etap nauki, zdobywania doświadczeń i podejmowania wyzwań na przestrzeni wielu lat oraz stała się początkiem nowej drogi zawodowej dla 132 radców prawnych.

Na ślubowaniu, we wnętrzach historycznego gmachu dawnego teatru miejskiego z XIX w., zebrały się władze Okręgowej

Izby Radców Prawnych, przedstawiciele wrocławskich sądów, osoby ślubujące wraz z bliskimi i inni zaproszeni goście, zachowując wymagany reżim sanitarny.

Uroczystość otworzył Dziekan Rady OIRP we Wrocławiu Tomasz Scheffler, wprowadzono sztandar Krajowej Izby Radców Prawnych i został odśpiewany Hymn Państwowy. Jako pierwszy głos zabrał Dziekan Tomasz Scheffler, witając zaproszonych gości, w tym sędziów sądów powszechnych i administracyjnych: Sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu Bogusława Tocickiego, Wiceprezesa Sądu

Okręgowego we Wrocławiu Artura Kosmałę, Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu Ireneusza Dukieła, Dziekanów OIRP we Wrocławiu poprzednich kadencji – Jana Łozińskiego i Leszka Korczaka, Przewodniczącego Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krzysztofa Góreckiego oraz Członków Rady OIRP we Wrocławiu i innych Członków Izby.

Dziekan powitał ślubujących i w swoim przemówieniu wskazał na wyzwania, jakie niesie ze sobą świadczenie pomocy prawnej, które wymaga zbudowania zaufania w relacji z klientem jako podstawy wykonywania zawodu o tak szczególnym charakterze, a także na wyzwania związane z nowymi technologiami oraz świeże spojrzenie i perspektywę wykonywania zawodu kolejnego ślubującego rocznika radców prawnych.

Do ślubujących zwróciła się również – obecna w życiu naukowym aplikantów i wspierająca ich przez ostatnie trzy lata – Wicedziekan Rady ds. Aplikacji Katarzyna Mielnicka, która złożyła ślubującym gratulacje i zwróciła uwagę, w jak specyficznym i pełnym wyzwań czasie przyszło im

Fot. OIRP we Wrocławiu

odbywać aplikację oraz zdawać egzaminy. Odnośnie przewodowych rad na przyszłość, Wicedziekan powtórzyła słowa, które wypowiedziała konsekwentnie do aplikantów przez ostatnie trzy lata i które zapewne wszyscy pamiętają: „Proszę Państwa, proszę się uczyć” i życzyła ślubującym, aby

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

nie przestali się rozwijać, szkolić i wzmacniać swoje kompetencje.

Również Sędziowie Ireneusz Dukiel i Bogusław Tocicki, w swoich przemówieniach, pogratulowali ślubującym sukcesu. Sędzia Bogusław Tocicki, nawiązując do historii rozwoju kariery słynnego polskiego tenora, Wiesława Ochmana, wskazał, że w pracy zawodowej, oprócz wzbogacania warsztatu zawodowego, istotne są więzi koleżeńskie, przyjaźnie, zawierane na różnych etapach swojej kariery i o które należy dbać.

Po wystąpieniach władz OIRP we Wrocławiu i gości, w podniosłej atmosferze, nastąpiło złożenie ślubowania przez 132 nowych radców prawnych i włożenie tóg radcowskich.

Uroczystość uświetnił występ chóru Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu „Ars Cantandi” kierowany przez Annę Grabowską – Borys. Chór wykonał „Tryptyk kurpiowski” autorstwa Jana Krutula.

W kolejnej części nastąpiło wręczenie nagród za najlepsze wyniki osiągnięte na

egzaminie radcowskim oraz podpisywanie roty ślubowania przez nowych radców prawnych.

I miejsce i nagrody za najlepsze wyniki na egzaminie radcowskim (średnia 4,8) otrzymali mec. Iwona Żmizdińska oraz mec. Paweł Regulski. II miejsce i nagrody otrzymali mec. Agnieszka Pyrgies-Potysz oraz mec. Bartosz Frydel (średnia 4,6). Na III miejscu nagrodzeni zostali również: mec. Natalia Wcisło, mec. Anika Wojtasik, mec. Marta Malec, mec. Mateusz Nowicki, mec. Adam Zeler (średnia 4,4). Nagrody otrzymali również starości: mec. Kamil Durnaś, mec. Aleksander Nowak, mec. Marta Piowczyk, mec. Natalia Wcisło oraz mec. Michał Słomka.

Po podpisaniu roty ślubowania przez wszystkich obecnych, nowych radców prawnych i wykonaniu pamiątkowych zdjęć z jej podpisania oraz zdjęć z Dziekanem Rady i Wicedziekan Rady ds. Aplikacji, nadszedł czas na wystąpienie przedstawiciela osób ślubujących.

Mec. Kamil Durnaś – w imieniu ślubującego rocznika – złożył podziękowania

Fot. OIRP we Wrocławiu

władzom OIRP we Wrocławiu obecnej i poprzedniej kadencji, kadrze dydaktycznej oraz pracownikom administracji OIRP, w tym pracownikom działu aplikacji, którzy wspierali ich w toku szkolenia. W swoim przemówieniu nawiązał do wielu kwestii, z którymi aplikanci, a obecnie radcy prawni, mogli się utożsamić. Od trudów i wyzwań trzyletniej aplikacji, przez koszty poniesione w toku nauki, po stres

związany z egzaminem zawodowym. Przypomniał, że w momencie zakończenia egzaminu, jak i w momencie otrzymania wyników dominowało uczucie ulgi i dopiero ślubowanie było dla wielu momentem już nie tylko ulgi, ale przede wszystkim radości. Zadał pytanie, czy było warto, mając na uwadze, jak trudnym i czasochłonnym wyzwaniem była przygoda z rozpoczęciem aplikacji. Odpowiedź mec. Durnasia, i z pewnością wielu z nowowyślubowanych, była twierdząca, a to w szczególności ze względu na ludzi poznanych w trakcie aplikacji, zawarte przyjaźnie, koleżeństwo, które wzmacniało nas w trudnych chwilach i cieszyło podczas wspólnych celebracji sukcesów, a w przyszłości pozwoli na wzajemne wsparcie na dalszych etapach rozwoju zawodowego.

Na zakończenie uroczystości głos zabrał Dziekan Tomasz Scheffler, wyprowadzono sztandar Krajowej Izby Radców Prawnych, a wszyscy obecni zostali zaproszeni do wykonania wspólnego, pamiątkowego zdjęcia. ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Sylwetka Aplikanta – Małgorzata Głowacka

r. pr. **Milena Szostak-Kaluska**

Małgorzata Głowacka – aplikantka II roku aplikacji radcowskiej i Członek stałej Komisji do spraw współpracy z samorządami i instytucjami przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych we Wrocławiu. Absolwentka kierunku prawo na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Tytuł magistra zdobyła broniąc artykuł naukowy o niekonstytucyjności rozwiązań przyjętych w nowej na tamten czas, Ustawie o zakazie handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, który wydało wydawnictwo Wolters Kluwer i którego tezy są dostępne w serwisie informacji prawnej LEX.

Już w czasie studiów, wraz z kolegami z roku, odbudowała Naukowe Koło Prawa Publicznego, którego następnie została Członkiem Zarządu, a które to koło stanowiło formalną bazę do prowadzonych przez jego członków badań naukowych z zakresu publicznego prawa gospodarczego i prawa administracyjnego.

Obecnie pracuje jako Associate w międzynarodowej kancelarii prawnej z grupy JP Weber jako członek Real Estate Team. Zajmuje się doradztwem prawnym dla dużych zagranicznych przedsiębiorców, które świadczy w języku polskim, angielskim i niemieckim. W zakresie swojej

Fot. Archiwum prywatne

działalności zajmuje się głównie inwestycjami bezpośrednimi opartymi o PZP, prawem handlowym oraz projektami energetycznymi oraz opartymi o OZE. Jest także autorką publikacji prasowych.

Tytuł muzyka instrumentalisty – pianisty obroniła dwoma recitalami fortepianowymi, kończąc II stopień Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu w klasie fortepianu dr Bogusławy Porębskiej.

Łącząc naukę i powyższe, uprawiała wyczynowo sportowy taniec towarzyski przez ponad 10 lat, gdzie przez ten czas zdobywała tytuły w ramach zrzeczenia w dolnośląskim Okręgu Polskiego Towarzystwa Tanecznego. ●

O doskonaleniu zawodowym w kilku liczbach – czyli podsumowanie pracy Centrum Doskonalenia Zawodowego w pierwszym półroczu 2021 roku

r. pr. **Joanna Zimoń-Frankiewicz**

r. pr. **Michał Pyrz**

Pprzed nami blisko rok od powstania Centrum Doskonalenia Zawodowego w naszej Izbie, dlatego w poniższym tekście chcielibyśmy przybliżyć czytelnikom „Przeglądu” najważniejsze informacje związane z przebiegiem pierwszego półrocza nowego cyklu szkoleniowego 2021–2023.

W tym czasie Centrum Doskonalenia Zawodowego zorganizowało lub współorganizowało 32 wydarzenia o charakterze szkoleniowym dla wszystkich członków naszego samorządu. Celowo użyliśmy słowa „wydarzenia”, ponieważ w liczbie tej mieszczą się zarówno 23 szkolenia (webinary), 5 seminariów funkcjonujących w ramach sekcji praktyków prawa, 2 konferencje naukowe oraz 2 zajęcia warsztatowe – za udział w powyższych wydarzeniach członkowie samorządu radcowskiego otrzymywali punkty szkoleniowe.

We wspomnianych wydarzeniach wzięło udział przeszło 4700 radców prawnych (!!!).

Ta liczba to dla nas największe podziękowanie ze strony naszych Koleżanek i Kolegów, gdyż jest to najlepszy wynik od początku prowadzenia tego rodzaju statystyk. W trakcie 96 godzin szkoleniowych rekordzista z naszej Izby zdobył 190 punktów szkoleniowych, przy czym nadmieniamy, że dla zaliczenia trzyletniego cyklu szkoleniowego należy uzyskać 40 punktów. Oznacza to, że korzystał z jeszcze innych ofert doskonalenia zawodowego, albowiem we wzmiankowanym okresie, było możliwych do zdobycia 186 punktów. Pozostając przy tym temacie, oprócz rekordzisty naszą uwagę zwróciła także liczba 178 radców prawnych, którzy w minionym półroczu wypełnili obowiązek zawodowy, przekraczając wymagane 40 punktów szkoleniowych.

Przy pracy nad realizacją obowiązku doskonalenia zawodowego członków Centrum Doskonalenia Zawodowego wspierali niezawodni prowadzący. W trakcie szkoleń, warsztatów, czy seminariów

IV CYKL DOSKONALENIA ZAWODOWEGO
W OIRP WE WROCŁAWIU

Fot. OIRP we Wrocławiu

do współpracy zostało zaproszonych 27 prelegentów. Przeanalizowaliśmy przeszło 300 wypełnionych ankiet ewaluacyjnych, z których wypływa jeden wniosek, że nasi wykładowcy dali się poznać jako profesjonalści w swoich dziedzinach. Największym zainteresowaniem cieszyły się, jak zwykle, szkolenia z zakresu procedury cywilnej, gdzie średnia liczba uczestników oscylowała wokół 400 osób. Z kolei średnia liczba uczestników podczas webinarium wynosiła 230.

Tyle o przeszłości! Korzystając z okazji chcielibyśmy Państwa zaprosić do zapoznania się z nową ofertą doskonalenia zawodowego na ostatni kwartał 2021 roku, która jest już dostępna na stronie www naszej Izby.

W nadchodzącym czasie czeka nas kilkanaście bardzo ciekawych wydarzeń związanych z doskonaleniem zawodowym

radców prawnych, w tym od dawna wyckekiwane szkolenia wyjazdowe, zarówno krajowe, jak i zagraniczne. Mamy nadzieję, że w naszym rozkładzie na stałe zagoszczą webinaria z procedury karnej oraz tzw. umiejętności miękkich.

W ramach seminariów radcowskich, funkcjonujących przy sekcjach praktyków prawa, poruszymy kilka istotnych zagadnień związanych z tematyką danej sekcji, tj. zmierzmy się z perspektywą podatkową według „nowego ładu”, zajmiemy się tematyką zadośćuczynienia oraz problematyką zbiorowych praw pacjentów. Przed nami również I Wrocławskie Seminarium Cywilnoprocesowe pt. „Postępowanie dowodowe i realizacja prawa do dowodu w postępowaniu cywilnym”. Konferencja odbędzie się w dniu 15 października 2021 roku.

Do usłyszenia i zobaczenia na szkoleniach! ●

Szkolenie z zakresu nowego PZP dla radców prawnych i adwokatów

apl. radc. **Małgorzata Głowacka**

10.08 | SZKOLENIE ONLINE

Prawo zamówień publicznych dla radców prawnych i adwokatów

-10% KĄBATU dla członków OIRP Wrocław

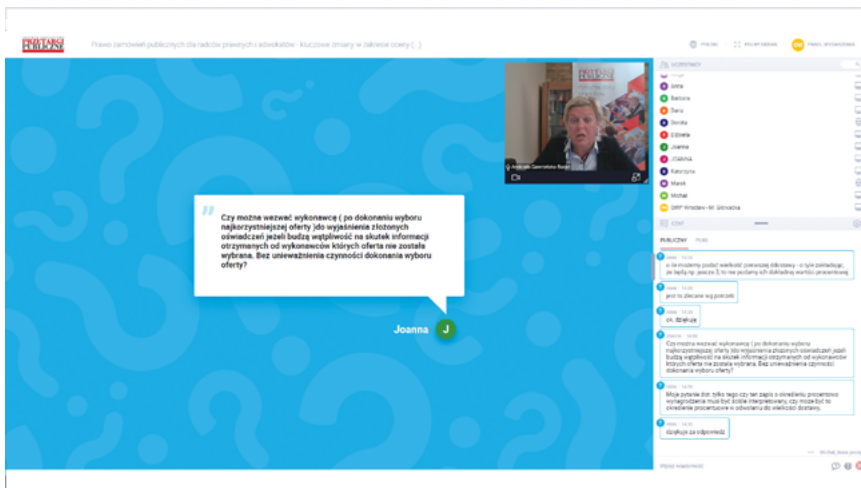
CENTRUM SZKOLENIOWE PRZETARGI PUBLICZNE

W dniu 10.08.2021 r. odbyło się szkolenie pn. „Prawo zamówień publicznych dla radców prawnych i adwokatów” organizowane przez miesięcznik Przetargi Publiczne. Wydarzenie to było jednym z należących do cyklu szkoleń dedykowanych m.in. członkom naszego wrocławskiego samorządu, których udział w tych szkoleniach, w wyniku porozumienia zawartego przez Okręgową Izbę Radców Prawnych we Wrocławiu z Wydawnictwem Presscom, odbywał się na korzystnych warunkach cenowych.

Z uwagi na w dalszym ciągu obecną sytuację związaną z pandemią COVID-19, szkolenie odbyło się w formie zdalnej, w postaci webinaru na dedykowanej platformie internetowej i trwało około 6 godzin.

Wirtualne spotkanie rozpoczął moderator reprezentujący organizatora – Pan Tomasz Pachucki, który zapoznał uczestników z harmonogramem szkolenia oraz technicznymi zasadami partycypacji w tego rodzaju szkoleniu. W dalszej kolejności głos już do końca spotkania zabrała

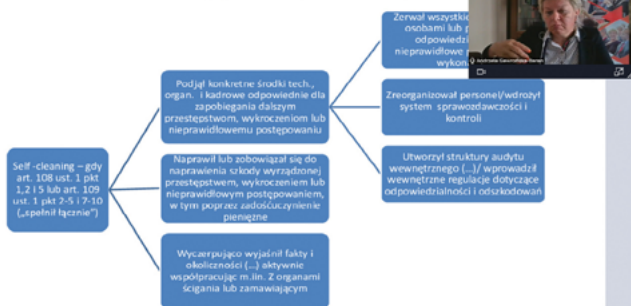

prowadząca szkolenie r. pr. dr Andrzej Gawrońska-Baran – była Wiceprezes Urzędu Zamówień Publicznych, wieloletnia dyrektorka departamentu zamówień publicznych w dużej instytucji występującej w charakterze Zamawiającego, a także autorka licznych publikacji z zakresu prawa zamówień publicznych. Z całą pewnością można powiedzieć, że ten imponujący dorobek Pani mec. Gawrońskiej-Baran bardzo przydał się przy analizie zarówno zagadnień, którym poświęcono to szkolenie, jak i wyjętych prosto z praktyki pytań uczestników. Z uwagi na to, że od ponad pół roku obowiązuje nowe Prawo Zamówień Publicznych, na opisywanym spotkaniu omawiano przede wszystkim zagadnienia takie jak specyfika wybranych definicji w nowym PZP; zasady pisemności, jawności i komunikacji zamawiającego z wykonawcami; zamówienia w procedurze „krajowej” o wartości mniejszej od progów unijnych; zmiany w ramach oceny podmiotowej wykonawców; warunki udziału w postępowaniu, w tym w ramach konsorcjum; nowe reguły dotyczące przesłanek wykluczenia wykonawcy;

podmiotowe środki dowodowe w zamówieniach o wartości mniejszej i większej od progów unijnych; zakres zmian dotyczących składania ofert; nowe przesłanki odrzucenia oferty; nowe wymagania w zakresie obligatoryjnych klauzul waloryzacyjnych czy klauzule niedozwolone w umowie. Podczas szkolenia Prowadząca starała się uwypuklić pewne problemy na konkretnych stanach faktycznych, co z pewnością należy uznać za bardzo trafne rozwiązanie.

Pierwsza myśl, jaka nasuwa się po tym szkoleniu, jest taka, że im więcej rozumiemy, tym więcej mamy wątpliwości. To, na co wielokrotnie zwracała uwagę mec. Gawrońska-Baran to to, że Prawo zamówień publicznych to materia niezwykle zdradliwa i wymagająca nie tylko doświadczenia, ale i ogromnej precyzji. Podczas analizy poszczególnych przepisów oraz zestawienia ich brzmienia z brzmieniem uprzednio obowiązującym, można było uświadomić sobie, jak ogromne znaczenie mają określenia, które – wbrew pozorom – nawet prawnikom wydają się nie mieć większego

Procedura self-cleaning przez wykonawcę – art. 109 ust. 1 pkt 2-5 i 7-10

znaczenia. Mówiąc poniekąd kolokwialnie, Prowadząca szkolenie otworzyła uczestnikom oczy na ogrom zagadnień z zakresu prawa zamówień publicznych, które pozornie nieistotne, okazują się być czasem kluczowe i przesądzające o wyniku postępowania. Wspomnienie dorobku i dotychczasowej kariery zawodowej mec. Gawrońskiej – Baran nie było przypadkowe, ponieważ to właśnie doświadczenie było niezwykle istotne i pomocne w przedstawianiu i wyjaśnianiu poszczególnych zagadnień będących przedmiotem wykładu. Rzucenie światła na zagadnienia, na które zdecydowanie inaczej patrzy podmiot Zamawiający, a inaczej Wykonawca, bądź Krajowa Izba Odwoławcza to jeden z najlepszych elementów metodyki, jaką przyjęła Prowadząca. Równie ciekawym spostrzeżeniem, jakie można wynieść z tego szkolenia, to wyżej wskazany, diametralnie różny punkt widzenia uczestników na zagadnienia, które były poddane wątpliwościom, bądź głębszej analizie. Jak wspomniano, szkolenie było dedykowane dla radców prawnych i adwokatów świadczących usługi prawne

w procesach udzielania zamówień publicznych – zarówno po stronie Zamawiającego, jak i Wykonawcy. Jak się okazało podczas prowadzonej cały czas dyskusji pomiędzy uczestnikami a prowadzącą, każdy z nas interpretował poszczególne kwestie w odmienny, charakterystyczny i korzystny dla danej strony postępowania sposób. Z całą pewnością można określić to bardzo ciekawym i ubogającym doświadczeniem, które pozwoliło nam spojrzeć oraz zrozumieć punkt widzenia drugiej strony.

Szkolenie celowo odbyło się w stosunkowo małej grupie, aby umożliwić każdemu wypowiedzieć lub zadanie pytania, które spotkało się z wyczerpującą i merytoryczną odpowiedzią. Z tak pozytywną refleksją, która towarzyszy nam po zakończeniu szkolenia, można śmiało stwierdzić, że jest duże zapotrzebowanie na tego typu warsztaty. Nie pozostaje nam nic innego, jak życzyć sobie i innym przedsięwzięciu w tak dobrze przygotowanych przedsięwzięciach i zasugerować organizatorom przygotowanie kolejnych. ●

O przekładzie prawniczym na przykładzie „from time to time”

r. pr. **Izabela Konopacka** (mgr filologii angielskiej)

Specyfika prawniczego języka angielskiego polega na tym, że słowa powszechnie znane w języku angielskim przybierają całkowicie odmienne znaczenie w języku prawniczym (i tak np. słowo „rule” w prawniczym języku angielskim oznacza „orzec”, wyrażenie „prefer charges” – „postawić

zarzuty”, a kolokację: „perform a contract” należy tłumaczyć jako „wykonywać umowę”).

Stąd w przekładzie prawniczym świetnie sprawdza się zasada, którą podzieliła kiedyś jedna z najbardziej znanych polskich tłumaczek – profesor Elżbieta Tabakowska.

Fot. Free-Photos – Pixabay.com

Fot. Natalia Kogut – Pixabay.com

Otóż podczas pracy nad przekładem, kiedy nie zna się danego terminu, należy oczywiście sprawdzić go w słowniku, zaś gdy termin jest nam znany – należy sprawdzić go dwukrotnie.

O tym, jak słuszna jest to zasada, możemy przekonać się właśnie na przykładzie tłumaczenia wyrażenia „from time to time” występującego często w języku umów. Wyrażenie to w dosłownym tłumaczeniu oznacza „od czasu do czasu”. W umowach tymczasem – śmiało można zaryzykować to stwierdzenie – „from time to time” prawie nigdy nie pełni funkcji małego precyzyjnego okolicznika czasu („od czasu do czasu”), ale częściej używane jest w celu podkreślenia właśnie powtarzalności czynności.

A zatem jak należy, o ile w ogóle, je tłumaczyć?

Propozycji tłumaczenia tego wyrażenia, w kontekście przekładu prawniczego, jest kilka, w tym np.: „**każdocześnie**”, „**obecnie i w przyszłości**”, „**w dowolnym**

terminie i wielokrotnie” czy też „**okresowo**”.

Angielskimi odpowiednikami wyrażenia „from time to time” w umowach byłyby więc wyrażenia: „**on one or more occasions**” lub „**any time**”.

W przekładzie umów angielskich na język polski najczęściej jednak tłumaczenie tego wyrażenia należałoby pominąć, a jedynie zastosować czasownik w odpowiedniej formie gramatycznej, wskazując, że dana czynność jest powtarzalna, a nie jednorazowa.

I tak zapis umowny:

„The software will be developed in accordance with the specification which may be modified from time to time.”

należałoby przetłumaczyć w następujący sposób:

„Oprogramowanie zostanie stworzone zgodnie ze specyfikacją, która to specyfikacja może być zmieniana.”

A nie powinno się owego zapisu tłumaczyć jako „może być zmieniona”, co oznaczałoby, iż specyfikacja może ulec zmianie tylko raz i nie byłoby zgodne z intencją autora.

Problem tłumaczenia tego sformułowania może jednak powoli tracić na aktualności. Zgodnie z najnowszymi trendami sporządzania umów w języku angielskim¹ w zapisach umownych należy, w przypadku powtarzalności czynności, stosować wyrażenie: „on one or more occasions” zamiast niejednoznacznej frazy „from time to time”. ●

¹ Kenneth A. Adams, *A Manual of Style for Contract Drafting*, 4th ed., s. 257.

Przyszłość zawodów prawniczych w erze sztucznej inteligencji – czy jest czego się bać?

Sprawozdanie z webinarium International Association of Lawyers „The Future of the Legal Profession in the Age of AI”

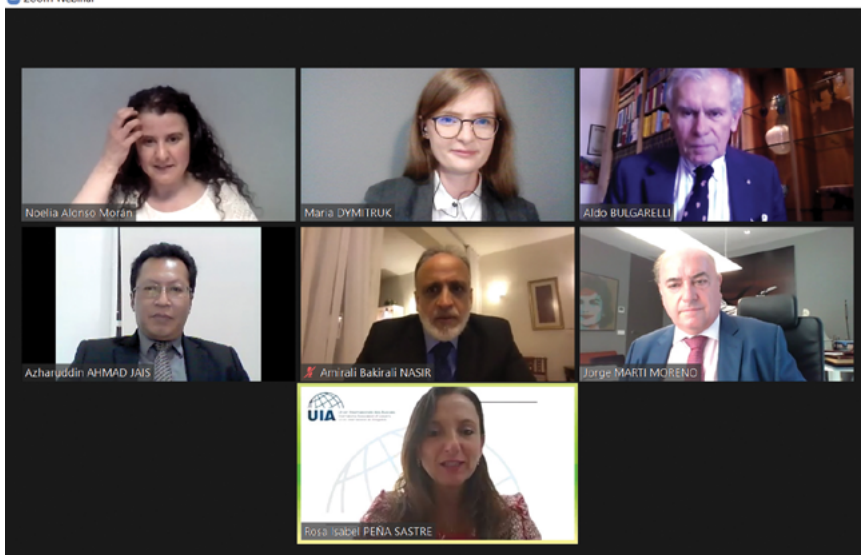
r. pr. **Maria Dymitruk**

Czy sztuczna inteligencja jest zagrożeniem dla zawodów prawniczych? Jak przeobraża się nasza praca w obliczu zmian technologicznych? Jakie zmiany powinny przejść kancelarie prawne, aby prawidłowo korzystać z narzędzi sztucznej inteligencji?

Na te i inne pytania odpowiadali prelegenci webinarium *International Association of Lawyers* (UIA) „The Future of the Legal Profession in the Age of AI”, które miało miejsce (niestety jedynie zdalnie) 7 lipca 2021 r. Wydarzenie poświęcone przyszłości zawodów prawniczych, w dobie sztucznej inteligencji, odbyło się w specjalnej formule „UIA Capsule for Bar Leaders”, a czynny udział w nim wzięli: Amirali Nasir – wiceprezydent *Law Society of Hong Kong*, Maria Dymitruk, która reprezentowała Krajową Izbę Radców Prawnych, oraz Azharuddin Ahman – reprezentant

Malaysian Bar Association/Majlis Peguam Bar Council. Spotkanie otworzyli prezydent UIA – Jorge Martí Moreno oraz Rosa Isabel Peña Sastre, zastępując Eugenię Gay Rosell (*Director, UIA Collective Members*). Wystąpienia prelegentów moderował Aldo Bulgarelli (*Director, UIA Collective Members*).

Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawników, UIA (ang. *International Association of Lawyers*, fr. *Union Internationale des Avocats*, hiszp. *Unión Internacional de Abogados*) zostało powołane do życia w 1927 i obecnie posiada członków w 110 krajach świata. Tak szeroka reprezentacja geograficzna czyni UIA organizacją globalną, mającą na celu ułatwianie rozwoju zawodowego prawnikom z całego świata, stymulowanie międzynarodowego networkingu oraz transnarodową promocję rządów prawa. Wielokulturowy charakter organizacji ułatwia wymianę doświadczeń

zawodowych pomiędzy reprezentantami wielu krajów, poszerzając perspektywę dokonywanych analiz. Członkiem UIA pozostaje m.in. Krajowa Izba Radców Prawnych.

Referaty gości, zaproszonych przez organizatorów na webinarium „The Future of the Legal Profession in the Age of AI”, skupiały się wokół problematyki sztucznej inteligencji w zawodzie prawnika, która z jednej strony umożliwiła kancelariom prawnym oferowanie lepszej jakości usług prawnych oraz zapewniła zdobywanie przewagi konkurencyjnej dzięki wzmożonej wydajności, a z drugiej strony uzasadnione obawy dotyczące wpływu sztucznej inteligencji na nasz zawód i jego standardy etyczne. Amirali Nasir przedstawił doświadczenia prawników z Hong Kongu, w którym rzeczywistość prawna funkcjonuje w dwóch płaszczyznach językowych: chińskiej i angielskiej. Opowiedział również o inicjatywach, jakie na styku prawa i nowych technologii podejmowane

są przez tamtejszy samorząd zawodowy. Maria Dymitruk omówiła zagrożenia związane z podziałem rynku prawnego pomiędzy tradycyjnych prawników i alternatywnych dostawców usług prawnych (biznes technologiczny), a także zaprezentowała polskie i europejskie podejście do wyzwań, jakie w związku z tym stoją przed środowiskiem prawniczym. Azharuddin Ahman przedstawił perspektywę malezyjską, prezentując sposoby wykorzystania AI w pracy prawników oraz wyzwania regulacyjne związane z tą tematyką.

Wystąpienia prelegentów spotkały się z żywym zainteresowaniem uczestników również z innych jurysdykcji, którzy zadawali pytania o różnice w podejściach do analizowanych problemów z perspektywy azjatyckiej, europejskiej czy amerykańskiej. Cieszyć powinno, że w globalnej dyskusji na temat transformacji zawodów prawniczych polski głos jest słyszalny i postrzegany jako istotny. •

Work smart not hard – jak technologia może ułatwić pracę prawnika?

Sprawozdanie z Legal Hackathonu 2021

Apl. Anna Rzepnicka

W dniach 18–21 czerwca 2021 r. odbył się Legal Hackathon – organizowany przez Wolters Kluwer – w którym to wydarzeniu miałam przyjemność brać udział, a nawet zdobyć, wraz z zespołem IP Risk, nagrodę główną! Był to trzeci rok z rzędu, w którym członkowie wrocławskiej Izby znaleźli się w zwycięskim składzie, więc już na wstępie zachęcam do udziału w kolejnych edycjach, zarówno radców jak i aplikantów naszego samorządu.

Samo wydarzenie jest swego rodzaju maratonem programowania czy też tworzenia koncepcji rozwiązań technologicznych, mających na celu ułatwić pracę związaną z szeroko pojętymi usługami prawnymi. Są to propozycje narzędzi zarówno dla prawników, jak i dla osób korzystających z usług prawnych. W tegorocznej edycji brało udział jedenaście drużyn, a wśród zaproponowanych rozwiązań znalazły się m.in. propozycje chatbota, który pomoże „każdej osobie w rozwiązaniu jej problemu prawnego, np. co zrobić z mandatem”, narzędzie do analizy operacji towarzyszących tworzeniu start-upów, czy rozwiązanie oparte na sztucznej

inteligencji, służące do oceny uzasadnionego interesu w przetwarzaniu danych...

W tym roku, po raz pierwszy, impreza odbyła się w wersji online na przygotowanej specjalnie w tym celu platformie Gridaly. Dla mnie był to pierwszy hackathon, zatem nie mogę w żaden sposób odnieść się do oceny takiej formy organizacji, choć intuicyjnie myślę, że impreza sporo traci na braku interakcji „na żywo” pomiędzy uczestnikami i mentorami, a platforma, mimo wszystko, nie zastąpi dyskusji i wymiany zdań przy przysłowiowym jednym stole. W szczególności, że na Legal Hackathonie wszystko dzieje się naprawdę szybko.

Pierwszy dzień imprezy rozpoczął się od prezentacji wydarzenia, zapoznania się z platformą, założenia profili przez uczestników, na podstawie których mogli oni dobierać się w zespoły w zależności od swoich kompetencji i oczekiwań co do projektu. Właściwie najtrudniejszą kwestią okazało się formowanie zespołów. Większość uczestników nie знаła się wcześniej, nie mogła też poznać się na żywo, więc poszukiwania projektu bądź chętnych do już założonego (jeśli ktoś

Od lewej: członkowie zwycięskiej drużyny Legal Hackathonu 2021 „IP Risk”: Karol Augustyn, Anna Rzepnicka, Dominika Królik, Grzegorz Lebedowicz, Aleksandra Powichrowska, Lidia Monika Szczesna, Klaudia Karwowska; fot. Archiwum prywatne

przyszedł z gotowym pomysłem) mogły trwać nawet kilka godzin. Wiele zespołów uformowało się dopiero kolejnego dnia i na ustalenie samego pomysłu oraz jego realizację zostawało *de facto* kilkanaście godzin, co było – jak w przypadku naszego zespołu – nie lada wyzwaniem.

Po uformowaniu się zespołów odbywały się ich prezentacje, spotkania online z mentorami, wśród których w tym roku znalazł się także członek naszej Izby – Bartosz Frydel (lider zwycięskiej drużyny w Legal Hackathon 2020) oraz prelekcje m.in. z Michałem Jaworskim – członkiem zarządu Microsoft sp. z o.o. na temat przyszłości usług chmurowych czy podstawy udanej prezentacji biznesowej z Tristaniem Tesarem, ale przede wszystkim, trwała nieustanna zespołowa praca nad projektem w „wirtualnym” pokoju.

Finał przypadł na niedzielę i, pomimo że każdy uczestnik znajdował przed monitorem we własnym mieszkaniu, to był to naprawdę dla wszystkich emocjonujący moment.

Sędziowie przy ocenie zwracali uwagę przede wszystkim na trzy aspekty:

- » Użytkownik – Czy opracowane rozwiązanie dobrze opisuje docelowego użytkownika i jego potrzeby? (wywiady, zwroty akcji...)
- » Projekt i wdrożenie – Jak dobrze zaprojektowane jest rozwiązanie? Jak dobrze zespół wykonał projekt? (prototyp, wizualizacja, makiety, swot...)

I ostatnia, choć w mojej ocenie, najtrudniejsza i najważniejsza perspektywa projektu:

- » Modele biznesowe – Jak realny jest model biznesowy? (skalowalność, rynek docelowy, analiza konkurencji,

model sprzedażowy pierwszych 100 klientów...).

Zwycięska drużyna IP Risk, której byłam częścią, zaproponowała rozwiązanie – o takiej samej nazwie – służące do analizy postanowień umownych związanych z własnością intelektualną pod kątem występujących w nich potencjalnych ryzyk. Hasłem naszego projektu jest tytułowe – work smart not hard. W założeniu projekt miałby być oferowany w formie platformy webowej (model SaaS) oraz przy wykorzystaniu narzędzi uczenia maszynowego.

Jeden z jurorów, Marcin Kleina, powiedział, że jury wybrało projekt IP Risk, „bo po pierwsze, został bardzo dobrze zaprezentowany. Zespoły mają tylko pięć minut na przedstawienie projektu, a potem pięć minut na odpowiedzi na pytania jury. Po drugie, w piątek projekt był jeszcze na dużym poziomie ogólności i w krótkim czasie wykonano bardzo dużo pracy”. Od ostatecznego wyklarowania się pomysłu do finału mieliśmy faktycznie około doby. Nasz zespół był mocno interdyscyplinarny. IP Risk tworzyli prawnicy, full stack developer, UX Designer i osoba związana z marketingiem. Naszemu programiście udało się stworzyć działający prototyp aplikacji, co niewątpliwie dało nam sporo punktów przy ostatecznej ocenie.

Z uwagi na to, że projekt powstał w niesamowicie krótkim czasie, pomimo naprawdę dobrej prezentacji na finale i sporej pracy, którą wykonaliśmy – do końca trudno było nam uwierzyć w zdobycie I miejsca.

Ogłoszenie wyników było dla nas oczywiście najprzyjemniejszą częścią i pomimo że wszystko działo się online – radość była ogromna. Kilka dni po wydarzeniu (z uwagi na to, że jesteśmy z różnych miast) udało nam się spotkać i świętować sukces. Dla większości osób w zespole było to pierwsze spotkanie na żywo.

Dla mnie wydarzenie było świetną przygodą, w szczególności że własność intelektualna jest dziedziną szczególnie bliską mojemu sercu. Jestem naprawdę dumna z naszego projektu, ale też pełna podziwu dla pozostałych drużyn. Myślę, że na płaszczyźnie nowych technologii w naszej branży jest ciągle sporo miejsca do zagospodarowania.

Kończąc, raz jeszcze zachęcam wszystkich do udziału w kolejnej edycji. Hackathon to przede wszystkim super zabawa dla osób, które są kreatywne, lubią się uczyć, poznawać ludzi, a jednocześnie dostrzegają problemy rynku i mają intuicję co do rozwiązań, mogących te luki wypełnić. Nie trzeba mieć tu ogromnej wiedzy z programowania czy być specjalistą z zakresu nowych technologii, tak naprawdę wystarczy mieć otwartą głowę i motywację do tworzenia 😊. W zespole, poza najbardziej pożądanym w tego typu imprezie programistą i naturalnie siłą rzeczy prawnikiem – przydaje się osoba ze zdolnościami z zakresu marketingu, reklamy, grafiki, designu, sprzedaży... jak też po prostu każdy, kto czuje, że chciałby coś zmienić w naszej branży i ma na to konkretny pomysł. ●

ANNA RZEPNICKA

Aplikantka radcowska, prawnik i historyk sztuki; na co dzień pracuje jako in-house lawyer w Spółce z branży architektonicznej, prowadzi bloga z zakresu własności intelektualnej owiblog.pl.

Zaproszenie na Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych

r. pr. **Maria Dymitruk**

Pandemia COVID-19 przez długi czas nie pozwalała nam podejmować tak szerokiej skali aktywności z zakresu współpracy międzynarodowej jak w poprzednich latach. Rok 2020, z oczywistych względów, był również wyjątkowo ubogi w międzynarodowe konferencje branżowe.

Z powodu obowiązujących w zeszłym roku obostrzeń, zmuszeni byliśmy zrezygnować z organizacji kontynuacji Międzynarodowego Forum Kancelarii Prawnych, którego pierwsza edycja odbyła się 20 września 2019 r. w Hotelu Mercure Wrocław. Tym bardziej cieszy nas fakt, że w 2021 r. powracamy do idei organizacji wydarzenia branżowego, podczas którego wybitni przedstawiciele nauki i praktyki prawa z całej Europy wymieniają się z członkami naszego samorządu wiedzą i doświadczeniem zawodowym.

Tegoroczna edycja Międzynarodowego Forum Kancelarii Prawnych odbędzie się w dniach 3–4 grudnia 2021 r. Rozszerzenie czasu trwania wydarzenia na dwa dni spowodowane jest zarówno rozwojem wydarzenia, jak i chęcią zapewnienia wszystkim uczestnikom możliwości wzięcia udziału w możliwie wielu wykładach i warsztatach, będących elementami programu

Forum. Tegoroczna edycja Forum poświęcona będzie dwóm tematom przewodnim: algorytmom i prawom człowieka oraz międzynarodowemu biznesowi.

Podczas obydwu dni konferencji czolowi specjaliści europejscy z zakresu prawa nowych technologii (ze szczególnym uwzględnieniem sztucznej inteligencji) oraz wybitni praktycy z wielu jurysdykcji przeprowadzą szereg prelekcji i warsztatów przybliżających nie tylko futurystyczne wizje rozwoju technologii, ale przede wszystkim dostarczających fachowej wiedzy na tematy rodzące (i słusznie!) coraz większe zainteresowanie wśród prawników. Panel „International Business” ma natomiast na celu pomoc naszym członkom samorządu w stawieniu czoła zagadnieniom transgranicznej obsługi podmiotów gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem wyzwań regulacyjnych stawianych przez ustawodawcę unijnego. Będzie on wypełniony warsztatami prowadzonymi przez uznanych praktyków, a główny akcent położony w nich zostanie na praktyczne przeszkolenie uczestników.

Mamy nadzieję, że druga edycja Międzynarodowego Forum Kancelarii Prawnych będzie mogła odbyć się w formule stacjonarnej. Jako organizatorzy bierzemy

jednak pod uwagę możliwość zaostrezenia obostrzeń pandemicznych w związku z czwartą falą koronawirusa. Nie jest więc wykluczone, że konferencja odbędzie się w formule hybrydowej lub zdalnej. Szczegóły dotyczące sposobu wzięcia udziału w Forum zostaną Państwu przekazane wkrótce.

Zapisy na Forum ruszą już niedługo! O ich uruchomieniu powiadomimy Państwa niezwłocznie. Jednocześnie serdecznie zachęcamy do śledzenia aktywności Komisji ds. Współpracy z Zagranicą na mediach społecznościowych (tj. Facebook¹

i LinkedIn²), gdzie będziemy na bieżąco informować o szczegółach wydarzenia.

Ufamy, że druga edycja Międzynarodowego Forum Kancelarii Prawnych co najmniej dorówna wysokiemu poziomowi merytorycznemu pierwszej edycji, kiedy to spłynęły do nas liczne podziękowania oraz słowa uznania od prelegentów oraz przybyłych gości, którzy docenili wysoki poziom paneli tematycznych oraz wyróżniającą się sprawność organizacji wydarzenia. Wierzmy, że Międzynarodowe Forum Kancelarii Prawnych na stałe wpisze się w kalendarz wydarzeń naszej Izby i doczeka się wielu kolejnych edycji. ●

¹ <https://www.facebook.com/Komisja-Zagraniczna-i-Komisja-ds-Nowych-Technologii-OIRP-we-Wroc%25%82awiu-2195992573984070>.

² <https://www.linkedin.com/in/komisja-nowych-technologii-i-komisja-zagraniczna-oirp-wroc-%25%82aw-021903202/>.

OKN „Usługi Cyfrowe. Bezpieczeństwo i odpowiedzialność”

Rafał Skibicki

W dniu 6.10.2021 r. serdecznie zapraszamy na coroczną konferencję poświęconą **prawu nowych technologii organizowaną wspólnie przez Okręgową Izbę Radców Prawnych we Wrocławiu oraz Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej działające na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.**

Tegoroczna edycja konferencji skupiać się będzie wokół aspektów prawnych usług cyfrowych ze szczególnym uwzględnieniem kwestii bezpieczeństwa i odpowiedzialności. Wzmocniona uwaga poświęcona zostanie zwłaszcza projektowanym przepisom Aktu o usługach cyfrowych, odpowiedzialności pośredników internetowych za naruszenie prawa autorskiego oraz cyberbezpieczeństwu.

W ramach konferencji odbędzie się również panel biznesowy, gdzie przedstawiciele największych podmiotów z polskiej branży e-commerce opowiedzą o podejściu tych podmiotów do zmian regulacyjnych. Jako prelegenci wystąpią wybitni znawcy polskiego oraz europejskiego prawa nowych technologii z kraju jak i z zagranicy.

Za udział w konferencji przysługuje **5 punktów szkoleniowych.**

Z uwagi na obowiązujące obostrzenia związane z pandemią COVID-19 konferencja planowana jest w **formule hybrydowej**: część uczestników będzie mogła wziąć udział w konferencji na żywo (s. 1D, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, ul. Uniwersytecka 7/10, 50–145 Wrocław), a część zdalnie. Aktualnie obowiązujące przepisy pozwalają nam na udostępnienie osiemdziesięciu miejsc stacjonarnych na konferencję.

Zapisy na konferencję odbywają się przez stronę OIRP we Wrocławiu. Uprzejmie prosimy, aby przy rejestracji na wydarzenie zaznaczyli Państwo, w jakiej formule chcą Państwo wziąć udział w konferencji: **stacjonarnie czy zdalnie.**

Jednocześnie zastrzegamy, że w przypadku zmiany obostrzeń pandemicznych możliwe pozostaje przeniesienie całej konferencji w sferę online, o czym będą Państwo informowani natychmiastowo.

Jeżeli jesteś fanem prawa nowych technologii, nie może Cię z nami zabraknąć 6 października! ●

Dzień Dziecka w wiosce indiańskiej Pocahontas!

r. pr. Sylwia Filińska

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniu 27 czerwca br. dzieci członków naszego radcowskiego samorządu świętowały w podwrocławskiej Wiosce Indiańskiej Pocahontas. Tegoroczne obchody Dnia Dziecka, w naszej Izbie, odbyły się pod hasłem „I ty możesz zostać Indianinem!”.

Wszyscy z utęsknieniem czekaliśmy na stopniowy powrót do normalności po

pandemii i pomimo obostrzeń sanitarnych, organizująca wydarzenie Komisja ds. Kultury, Integracji i Sportu, pod czujnym okiem przewodniczącej komisji mec. Sylwii Filińskiej, sprostała oczekiwaniom członków naszego samorządu.

Zabawa rozpoczęła się punktualnie o godz. 15. W wiosce indiańskiej Pocahontas stanęły tipi, a animatorzy zapoznali dzieci z kulturą Indian i zapewnili mnóstwo rozrywki.

Dzieci, razem z rodzicami, zostały przyjęte do szczeru indiańskiego poprzez wręczenie pierwszych piór i malowanie twarzy. Szamanek w swoim TIPI, w Wiosce Indiańskiej Pocahontas wprowadziły dzieci do świata Indian, opowiadając ich historie, zapoznając z obrzędami i rytuałami, a także opisując budowę i pochodzenie Tipi. Zwyczaje, tradycje i obrzędy indiańskie szczególnie działają na wyobraźnię dziecięcą i niosą pożyteczne wartości związane z umiejętnością życia w grupie.

Dzieci podzielone na grupy wiekowe zdobyły wiele sprawności indiańskich, a indiańskim zabawom nie było końca. Brały też udział w polowaniu na węże – konkurencji polegającej na tym, aby dwoma kijami uchwycić wijącego się węża i umieścić go w koszyku, w wyprawie do labiryntu, grze balonowej, przeciąganiu liny, łapaniu tygrysa, strzelaniu z łuku – treningu celności i koncentracji. Bawiły się, śpiewały, grały na bębnach i innych instrumentach, wybijając rytm podany przez Szamanek.

W trakcie zabaw rodzice i dzieci mogli posilić się pysznymi smakołykami przygotowanymi przez zamówiony catering. Wszystkim dopisywały dobre humory

Fot. OIRP we Wrocławiu

i uśmiech od ucha do ucha. Celem i założeniem wydarzenia było przede wszystkim zapewnienie radosnego i bezpiecznego wypoczynku.

Zabawa była wyśmienita, co możecie zobaczyć w naszej fotorelacji z wydarzenia.

Już teraz serdecznie zapraszamy na kolejne święto wszystkich dzieci! **Widzimy się już za rok** w Wiosce Indiańskiej Pocahontas! ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Kolorowy, niezwykle energetyczny i radosny – taki był tegoroczny Piknik radcowski!

r. pr. Sylwia Filińska

Fot. Artur Wojciechowski

Po długim czasie izolacji wszyscy z utęsknieniem czekaliśmy na wspólne świętowanie i spotkanie w piknikowym nastroju, czyli na Piknik radcowski! W dniu 3 lipca 2021 r., punktualnie o godz. 17, rozpoczęło się długo wyczekiwane celebrowanie naszego radcowskiego święta, przypadającego w dniu 6 lipca, a piknik radcowski odbył się tradycyjnie na terenie ogrodu naszej Izby.

Tegoroczna impreza wyróżniała się kolorowym, niezwykle energetycznym, radosnym i z pewnością na długo zapadającym gościom w pamięć, programem atrakcji.

Zgodnie z tradycją, w godzinach porannych odbył się IX Bieg o Puchar Dziekana OIRP we Wrocławiu, a w trakcie pikniku Dziekan Tomasz Scheffler wręczył laureatom biegu puchary. Laureatkami biegu w kategorii Kobiet zostały:

Fot. Artur Wojciechowski

1. Małgorzata Mikołajek,
2. Katarzyna Cierniewska,
3. Kinga Kępa.

Laureatami biegu w kategorii Mężczyzn zostali:

1. Paweł Behrendt,
2. Wojciech Zakrzewski,
3. Krzysztof Gąsiorowski.

Dziękujemy i gratulujemy wszystkim uczestnikom biegu, bo wszyscy byli po prostu świetni!

Piknik radcowski cieszył się dużą frekwencją. Swoją obecnością zaszczylili nas także zaproszeni goście, reprezentujący m.in. inne zawody prawnicze, a także przedstawiciele samorządowych władz Krajowej Izby Radców Prawnych.

Nie zabrakło pysznego jedzenia, dobrego humoru, muzyki i ciekawych spotkań. Jak w każdym ogrodzie, musiało znaleźć się także mała strefa relaksu z wygodnymi leżakami.

Wieczór uświetnił występ muzyki na żywo – zespołu Tropical Trio w składzie z Jose Torres artystą pochodzącym z Kuby, wirtuozem instrumentów perkusyjnych, od wielu lat zamieszkałym w Polsce oraz dwójką towarzyszących mu muzyków – wokalistą/gitarzystą Moises Bethencourt oraz trębaczem Jurkiem Skalskim. Występ trio był swoistą podróżą muzyczną

Fot. Artur Wojciechowski

Fot. Artur Wojciechowski

do korzeni muzyki latynoskiej. W repertuarze znalazły się utwory znane z kultury zarówno hiszpańskiej, jak i kubańskie szlagiery, znane i lubiane na całym świecie, które popularyzowały muzykę rodem z gorącej wyspy Kuby. Pomiędzy utworami Jose wprowadzał w ich tematykę,

opowiadał kubańskie anegdoty, wchodził w interakcję z gośćmi.

Koncerty w wykonaniu Jose Torres to niewątpliwie podróż do ciepłych krajów, do ulic Hawany, gdzie słońce oraz zapach kawy i cygar nie zostawia cienia wątpliwości, że jesteśmy w krainie radosnej muzyki, ciepła i beztroski. Jose Torres wystąpił również w roli Dj'a i za konsolą, do późnych godzin, zapewniał gorące imprezowe brzmienia.

Fot. Artur Wojciechowski

W trakcie Pikniku Fundacja „Radcowie Razem” zbierała środki finansowe na pomoc dla naszego chorego samorządowego Kolegi Oliwiera Lizaka.

W imieniu Komisji ds. Kultury, Integracji i Sportu dziękujemy wszystkim zaangażowanym w organizację tego wspaniałego, wpisanego już w naszą tradycję wydarzenia! Do zobaczenia za rok! ●

Rejs statkiem w stylu szalonych lat 80.!

r. pr. **Sylwia Filińska**

Za nami niezwyklej rejs po Odrze! Klimatyczny statek i gorące rytmy szalonych lat 80., grane przez naszego wspaniałego DJ'a przeniosły nas w niezwyklej podróż w czasie.

Michael Jackson, Madonna, Prince, David Bowie, A-ha, Europe, Wham, Roxette, Stevie Wonder, Duran Duran, Jennifer Rush, Tina Turner, Boy George, Kim Wilde... Możemy wymieniać tak bez końca! To artyści, których kojarzy niemal każdy! Twórcy ponadczasowych utworów lat 80. i całej „złotej dekady”, którą uwielbiamy!

W dniu 17 lipca 2021 r., punktualnie o godzinie 19, wyłynęliśmy pięknym statkiem „Goplana” z bulwaru Xawerego Duniowskiego (Hala Targowa). Kilkogodzinny rejs był doskonałą okazją do podziwiania pięknych widoków oraz odkrywania uroków Wrocławia, a wspólne biesiadowanie sprzyjało integracji.

Dopisała nam wspaniała wakacyjna pogoda, a rejs statkiem w stylu szalonych lat 80. dostarczył wszystkim uczestnikom niezapomnianych wrażeń!

Widzimy się za rok!

Nie pozostaje Nam nic innego jak powiedzieć: We are so excited, and we just can't hide it. •

Fot. OIRP we Wrocławiu

Huczne zakończenie wakacji czyli Friday at Babie Lato Partynice!

r. pr. **Sylwia Filińska**

Fot. OIRP we Wrocławiu

W dniu 20 sierpnia 2021 r. odbyła się jedna taka impreza integracyjna, czyli Friday at Babie Lato Partynice!

Huczne świętowanie zakończenia wakacji rozpoczęliśmy o godz. 19:00, w piknik barze „Babie Lato Partynice” – zupełnie nowym, pod wieloma względami, miejscu do relaksu we Wrocławiu, znajdującego

się w niezwykle zielonej i uroczej przestrzeni Toru Wyścigów Konnych!

Wydarzenie przypadło do gustu nie tylko stałym bywalcom samorządowych wydarzeń, ale zgromadziło licznie przybyłych aplikantów i aplikantki radcowskie. Na miejscu, na uczestników czekały piknikowe napitki, a także przepyszne przekąski z grilla.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Słońce, drinki, świetna muzyka, roztańczone, doborowe towarzystwo, piękne widoki – wszystko to sprawiło, że nasza impreza integracyjna nabrała wyjątkowego i niepowtarzalnego charakteru.

W trakcie wydarzenia iluzjonista wyczarował dla uczestników niezwykle ciekawy pokaz, pobudzający ciekawość i zmysły. Uczestnicy mieli okazję doświadczyć niecodziennych rzeczy. Elektryzujące emocje, świetna zabawa i humor, wkomponowany w każdy

numer, dostarczyły wszystkim rozrywkę na najwyższym poziomie.

Fantastyczna zabawa przy wakacyjnych, gorących dźwiękach granych przez DJ'a trwała aż do 3:00!

Komisja ds. Kultury, Integracji i Sportu nie ustaje w swoich działaniach. Szukujemy dla Was liczne interesujące wydarzenia integracyjne w sezonie jesień/zima. *Stay tuned!* ●

Fot. OIRP we Wrocławiu

Sprawozdanie z Warsztatu Antydyskryminacyjnego (10 lipca 2021 r.)

r. pr. **Dorota Seweryn-Stawarz**

W dniu 10 lipca 2020 r. na zaproszenie Komisji ds. Praw Człowieka i Praworządności OIRP we Wrocławiu radcowie, radczynie i aplikanci radcowscy z naszej Izby mieli okazję wziąć udział w warsztatach antydyskryminacyjnych pt. „Czym jest dyskryminacja – prawo i praktyka”.

Warsztaty są stosunkowo rzadką formą doskonalenia zawodowego radców prawnych, niemniej, są dziedziną prawa, w których praca warsztatowa, na konkretnych przykładach, polegająca na rozwiązywaniu na bieżąco przypadków i problemów w oparciu o posiadaną i zdobytą wiedzę, stanowi wartość dodaną szkolenia.

Prawo antydyskryminacyjne jest w centrum zainteresowania każdego prawnika, który specjalizuje się w obronie praw człowieka. Jest to dziedzina uznawana przez niektórych za „niszową”, niepozostającą w sferze zainteresowań wielu osób, okazała się jednak dla uczestników warsztatu wyzwaniem, a także – co zaskoczyło wielu – dziedziną, z którą w swojej pracy radcowskiej możemy zetknąć się coraz częściej.

Warsztaty zostały przygotowane i poprowadzone przez certyfikowane trenerki

antydyskryminacyjne, radczynię prawną Karolinę Kędziorek, prezeskę organizacji pozarządowej Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego, a także trenerkę Programu Human Rights Education for Legal Professionals Rady Europy Ewą Stoecker, psycholożkę, badaczkę, ekspertkę w obszarze edukacji na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy.

Głównym celem warsztatów było przekazanie wiedzy na temat tego, czym jest dyskryminacja, molestowanie seksualne, jakie są źródła tych zjawisk oraz jak skutecznie im przeciwdziałać. Ponadto dzięki warsztatom uczestnicy mogli zapoznać się z obowiązującymi przepisami prawa na temat dyskryminacji oraz nabyć umiejętności rozróżniania zjawisk dyskryminacji bezpośredniej, pośredniej, molestowania, molestowania seksualnego czy zachęcania do złamania zasady równego traktowania.

Podczas spotkania uczestnicy warsztatów otrzymali także wiedzę na temat najnowszych orzeczeń sądów polskich w tematyce antydyskryminacyjnej, a także przykłady dobrych praktyk odnośnie efektywnej prewencji, po to, by poszerzyć swoje umiejętności i aby nabyta wiedza, pozwoliła także zapobiegać zarzutom o stosowanie dyskryminacji oraz ułatwiła

Fot. OIRP we Wrocławiu

obronę w sytuacji pojawienia się nieuzasadnionych oskarżeń.

Poza przedstawieniem przez Trenerki obowiązujących regulacji prawnych dotyczących zjawiska dyskryminacji w Polsce, przeprowadzone zostały także wśród uczestników działania edukacyjne w postaci ćwiczeń warsztatowych, w zakresie źródeł zjawiska dyskryminacji. Pozwoliło to na refleksję na temat zjawisk takich jak: uprzedzenia, mikronierówności, stereotypy, poznanie mechanizmów prowadzących do wykluczenia i dyskryminacji (w tym molestowania), uwrażliwienia pełnomocników procesowych na problemy potencjalnego klienta, który jako przedstawiciel/ka grupy mniejszościowej doświadcza gorszego traktowania.

Mieszana forma szkolenia w postaci zarówno wykładu, jak i części interaktywnej, czyli warsztatów, w ocenie uczestników

była formą atrakcyjną, pozwalającą, zarówno na lepsze zrozumienie omawianych zjawisk, dzięki możliwości odwołania się do własnych doświadczeń, jak również na praktyczne sprawdzenie nabytej wiedzy prawnej poprzez pracę w zespołach i rozwiązywanie przypadków.

Tematyka była tak interesująca, że 8 godzin sobotniego szkolenia minęło bardzo szybko i pozostawiło niedosyt wiedzy i praktyki.

Z uwagi na pozytywny odbiór szkolenia, tak w zakresie jego tematyki, jak i formy warsztatów Komisja ds. Praw Człowieka i Praworządności zamierza kontynuować tego typu spotkania szkoleniowe, w mniejszych warsztatowych grupach, zachęcając radców prawnych i aplikantów radcowskich z naszej Izby do uczestnictwa w nich i kształtowania prawnych standardów antydyskryminacyjnych. ●

Sprawozdanie z Dnia Porad Prawnych organizowanego wspólnie przez Instytut Praw Migrantów oraz OIRP we Wrocławiu

r. pr. **Krystian Mularczyk**

W dniu 24 czerwca 2021 r. odbył się „Dzień Porad Prawnych” – projekt zorganizowany przez Instytut Praw Migrantów we współpracy z Okręgową Izbą Radców Prawnych we Wrocławiu. Wydarzeniu patronował Rzecznik Praw Obywatelskich, które uroczyste otworzyli Dziekan dr hab. Tomasz Scheffler i Wicedziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu Krystian Mularczyk oraz Kierownik Instytutu Praw Migrantów Bartłomiej Potocki i mecenas Katarzyna Sobańska-Laskowska.

Problem migracji ludzi towarzyszy nam od zarania dziejów i za każdym razem podkorywany jest innymi powodami – począwszy od spraw bezpieczeństwa, demografii i praw człowieka, po ubóstwo i zmiany klimatu. Przyczyny te można podzielić na pewnego rodzaju kategorie, tj. przyczyny społeczno-polityczne, demograficzne i ekonomiczne oraz środowiskowe. Osoby, którym starano się pomóc, to najczęściej ludzie borykający się w swoich krajach z ww. czynnikami demograficznymi

i ekonomicznymi, które zmusiły ich do emigracji. Migracja demograficzna i ekonomiczna jest związana ze standardami pracy, bezrobociem i ogólną kondycją gospodarki danego kraju. Czynniki przyciągające to m.in. wyższe płace, lepsze możliwości zatrudnienia, wyższy standard życia i możliwości edukacyjne. W ślad za badaniami i ustaleniami Międzynarodowej Organizacji Pracy ONZ, liczba pracowników migrujących, zdefiniowanych jako osoby migrujące w celu zatrudnienia, w 2017 r. wynosiła ok. 164 milionów na całym świecie i stanowiła prawie dwie trzecie migrantów międzynarodowych. Prawie 70% osób przebywało w krajach o wysokim dochodzie, 18,6% w krajach o wyższym średnim dochodzie, 10,1% w krajach o niższym średnim dochodzie i 3,4% w krajach o niskim dochodzie¹. Między innymi dlatego tak ważnym jest otwarte podejście i chęć pomocy tym wszystkim,

¹ *Przyczyny migracji: dlaczego ludzie migrują?*, <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/headlines/world/20200624ST081906/przyczyny-migracji-dlaczego-ludzie-migruja>.

Fot. OIRP we Wrocławiu

których sytuacja w kraju zmusiła do porzucenia dotychczasowego życia i konieczności odnalezienia się w zupełnie innej rzeczywistości, na którą składają się społeczeństwo, kultura oraz m.in. prawo. Aby móc skutecznie i sensownie pomóc obcokrajowcom, w pierwszej kolejności trzeba zrozumieć ich położenie. Tacy ludzie praktycznie z dnia na dzień, muszą przystosować się do obowiązujących w Polsce regulacji prawnych i administracyjnych, co jak sami wiemy z praktyki, przysparza problemów także nam. Podczas opisowanego wydarzenia, przedstawiciele Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu udzielali darmowych konsultacji prawnych dla cudzoziemców w sposób jak najbardziej przystępny, umożliwiając zrozumienie poruszanych zagadnień, rozwiązując ich problemy lub chociażby nakierowując na ich rozwiązanie. Podczas dnia porad poruszono wiele problemów, z jakimi borykali się ich beneficjenci, niemniej jednak problemy, które zdały się być najczęściej poruszane i z którym najczęściej zmagają się cudzoziemcy w trakcie pobytu w Polsce, to zagadnienia obejmujące takie sprawy jak legalizacja pobytu

w Polsce oraz praca. W czasie konsultacji pojawiały się też zagadnienia związane z zawieraniem związków małżeńskich, rozwodami, zawieraniem, trwaniem i wypowiedzaniem umów najmu, a także kwestie związane z szeroko rozumianym prowadzeniem działalności gospodarczej na terenie Polski.

Celem wydarzenia była odpowiedź na potrzeby migrantów, zmagających się na co dzień z problemami wynikającymi z nieznanymi polskiego prawa oraz barierą językową, dlatego też konsultacje prawne prowadzono w języku polskim oraz angielskim. Ponadto dla osób nieposługujących się żadnym z tych języków, ekspertów wspomagali tłumacze języka rosyjskiego oraz ukraińskiego.

Wydarzenie odbyło się w siedzibie Fundacji Ukraina, w Centrum Ukraińskiej Kultury i Rozwoju, przy ul. Ruskiej 46A/201 we Wrocławiu. Z ramienia Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu konsultacje prowadziły mec. Beata Janikowska oraz mec. Katarzyna Sobańska-Laskowska, za co serdecznie im dziękujemy. •

VIII Drużynowe Mistrzostwa Polski Prawników w Tenisie Ziemnym, Poznań 2021 r.

r. pr. Krystian Mularczyk

Od lewej: Iwona Bargenda, Natalia Piszczykiewicz, Aleksandra Ostrowska (OIRP we Wrocławiu), Julia Młost, Andrzej Pieścik – Wicedziekan Rady OIRP w Poznaniu, Henryk Kuligowski – Dziekan Rady OIRP w Poznaniu, Joanna Olszówka-Zarzecka, Anna Węglińska – Przewodnicząca Komisji ds. Sportu OIRP w Poznaniu.

W dniach 25–26 czerwca 2021 r., na kortach „WTT Kortowo” w Poznaniu, odbyły się VIII Drużynowe Mistrzostwa Polski Prawników w Tenisie Ziemnym. Jak co roku organizatorem wydarzenia była Okręgowa Izba Radców Prawnych w Poznaniu.

Zawodom patronował Dziekan poznańskiej Izby Henryk Kuligowski.

Drużynowe Mistrzostwa Polski Prawników w Tenisie Ziemnym są wydarzeniem przyciągającym co roku liczne grono zainteresowanych – zarówno uczestników

rozgrywek, jak i żądnych sportowych wrażeń obserwatorów. Tegoroczna edycja spotkała się z rekordowym odzewem. Wzięło w niej udział aż 78 zawodników, reprezentujących w sumie 34 drużyny złożone z przedstawicieli zawodów prawniczych. Wśród uczestników Turnieju znaleźli się sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, radcy prawni, notariusze, komornicy, a także inne osoby legitymujące się wykształceniem prawniczym. Drużyny złożone były z 2–3 reprezentantów.

Turniej został przeprowadzony w czterech kategoriach, tj. kobiety, mężczyźni junior open, mężczyźni junior młodszy oraz mężczyźni junior starszy. Mecze rozgrywano najpierw w systemie grupowym, a następnie pucharowym. Rozgrywki składały się z gry deblowej oraz dwóch gier singlowych. Wszystkie mecze były niezwykle

zacięte i dostarczyły kibicom wspaniałych wrażeń, bowiem w większości do ostatnich minut wyniki były nie do przewidzenia. Zawodnicy reprezentowali bardzo wysoki poziom gry, zarówno na płaszczyźnie wykonawczej, jak i w podejściu fair-play do pozostałych zawodników.

Niezawodni okazali się zawodnicy Sekcji Tenisa OIRP we Wrocławiu. Mec. Aleksandra Ostrowska zwyciężyła w kat. Open kobiet, a mec. Krystian Mularczyk zwyciężył w kategorii Open mężczyzn. W turnieju wzięli udział ponadto Rafał Kryciński, Dawid Maciejewski oraz Maciej Gacoń.

Jak co roku, organizacja Mistrzostw stała na najwyższym możliwym poziomie, co zawdzięczamy niezwodnym organizatorom. Uczestnikom zapewniono profesjonalną opiekę fizjoterapeutyczną

Od lewej: Henryk Kuligowski – Dziekan Rady OIRP w Poznaniu, Anna Węglińska – Przewodnicząca Komisji ds. Sportu OIRP w Poznaniu, Andrzej Pieścik – Wicedziekan Rady OIRP w Poznaniu, Tomasz Bess, Damian Bess, Tomasz Modro, Krzysztof Długi, Krystian Mularczyk (OIRP we Wrocławiu)

i medyczną, masaże, a także inne atrakcje towarzyszące całemu wydarzeniu. Z uwagi na wciąż obecną epidemię covid-19, zawody odbyły się przy zachowaniu obowiązujących i zarazem wysokich standardów sanitarnych. Rozgrywkom sprzyjała doskonała pogoda, co tylko dodatkowo przyczyniło się do efektywności gry oraz temperatury panującej na trybunach.

Co roku zawodom towarzyszy wspaniała atmosfera oraz duch sportowej rywalizacji. Nie inaczej było podczas tegorocznej edycji. Turniej był okazją do integracji prawników z różnych zawodów prawniczych, wymiany doświadczeń oraz umiejętności, a także – najwycyżajniej w świecie – do integracji towarzyskiej.

Już teraz organizatorzy zawodów zapraszają na kolejną edycję Mistrzostw za rok.

Wyniki VIII Drużynowych Mistrzostw Polski Prawników w Tenisie Ziemnym

Kobiety

1. Magdalena Jeziorska,
Aleksandra Ostrowska, Julia Mlost
2. Ewa Jurczak,
Joanna Olszówka-Zarzecka
3. Iwona Bargenda,
Natalia Piszczkiewicz

Mężczyźni – junior open

1. Tomasz Modro, Krzysztof Długi,
Krystian Mularczyk
2. Tomasz Bess, Damian Bess
3. Dariusz Dudziński,
Michał Kurek, Piotr Janiak

Mężczyźni – junior młodszy

1. Łukasz Koska, Tomasz Modro,
Jacek Kłosiński
2. Michał Krzywulski,
Piotr Dobrzański
3. Daniel Kijak, Rafał Cieciera

Mężczyźni – junior starszy

1. Karol Ratajczak, Michał Laskowski,
Jarosław Dobrowolski
2. Jacek Kozłowski, Piotr Zarzecki,
Dariusz Kita
3. Sławomir Leśniewski,
Ireneusz Sarnecki, Rafał Litwic ●

OIRP Wrocław League

r. pr. **Maciej Różewicz**

Od EURO 2020 minęło już kilkanaście tygodni, ale warto przedstawić finał kolejnej inicjatywy integracyjnej, poza Strefą Kibica w siedzibie Izby, która miała miejsce przy okazji tej sportowej imprezy. Była nią możliwość gry i rywalizacji w ramach specjalnie stworzonej ligi prywatnej „OIRP Wrocław League”, zaś w dniu 20 sierpnia 2021 r. miało miejsce swoiste podsumowanie, którym było wręczenie pamiątkowych nagród dla zwycięzców naszej gry

Pomysł był prosty i bazował na istniejących już od wielu lat wzorcach m.in. bardzo popularnych w lidze angielskiej. Na oficjalnej stronie UEFA każdy mógł zarejestrować swój profil i stworzyć swoją wymarzoną

drużynę gwiazd spośród zawodników biorących udział w EURO. Jednocześnie utworzona została liga prywatna „OIRP Wrocław League”, do której dołączyć mógł każdy – chętny do wspólnej zabawy – członek naszego samorządu. Po wpisaniu kodu lub zalogowaniu się za pomocą odnośnika na stronie facebookowej Izby oraz Komisji ds. kultury, integracji i sportu, przystąpić można było do rywalizacji.

Oczywiście stworzone zostały zasady, które miały komplikować rywalizację. Każdy zawodnik był wyceniony na konkretną kwotę, a tworząc zespół, należało zmieścić się w przewidzianym budżecie. Dodatkowo wprowadzone zostały ograniczenia ilości wybranych zawodników z jednego państwa. Dzięki temu, z pozoru prosty wybór

Fot. OIRP we Wrocławiu

najlepszych zawodników, mógł się okazać karkołomną układanką i wymagał nie lada selekcji. Gdy wybrany przez nas zawodnik w świecie rzeczywistym zagrał w spotkaniu EURO 2020, zdobywał w grze punkty dla naszego zespołu. Należało przy tym zachować czujność i analizować kolejne spotkania, gdyż w miarę eliminowania kolejnych reprezentacji z turnieju, odpadali z niego często zawodnicy w wybranych przez graczy drużynach. Dodatkowo możliwości dokonywania transferów i wymiany zawodnika będącego kapitanem sprawiły, że zmiany w klasyfikacji graczy były spore po każdej kolejce spotkań. Nie będzie przesadą jeśli napiszę, że praktycznie do finału EURO 2020 sprawa zwycięstwa i miejsc medalowych w ramach „OIRP Wrocław League” była otwarta.

Triumfatorami „OIRP Wrocław League” zostali:

- » Pana Łukasz Łukasik – UKY 1 miejsce i 378 pkt,
- » Pana Maksymilian Kuźma – AC KOZAK 2 miejsce i 374 pkt,

- » Pana Michał Kasprzyk Diabelski Huraan 3 miejsce i 368 pkt.

Jak widać, różnice punktowe były niewielkie, walka trwała aż do meczu finałowego, a zadecydowały, jak mówi klasyk, detale.

W dniu 20 sierpnia br., w siedzibie naszej Izby, odbyło się spotkanie, podczas którego Dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych we Wrocławiu Tomasz Schefler wręczył puchar trzem graczom, którzy w trakcie całej rywalizacji zebrali najwięcej punktów.

Jednocześnie, dla wszystkich osób, które nie śledzą profilu Komisji ds. kultury, integracji i sportu na portalu Facebook, informacyjnie wskazuję, że po sygnałach zainteresowania dalszą wspólną zabawą, została stworzona osobna liga prywatna „OIRP Wrocław League”, w ramach gry Fantasy Premier League. Wszystkich chcących w niej wziąć udział serdecznie do tego zachęcamy i zapraszamy. ●

Wakacyjne wyprawy rowerowe za nami!

r. pr. **Sylwia Filińska**

Wakacyjny okres zdecydowanie sprzyjał rowerowym wyprawom. Zgodnie z daną wcześniejszej obietnicą – w lipcu, a następnie w sierpniu odbyły się kolejne wycieczki rowerowe prowadzące bardzo ciekawymi wrocławskimi szlakami.

24 lipca, punktualnie o godz. 16, spod Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu wyruszyliśmy w drugą wycieczkę rowerową prowadzącą jedną z piękniejszych tras rowerowych we Wrocławiu.

Zaczęliśmy ścieżką rowerową przy ul. Na Grobli w stronę Kładki Zwierzynieckiej. Przejechaliśmy przez Kładkę Zwierzyniecką

i skierowaliśmy się w prawo, na wały przy rzece Odrze. Miniliśmy jazy Opatowicki i Bartoszowicki. Dalej pojechaliśmy wałami aż do mostów Jagiellońskich, po których przekraczaliśmy Odrę i dalej skierowaliśmy się w lewo po ścieżce rowerowej na wałach. Następnie przekroczyliśmy Odrę na mostach Warszawskich i naszą drugą wyprawę rowerową skończyliśmy przy Beach Barze. Pokonanie trzynastokilometrowej trasy zajęło nam około 1,5 godziny. Znaczna część trasy biegła wzdłuż rzeki, po obu jej stronach. Dopisywała nam piękna, słoneczna pogoda, a walory przyrodnicze – malownicze, zielone obrazy w niemalże centrum miasta – sprawiały niezmierną przyjemność.

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

W trzecią wyprawę rowerową wybraliśmy się 14 sierpnia. Podobnie jak w przypadku dwóch pierwszych wypraw rowerowych, o godz. 16, ruszyliśmy spod Urzędu Marszałkowskiego. Następnie, ścieżką rowerową przy ul. Na Grobli, udaliśmy się w kierunku Bierdzian, a dalej Opatowic. Dalej kierowaliśmy się w stronę Blizanowic i Mokrego Dworu. Trasa rowerowa prowadziła początkowo wzdłuż wałów, następnie leśnymi i polnymi ścieżkami. Poczuliśmy wiatr we włosach, przemierzając i zwiedzając nieznane nam dotąd okolice Wrocławia na dwóch kółkach. Pod koniec mieliśmy okazję przejechać najdłuższą pieszą kładką w Polsce – łączącą Mokry Dwór z Wrocławiem – przebiegającą przez polder zalewowy terenów wodonośnych. Kładka jest tak długa, że stojąc na początku, nie da się zobaczyć jej końca. Pozytywnie zmęczeni, z ogromnymi pokładami

endorfin i w znakomitych humorach wycieczkę skończyliśmy przy ul. Krakowskiej, w jednej z lepszych włoskich pizzerii we Wrocławiu.

Eksplorowanie przyrody na rowerze pozwoliło zobaczyć o wiele więcej tajemniczych jej zakątków niż tylko te dostępne marszem. Dlatego złapaliśmy rowerowego bakcyła i wciąż czujemy duży niedosyt ciekawych tras w naszym Wrocławiu.

Choć skończyły się wakacje, my nie kończymy jeszcze sezonu rowerowego i planujemy kolejne rowerowe wyprawy już we wrześniu. Dlatego śledźcie fanpage Komisji ds. Kultury, Integracji i Sportu OIRP we Wrocławiu i bądźcie na bieżąco z organizowanymi przez Nas wydarzeniami.

Do zobaczenia! •

XXV Wrocławski Tenisowy Turniej Prawników TEMIDA (3–5.09.2021) za nami

r. pr. **Maciej Onichimowski**

Fot. OIRP we Wrocławiu

Po roku przerwy, spowodowanej pandemią ochoczo zabraliśmy się do organizacji zawodów, drżąc przy tym trochę czy sytuacja zawieszenia wszystkiego nie powtórzy się i tym razem. Ale nie. W tym roku nawet pogoda spisała się na medal. Przez wszystkie dni słońce i optymalna temperatura 19–23 stopnie. Aż szkoda było schodzić z kortów po rozegranych meczach.

W międzyczasie, w sobotni wieczór tradycyjne „players party”, czyli okolicznościowa impreza dla zawodników i naszych

Fot. OIRP we Wrocławiu

Fot. OIRP we Wrocławiu

przyjaciół, z niewątpliwą atrakcją w postaci losowania – ufundowanego przez Konsula Honorowego Republiki Tureckiej we Wrocławiu – vouchera na lot do Turcji.

A wyniki? Pewne zwycięstwo radczyni prawnej z Wrocławia Oli Ostrowskiej w kategorii pań. Kapitalne mecze Tomka Modro (to rozgrywki masters). Znakomita forma Rafała Krycińskiego z naszej Izby i jego triumf w kategorii open po pokonaniu Piotra Majgiera. Czwarta wiktoria Romana Porwisza w kategorii +50.

Podsumowując, wszystkim zawodnikom i zawodniczkom serdecznie dziękujemy za uczestnictwo w naszej zabawie i z utęsknieniem wypatrujemy września 2022 roku. Do zobaczenia za rok.

Pełne wyniki turnieju

(Przedstawiciele OIRP we Wrocławiu oznaczeni **boldem**)

Panie

- Aleksandra Ostrowska**
- Natalia Piszczkiewicz
- Magdalena Jeziorska,
Julia Mlost-Łyszczarz

Debel Pań

- Aleksandra Ostrowska,**
Magdalena Jeziorska
- Natalia Piszczkiewicz,
Julia Mlost-Łyszczarz
- Ewa Zdrojewska,**
Dorota Niedziółka
- Daria Ratymirska, Magdalena
Szepczyńska-Bielawska

Kategoria Masters

- Tomasz Modro
- Juliusz Barylski**
- Maciej Gacoń**
- Daniel Kijak

Kategoria Open

- Rafał Kryciński**
- Jarosław Moskała
- Jacek Król
- Piotr Majgier

Kategoria +50

- Roman Porwisz
- Lech Salach**
- Maciej Onichimowski**
- Sławomir Świerczyński**

Debel Mężczyzn

- Maciej Gacoń,** Mateusz Szymański
- Tomasz Modro, Jacek Kłosiński
- Sławomir Świerczyński,**
Jan Akimenkow,
- Grzegorz Krawczyk, Mateusz Dybus

Turniej Pocieszenia

- Jacek Kłosiński ●

Sędziowie wciąż uwielbiają „sanki”

r. pr. Jerzy Makowski

Fot. Ekaterina Bolovtsova – Pexels.com

Sanki (od słowa sankcja) – tak w żargonie więziennym określa się najbardziej dolegliwy spośród środków zapobiegawczych, czyli tymczasowe aresztowanie. Najbardziej dolegliwy, ale i chętnie stosowany przez polski wymiar sprawiedliwości.

Mimo wciąż spadających w Polsce wskaźników przestępczości w ostatnich latach prokuratorzy znacznie częściej wnioskuje o zastosowanie tymczasowego aresztowania. Trend ten trwa od 2015 r., kiedy to ponownie połączono urzędy Ministra

Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego, jednak nie oszukujemy się, i wcześniej bardzo chętnie sięgano po ten ultymatywny środek zapobiegawczy. Polityka Prokuratury w tym zakresie jest jeszcze o tyle zrozumiała, że z pewnością odizolowanie podejrzanego pracy Prokuraturze nie utrudnia. Nie należy przy tym zapominać, że finalnie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania decydują Sądy, a konkretnie orzekający w wydziałach karnych sędziowie. Prokurator, w postępowaniu przygotowawczym, może bowiem samodzielnie i z urzędu stosować jedynie tzw.

wolnościowe środki zapobiegawcze. Jeżeli prokurator dostrzega potrzebę zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania za pomocą tymczasowego aresztowania podejrzanego, musi wystąpić do Sądu z wnioskiem o zastosowanie tego środka i przekonać Sąd, że w danej sprawie ryzyko bezprawnego utrudniania prawidłowego toku tego etapu procesu karnego występuje obiektywnie, a nie jedynie w jego subiektywnym przekonaniu.

Tyle w teorii, w praktyce jednak dostrzec można pewien automatyzm w orzekaniu tego najbardziej dolegliwego środka zapobiegawczego. Każdy, kto uczestniczył w tzw. posiedzeniu aresztowym na pewno zauważył, że Prokurator nie musi się specjalnie napracować, by przekonać sąd do swojego stanowiska i najczęściej – po kilkuminutowym posiedzeniu – wniosek spotyka się z akceptacją, a podejrzany, który do czasu prawomocnego wyroku winien korzystać z zasady domniemania niewinności, trafia na kilka miesięcy za kraty.

Powyższe znajduje oczywiście odzwierciedlenie w liczbach. I tak, Fundacja Court Watch Polska przeprowadziła pierwsze badanie praktyki stosowania tymczasowego aresztowania na reprezentatywnej próbie spraw karnych¹. W tym celu sięgnięta do akt przeszło 310 spraw wszczętych w latach 2016–2018. Jak wynika z badania, sędziowie statystycznie akceptują 90 % wniosków o tymczasowe aresztowanie i aż 95 % wniosków o przedłużenie tymczasowego aresztowania. Oznacza to w praktyce, że tymczasowe aresztowanie najczęściej stosowane jest przez cały czas postępowania karnego, zarówno w fazie postępowania przygotowawcze-

go, jak i postępowania sądowego. Dane statystyczne publikowane na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości wskazują, że średni czas tymczasowego aresztowania w sprawach rozpoznawanych przez Sądy Okręgowe wynosi ponad 14 miesięcy (!).

Co więcej, Fundacja pokusiła się o zbadanie, ile linijek tekstu mają fragmenty uzasadnień dotyczące tymczasowego aresztowania. Wnioski są zatrważające, bo okazuje się, że już nawet 8 linijek tekstu wystarczy, aby realnie pozbawić człowieka wolności. Co może takie uzasadnienie zawierać? Same przekleję z innego postanowienia ogólniki. Zapewne ciężko z takiego uzasadnienia dowiedzieć się, dlaczego Sąd zastosował tak dolegliwy środek zapobiegawczy.

Niechlubna polityka stosowania tymczasowego aresztowania, przez polski wymiar sprawiedliwości, nie uszła również uwadze Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka, który od lat, bez żadnego odzewu, zwraca polskiemu wymiarowi sprawiedliwości uwagę na ten problem. W sprawie Kauczor przeciwko Polsce ETPCz² stwierdził, że nadużywanie tymczasowego aresztowania stanowi w Polsce problem systemowy, a naruszenia prawa określonego w art. 5 ust. 3 EKPC wiąże się ze złym funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości. Utrzymywanie tego stanu rzeczy dowodzi istnienia problemu natury systemowej, polegającego na „stosowaniu praktyki niezgodnej z Konwencją”. Podobnych spraw, w których ETPCz stwierdził naruszenie art. 5 ust. 3 ETPCz, tj. zasady, zgodnie z którą każdy zatrzymany lub aresztowany ma prawo być sądzony w rozsądnym

¹ Raport Fundacji Court Watch Polska w całości na <https://courtwatch.pl/ta/>.

² Wyrok ETPCz z dnia 3.02.2009 r. w sprawie 45219/06 Kauczor przeciwko Polsce, LEX nr 479581.

terminie albo zwolniony na czas postępowania, było więcej, co skutkowało przyjęciem w dniu 6 czerwca 2007 r., przez Komitet Ministrów Rady Europy, rezolucji w sprawie systemowego problemu stosowania tymczasowego aresztowania w Polsce, w której wezwano Polskę do przestrzegania wyroków ETPCz m.in. przez wprowadzanie środków prawnych ograniczających stosowanie tymczasowego aresztowania. Podobne oceny zawarte zostały w memorandum Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z dnia 20 czerwca 2007 r.³ Mimo to, praktyka stosowania tymczasowego aresztowania przez Sądy polskie od kilkunastu lat właściwie wcale się nie zmieniła, o czym świadczą kolejne orzeczenia ETPCz wydane w polskich sprawach, jak np. wyrok w sprawie Łabudek przeciwko Polsce z 2020 r.⁴

Polskie sądy w dalszym ciągu ograniczają się często do stwierdzenia, że stosowanie tymczasowego aresztowania uzasadnione jest tym, że oskarżonym grozi surowa kara. Wyrażając taki pogląd, sądy najczęściej powołują się na uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt I KZP 18/11, OSNKW 2012/1/1, w której SN, niejako w kontrze do orzecznictwa ETPCz opowiedział się za poglądem, że „art. 258 § 2 k.p.k. wprowadza szczególnie rodzaj domniemania istnienia obawy, że oskarżony, z uwagi na grożącą mu w konkretnej sprawie surową karę, będzie bezprawnie utrudniał postępowanie, co może stanowić samodzielna

przesłankę szczególną stosowania tymczasowego aresztowania”.

W związku z tym sądy z reguły przyjmują, że przepis art. 258 § 2 k.p.k. zwalnia od wykazywania okoliczności uzasadniających bezprawne utrudnianie prawidłowego toku postępowania innych niż surowość kary grożącej oskarżonemu. Umyka im przy tym najczęściej, że z uchwały tej wynika również, że stosowanie tymczasowego aresztowania, na podstawie art. 258 § 2 k.p.k., może mieć miejsce tylko wówczas gdy występuje taka potrzeba i wyłącznie w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, co zresztą wprost wynika z treści wymienionego przepisu. Warunkiem stosowania tymczasowego aresztowania, na podstawie art. 258 § 2 k.p.k., jest więc występowanie ryzyka destabilizacji, i to tylko w sposób bezprawny, prowadzonego postępowania. Oczywiście obawa ta może być zaś uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą, ale musi być rzeczywista, a nie tylko hipotetyczna.

Podobnie rzeczywista musi być mogąca wystąpić szczególnie przy przestępstwach wielowątkowych, w których udział brało wiele osób, obawa mactwa. Obawa ta nie może się jednak opierać wyłącznie na subiektywnym przekonaniu prokuratora, ale powinna być, jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 7 maja 2014 r., sygn. akt II AKZ 275/14, LEX nr 1537369, uzasadniona konkretnymi okolicznościami wskazującymi na jej istnienie, a przede wszystkim wcześniejszym zachowaniem podejrzanego podjętym w tym właśnie celu, jak i zachowaniem innych osób, podejmowanym w porozumieniu z nim i nie można jej istnienia wywodzić jedynie z hipotetycznego domniemania podejmowania przez podejrzanego takich działań.

³ Memorandum dla polskiego rządu. Ocena postępu implementacji zaleceń Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z 2002 r. oraz Raport Komisarza Praw Człowieka Pana Alvaro Gil-Roblesa z wizyty w Polsce 18–22.11.2002 r. dla Komitetu Ministrów i Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, Strasburg, 19.03.2003, Comn DH (2003)4.

⁴ Wyrok ETPCz z 4.06.2020 r. w sprawie 37245/13 Łabudek przeciwko Polsce, LEX nr 3009211.

Jeżeli natomiast za podstawę orzeczenia omawianego środka zapobiegawczego Sąd przyjmuje obawę ucieczki lub ukrycia się podejrzanego, to powinien wskazać konkretne okoliczności, które w jego ocenie na taką obawę wskazują. W szczególności zaś nie powinien tracić z pola widzenia, że podejrzeni z reguły posiadają rodzinę, jakiś majątek (z reguły już zajęty przez prokuratora), pracę, czy choćby relacje koleżeńskie w miejscu zamieszkania, sama zaś ucieczka, czy ukrywanie się spowodują wydanie za takim podejrzanym listu gończego, a w dalszej kolejności, europejskiego nakazu aresztowania. Z uwagi na liczne doniesienia medialne oraz rozpowszechniane w środkach masowego przekazu obrazki osób ujętych przez organy ścigania nawet w najdalszych zakątkach świata powszechnie wiadomo już, że we współczesnym świecie coraz trudniej skutecznie się ukryć, a jeszcze trudniej w ukryciu zarobkować. Tymczasem lakoniczne najczęściej wnioski prokuratorów o zastosowanie tymczasowego aresztowania ograniczają się zwykle do relacjonowania przebiegu postępowania, sama zaś obawa ucieczki przedstawiana jest jako „oczywista oczywistość”. Rodzi to pytanie o pewną równość stron w procesie, albowiem stawia to podejrzanego i jego obronę na z góry przegranej pozycji w stosunku do prokuratora, który korzysta tu z szeregu nieuprawnionych domniemań u podstaw, których leży dające się zaobserwować u sędziów rozumowanie: „no skoro prokurator wnioskuje o tymczasowe aresztowanie, to widocznie jest mu ono do czegoś potrzebne”.

Na takie lekkie podejście do tymczasowego aresztowania nie może być zgody środowiska prawniczego, albowiem niesie ono za sobą szereg konsekwencji natury społeczno-gospodarczej. Dla osób, które nie były wcześniej związane ze światem przestępczym, tymczasowe aresztowanie najczęściej powoduje nieodwracalną traumę. Co więcej, osoby takie nie korzystają nawet w pełni z praw przysługujących osobom skazanym prawomocnym wyrokiem. Nadużywanie tymczasowego aresztowania generuje również koszty gospodarce, albowiem, jak powszechnie wiadomo, utrzymanie osadzonych to dla państwa i podatników znaczny wydatek. Sam zaś osadzony traci najczęściej możliwość utrzymania swojej rodziny, co potencjalnie może się wiązać dla państwa z kolejnymi wydatkami.

Pewna bezrefleksyjność oraz automatyzm Sądów w rozpatrywaniu wniosków o tymczasowe aresztowanie rodzi pytanie, czy Sądy są w takim razie elementem nieodzownym w procesie stosowania tego środka zapobiegawczego, skoro i tak niemalże zawsze przychylają się w tym zakresie do stanowiska prokuratora. Odpowiedź może być tylko jedna – ależ jak najbardziej! Rola Sądów w tym procesie nie może być jednak iluzoryczna, a obywatele mają prawo oczekiwać od wymiaru sprawiedliwości, że tak poważna ingerencja w ich życie poprzedzona zostanie wnikliwą analizą faktyczną i prawną oraz że wolność osobista człowieka warta jest więcej niż 8 linijek skopiowanego tekstu. ●

JERZY MAKOWSKI

radca prawny, partner w Kancelarii Adwokatów i Radców Prawnych Łukasz Drill i Jerzy Makowski sp.p., Członek Komisji Praw Człowieka i Praworządności oraz Komisji ds. aplikacji OIRP we Wrocławiu.

Wpis do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądanym jako dodatkowa sankcja karna

r. pr. Filip Rakoczy-Nazimek

Chyba nikt nie będzie polemizował z twierdzeniem, że obecnie w Polsce mieszka i pracuje coraz więcej cudzoziemców. Mowa tu o osobach migrujących zarówno z krajów sąsiadujących z Polską, takich jak Ukraina lub Białoruś, jak również o osobach pochodzących z Iraku, Afganistanu czy Syrii. Ich obecność w Polsce niewątpliwie wiąże się z nowymi dla radców prawnych, którzy będą świadczyć dla nich pomoc prawną.

Jednym z takich wyzwań jest konieczność zapoznania się z dodatkowymi aktami prawnymi, regulującymi sytuację cudzoziemców w Polsce. Nawet pełnomocnicy, którzy nie zajmują się bezpośrednio legalizacją pobytu i pracy migrantów, będą mieli okazjonalną styczność z tymi ustawami.

Niniejszy tekst poświęcony jest jednej z instytucji przewidzianych w ustawie o cudzoziemcach, o której z całą pewnością

wie niewielu spośród zamieszkujących w Polsce migrantów, a której często zdają się nie znać także prawnicy. Chodzi mianowicie o wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany. Jest to instytucja, której znajomość jest niezbędna chociażby dla pełnomocników reprezentujących cudzoziemców w sprawach karnych, albowiem niektóre wyroki skazujące skutkują obecnie obligatoryjnym wpisem do tego rejestru i faktycznie dodatkową sankcją za popełnione przestępstwo w postaci obowiązku opuszczenia kraju i zakazu wjazdu przez określony czas.

Sam wykaz jest uregulowany w art. 434–448 ustawy o cudzoziemcach. Jest on prowadzony przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, który może w tych sprawach działać z urzędu lub na wniosek innych organów Państwa. W niniejszym tekście nie będę rozwodził się nad wszystkimi przyczynami umieszczenia danych

cudzoziemca w tym wykazie, skupiając się jedynie na kilku spośród nich, które powinny interesować tych z nas którzy świadczą pomoc prawną w sprawach karnych i karnoskarbowych.

Jedną z przesłanek wpisu do wykazu jest skazanie cudzoziemca za popełnienie przestępstwa umyślnego lub przestępstwa skarbowego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej na karę grzywny lub pozbawienia wolności. Drugą jest skazanie cudzoziemca na terenie Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa Schengen za przestępstwo na karę pozbawienia wolności powyżej roku. Trzecią jest skazanie w państwie spoza obszaru Schengen za czyny stanowiące zbrodnię w rozumieniu prawa polskiego. Wystąpienie którejkolwiek z powyższych okoliczności obliguje Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców do dokonania stosownego wpisu w rejestrze, w związku z czym nie ma tutaj mowy o jakiegokolwiek formie swobody lub uznania administracyjnego po stronie organu.

Podkreślić należy, że podstawą do wpisu w wykazie jest zarówno kara bezwzględnego pozbawienia wolności, jak również taka, której wykonanie zostało zawieszona na okres próby.

Tym, co odróżnia omawianą przeze mnie instytucję od innych, jest fakt, że postępowanie w przedmiocie wpisu toczy się w zasadzie niejawnie. Zgodnie bowiem z art. 435 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach umieszczenie danych cudzoziemca w wykazie może nastąpić bez jego wiedzy i zgody, co w praktyce zwykle ma miejsce, a sam cudzoziemiec o wpisie dowiaduje się już od organów Straży Granicznej. Dopiero po uzyskaniu wiedzy o dokonany wpisie, cudzoziemcowi przysługuje prawo do złożenia wniosku o wykreślenie jego

danych z wykazu, jeżeli uważa, że zostały tam zamieszczone z naruszeniem przepisów. Oczywiście od opisanych powyżej zasad istnieje kilka wyjątków. Na przykład jeżeli cudzoziemiec jest małoletni lub ma małżonka posiadającego obywatelstwo polskie, zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, wpisu się nie dokonuje. Podobnie jest gdy sam cudzoziemiec ma zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, status uchodźcy lub został objęty ochroną uzupełniającą. Najistotniejszym wyjątkiem z perspektywy praktyki w zakresie prawa karnego, jest dobrowolne uiszczenie przez cudzoziemca samoistnej grzywny, na jaką został skazany.

Powyższe wyjątki oznaczają, że przeważająca ilość cudzoziemców przebywających obecnie w Polsce, zostanie objęta wpisem do wykazu, albowiem podstawą ich pobytu jest zezwolenie na pobyt czasowy lub wciąż są w toku procedury uzyskiwania takiego zezwolenia. To wszystko oznacza, że profesjonalny pełnomocnik uczestniczący w postępowaniu karnym w charakterze obrońcy cudzoziemca, powinien zdawać sobie sprawę z tego, że wyrok skazujący, może oznaczać dla jego klienta dodatkową sankcję w postaci nałożenia zobowiązania do powrotu oraz zakazu wjazdu do kraju przez najbliższych kilka lat (zasadniczo jest to okres od trzech do pięciu lat). To oznacza, że rolą obrońcy w tego rodzaju postępowaniach powinno być jeszcze ściślejsze dążenie do zastosowania przez sąd środków wolnościowych, a w przypadku skazania na grzywnę, uświadomienie skazanemu znaczenia, jakie będzie miało jej dobrowolne uiszczenie.

Wydaje się także, że względu na literalne brzmienie art. 436 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach, że uiszczenie grzywny

przez cudzoziemca zapobiegnie wpisaniu go do przedmiotowego wykazu tylko w sytuacji gdy ta grzywna była jedyną karą orzeczoną przez sąd, co także powinno zostać wzięte pod uwagę przez pełnomocnika reprezentującego danego cudzoziemca.

Wiedząc już, jakie są przesłanki i skutki wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, możemy rozważyć jeszcze czy tak surowe rozwiązania faktycznie są uzasadnione merytorycznie. Obecnie istnieje wiele występków, co do których ustawodawca przewiduje kary pozbawienia wolności i co do których można mieć wątpliwości czy powinny stanowić samoistną i automatyczną podstawę do pozbawienia cudzoziemca prawa zamieszkiwania w kraju, w którym od kilku lat toczy się życie jego i jego rodziny. Dla przykładu można tu wskazać: naruszenie cudzych praw autorskich, zniszczenie cudzej rzeczy, nawet w przypadkach mniejszej wagi, obrazę uczuć religijnych, znieważenie za pomocą środków masowego komunikowania, naruszenie nietykalności cielesnej czy posiadanie niewielkiej ilości narkotyków na własny użytek. Nie jest oczywiście moim celem bagatelizowanie tego rodzaju czynów, lecz poddanie pod wątpliwość, czy ich popełnienie powinno skutkować automatyczną, dodatkową sankcją w postaci nakazu opuszczenia kraju przez osobę, która przebywa w Polsce i pracuje tu już od kilku lat.

Dodatkowo należy tutaj zwrócić uwagę na swoistą lukę w prawie. Jeżeli cudzoziemiec zostanie skazany na karę ograniczenia wolności oraz grzywny, to nawet uiszczenie tej grzywny nie pozwoli na uniknięcie wpisu do wykazu prowadzonego przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, ze względu na treść przywołanego wyżej

art. 436 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach. Mając na względzie obecny czas trwania postępowań o udzielenie zezwoleń na pobyt i pracę, a także warunki niezbędne do uzyskania zezwolenia na pobyt stały lub statusu długoterminowego rezydenta UE w Polsce, że tego rodzaju uregulowanie w pewnych sytuacjach okaże się zbyt daleko idące. W przypadku osób, które żyją i pracują w Polsce już od kilku lat, utrzymując tu swoją rodzinę i ośrodek interesów życiowych, taka sankcja jest nawet dalej idąca niż orzeczona wobec nich grzywna lub zawieszona kara pozbawienia wolności, ponieważ w zasadzie brzy fundamenty ich dotychczasowego życia.

Należy też zwrócić uwagę przede wszystkim na to, że ponieważ wpis do wykazu nie jest elementem regulacji karnej lub karnoskarbowej, to sąd z urzędu raczej nie będzie brał pod uwagę tego przy orzekaniu kary w stosunku do cudzoziemca. Rolą pełnomocnika może być w tym wypadku zwrócenie uwagi sądu na to, że określone orzeczenie będzie się wiązało także z dodatkową sankcją wobec cudzoziemca.

Odnosząc się już na koniec do kwestii zasadności samej regulacji, wydaje mi się, że godnym rozważenia byłoby powierzenie decyzji o wpisie do wykazu, w przypadku przestępstw popełnionych przez cudzoziemca, sądowi mogącemu orzec o tym w charakterze środka karnego. Sąd, mając dostęp do osoby skazanego, jego wyjaśnień, wywiadów środowiskowych oraz prognozy kryminologicznej byłby w stanie podejmować trafniejsze i bardziej zindywidualizowane decyzje w tym zakresie. Jednocześnie pozostałe organy administracji rządowej wciąż dysponowałyby ogólną przesłanką do dokonania wpisu w przypadku cudzoziemców, których pobyt na terenie RP byłby zagrożeniem dla bezpieczeństwa, porządku publicznego lub interesu Rzeczypospolitej. ●

Na okładce

U góry: Ślubowanie radców prawnych (górny rząd z lewej, środkowy rząd, dolny rząd w środku) oraz wydarzenie Radca Prawny Radzi (górny rząd z prawej, dolny rząd z lewej i prawej); fot. OIRP we Wrocławiu

U dołu: XXV Wrocławski Tenisowy Turniej Prawników Temida; fot. OIRP we Wrocławiu

Kolegium Redakcyjne

r. pr. Anna Zalesińska – Redaktor Naczelny
r. pr. Krystian Mularczyk – Zastępca Redaktora Naczelnego

Członkowie

r. pr. Bartosz Frydel
r. pr. Maria Dymitruk
r. pr. Sylwia Filińska
r. pr. Radosław Gąsior
Beata Kozieł
r. pr. Marta Kruk
Małgorzata Nierzewska
r. pr. Michał Pyrz
r. pr. Maciej Różewicz
r. pr. Dorota Seweryn-Stawarz
r. pr. Milena Szostak-Kałuska
r. pr. Krystyna Stoga

ISSN 2391-9159

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu
ul. Włodkowska 8, 50-072 Wrocław

Telefony:

tel./fax (71) 793-70-94

tel./fax (71) 793-70-95

tel./fax (71) 793-70-96

e-mail: redakcja@oirp.wroclaw.pl

strona internetowa: <https://oirp.wroclaw.pl>